

BATI AKDENİZ MİMARLIK

MİMARLAR ODASI
ANTALYA ŞUBESİ

61 Ağustos 2023

ISSN 1305-2578 61

Mekan Tasarımında Mimarın Rolü

BATI AKDENİZ

MİMARLIK

□ MİMARLAR ODASI ANTALYA ŞUBESİ

Üç ayda bir yayımlanır
ISSN: 1305-2578
Ağustos 2023 - Sayı: 61
Yayın Türü: Yerel, süreli

Yayımlayan:

Mimarlar Odası Antalya Şubesi

Sahibi:

Mimarlar Odası Antalya Şubesi Adına
Hasan Çerçiler, *Mimar*

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Halenur Öksüz, *Mimar*

Yayın Komisyonu:

M. Osman Aydın, Bilal Ateş, Kemal Reha Kavas, Şebnem Saraçoğlu, Savaş Yarlığan, Nur Gülay Sarıkçıoğlu, Funda Alyanak Kaya, Güneş Kan, Cem Alcan, Aslı Çağlıyurt, Cansu Uyar, Ela Yapan

Editör:

M. Osman Aydın, *Mimar*

Yayın Yeri:

Mimarlar Odası Antalya Şubesi
Meltem Mah. 3808.Sk. No: 8 Antalya
Tlf: 0.242.2378692-93-94 Fax: 0.242.237 58 20
E-posta: info@antmimod.org.tr
http: www.antmimod.org.tr

Facebook: @antmimod

Twitter: @antmimod

Instagram: @antmimod

Youtube: Mimarlar Odası Antalya Şubesi

Yayın Koşulları:

Dergimize yazı göndermek isteyenler, yazıların yayın koşulu ile ilgili bilgi için Mimarlar Odası Antalya Şubesi'ni arayabilirler.

Kapak

Tasarım: Duru Ateş & Bilal Ateş (*Mimar*)

Fotoğraf: Orijinal Mekan: Kültür Casino Bern

Baskı:

YVZ Dizayn-Grafik Matbaa Basım Tasarım Promosyon Reklam Ambalaj E-Ticaret Ltd. Şti. - (0554) 167 64 47

Yayımcı Sertifika No: 73341

Basım Tarihi:

Ağustos 2023

Şubeye Bağlı Birimler

Alanya Temsilciliği	Tel: 0(242) 511 27 40	Fax: 0(242) 511 27 40
Isparta Temsilciliği	Tel: 0(246) 232 46 90	Fax: 0(246) 232 46 90
Manavgat Temsilciliği	Tel: 0(242) 746 20 91	Fax: 0(242) 742 66 06
Burdur Temsilciliği	Tel: 0(248) 234 61 64	Fax: 0(248) 234 61 64
Serik Temsilciliği	Tel: 0(242) 722 84 54	Fax: 0(242) 722 84 54

Batı Akdeniz Mimarlık dergisi, Mimarlar Odası Antalya Şubesi üyelerine ücretsiz olarak gönderilir. Yazılarda ileri sürülen görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir, Dergi adı belirtmek ve yazılı izin almak koşulu ile alıntı yapılabilir.

Editörden

- 3 Mekan Tasarımında Mimarın Rolü
M. Osman AYDIN, Mimar
Editör

Dosya

- 5 Mimarın Değişen Rolü
Hasan ÖZBAY, Mimar
- 7 Mekan ve Mimarlık Üzerine
Prof. Dr. Feride ÖNAL - Dr. Öğr. Üyesi Güven ŞENER
- 11 Mimar Kimlikleri Üzerine Düşünceler
Prof. Dr. Lale ÖZGENEL
- 17 Mimarın Rolü
Dr. Dürrin SÜER

Bir Yapı Bir Mimar

- 18 Seval GELEN, Mimar

Unutmadık, Unutmayacağız, Unutturmayacağız

- 33** Yaşanan Afetlerin Kaynağı Rant Odaklı Dönüşüm ve Kentleşme Politikaları Terk Edilmeli, Felaketlerin Asıl Sorumluları Hesap Vermelidir!
Mimarlar Odası Merkez Yön. Kur. 17 Ağustos Yıldönümünde Basın Açıklaması
- 34** Bir Sistemin Çöküşü: "Afet"e Dönüşen Deprem
Mustafa ÖZÇELİK, Mimarlar Odası Hatay Şb. Başkanı

Hukuk

- 56** Alanya Cumhuriyet Mahallesinde Kentsel Dönüşüm Adı Altında Rantsal Dönüşüm Planı Yargıya Taşındı
Recep SÖNMEZ, Mimar

Araştırma İnceleme

- 37** Konyaaltı Sahili Denetlenmediği İçin Projesi ve Yönetim Planı ile İlgili Aykırılıklar
Antalya Kent Konseyi İmar Planlama Çalışma Grubu

Yayın Tanıtımı

- 62** Sürdürülebilir Otopark Tasarımı
Prof. Dr. Orhan KUNTAY
Tanıtım: Hatice AKSU, Mimar

Etkinliklerden

- 50** Mekanlar Dile Geliyor Etkinliği - 5
Nevzat SAYIN
Meslekte 30-40 Yıl Plaket Töreni
- 51** 19. Dönem 1. Danışma Kurulu
- 51** Bilirkişi Semineri
- 52** Panel: Depreme Dirençli Bir Antalya
- 52** Konferans: Son Büyük Depremler ve Gözlemler, Öneriler
Bayazıt BÜYÜKYILDIRIM, Y. Mimar
- 53** Sunum: Atatürk'ün Ölümü Üzerine Düşünmek;
Anıtkabir'in Yarışma ve Yapım Süreci
Okan Koloğlu, Y. Mimar

Arşivden

- 63** 100. Yıl Sports Complex

Şubemizden

- 54** Kentsel Dönüşüm Bu Değildir,
Bu Bir Rantsal Dönüşümdür.

Basından

- 64** TMMOB Ranta Bulaşanları Affetmez !
Veysi SAĞLAM, Gazeteci-Yazar

Mekan Tasarımında Mimarın Rolü

M. Osman AYDIN - Mimar
Editör

Mimarlık, kültürün bir ifadesidir. Barınma gereksinmelerinin karşılanması ile başlayan yapıları, mekanları, kent dokuları ve yerleşimlerini tasarlamak, uygulamak ve üretmek sanattır. Bu bağlamda insanlık tarihi kadar eski bir meslektir.

Mimarlık, yapıların, mekânın çevresinden bulunduğu alana, tasarımından uygulanmasına, detayından malzemesine kadar her aşamasını bütünlük kapsamında ele alarak toplumun sağlıklı ve nitelikli çevrelerde yaşamasını sağlamak için bir toplumsal hizmet olarak gerçekleştirilir.

Mimarlar, sadece tasarlayan değil; var olan gereksinmelere, sorunlara çözüm üretmek, yeni yapıları çevrelere ve geleceğe dair yeni öneriler sunmak gibi asli sorumluluklar da üstlenirler. Mimarların tarih boyunca yarattıkları nitelikli mimarlık eserleri kentlerin kimliğinin gelişmesine katkı koyarlar. Hatta nitelikli simgesel yapılar kentlerle özdeşleşmekte, söz konusu kent ile birlikte anılmaktadır.

Uygarlık tarihine "beş temel güzel sanatlar" dan biri olarak en kalıcı imzaları atan mimarlık, bu evrensel "öz"ünden "uzaklaşıyor" mu?

Soruya "evet" diyenlerin kanıtı olan "görüntüler" yaygınlaşırken, sorgulayanların ortak yargısı ise "Özünden uzaklaştırılıyor" şeklinde...

Çünkü belki de hiçbir sanat dalı, günümüz mimarlığı kadar dış etmenlerce "yönlendirilen"; hatta "biçimlendirilen" olmamıştır. Yine güzel sanatların tarihteki beş temel dalını anımsarsak; edebiyatta yazar, resimde ressam, heykelde heykeltıraş ve müzikte besteci ya da yorumcu, sanatlarını yaratma ve topluma sunmada ne kadar bağımsız iseler, mimarlıkta mimar öncelikle "müşterisi"ne, sonra da yapıyla ilgili imar kısıtlamalarına karşı bir o kadar "bağımlı"dır.

O kadar ki sayısız yapı sahibi için yapının mimarı, neredeyse mimar kadar "kendisi"dir. Sayısız yapının kütesinden cephe düzenine kadar doğrudan formunu ve görünümünü belirleyen de mimar değil, binaların şekline bile karar veren imar planı koşulları, aynı tutumdaki imar yönetmelikleri ve yüklenicilerin pazarlama beklentileridir...

Kısaca uzun süredir ülkemizde mimarlık, kültürel ve sanatsal boyutu, çevresel etkileri dikkate alınmadan sıradan bir hizmet olarak değerlendirilmektedir. Ülkemiz mimarlığı GATS kapsamında, sınırsız bir şekilde serbest pazar koşullarına terk edilmiştir. AB uyum süreci müzakerelerinde de aynı tutumun izlendiği gözlenmiştir. Ancak yapıları çevrede kültür yaratan Mimarlık mesleğinin onbir meslekten birisi olarak bir bütünlük içinde AB müktesebinde yer almış olmasının mimarlık mesleği açısından önemini vurgulamakta da yarar görüyorum.

Meslek alanımızla ilgili yasal düzenlemelerin, ülkemizin kültürel, doğal değerleri, iklimsel, bölgesel ve yapı sektörü koşulları dikkate alınmadan gerçekleştirilmeye çalışılmakta olduğunu görebiliyoruz.

Dünyada da uzun bir süredir benzer şekilde mimarlık, yeni dünya düzeni ile tüm kıtalarda tek tip finans ve rant mimarisine karşı yerel ve bölgesel değerleri ve kültürel boyutunu gözetken evrensel işlevinden uzaklaştırılmak istenmektedir. Gelişmiş ülkelerde mimarlar, bilinçli halklar ve çevreciler bu duruma direnmektedirler. Ülkemizde bu süreç en açık biçimde kent planlaması ve yapı denetiminde yaşanmaktadır.

Bütün bunları da anımsadığımızda, günümüzdeki yaygın mimarlığın sanatsal özünden kendiliğinden uzaklaşmadığını, belli beklentilerin ya da imar hedeflerinin gerçekleşmesi uğruna bu niteliğinden "uzaklaş-

tırıldığı"nı söylemek yanlış olmayacak. Oysa, mimarlık, mekânın çevresinden bulunduğu yere, tasarımından uygulanmasına, estetiğine, sağlamlığına, işlevselliğine, sürdürülebilirliğine detayından malzemesine kadar her aşamasını bütünlük içerisinde, fen, sağlık ve bilim kuralları kapsamında ele alarak toplumun sağlıklı ve nitelikli çevrelerde yaşamasını sağlamak için bir toplumsal hizmet olarak gerçekleştirilir.

Ülkemizde mimarlık alanının daraltılması ile ilgili girişimler son otuz yıldır sürmektedir. 1999 Marmara Depremi sonrası uygulamaya konulan Yapı Denetim Yasası (ne kadar amacına ulaştığı tartışılır) ile doruk noktaya ulaşmış sağlam olsun estetik olmasa da olur yaklaşımıyla mimarlar en önemli haklarından, denetimden dışlanarak uygulamadan koparılmıştır. O tarihten günümüze kadar yapı alanındaki birçok disiplinin mimarlık meslek alanından pay koparmasına göz yumulmuştur. Maalesef T.M.M.O.B.'nin de bu durumdan sorumluluğu vardır. Mimarların planlamadan özellikle koruma amaçlı imar planlarından soyutlanması ve İç Mimarlar Odası'nın T.M.M.O.B.'ye sunduğu bakanlık destekli Mesleki Denetim Yönetmeliği bu savımızın en önemli kanıtlarıdır.

Bu değerlendirmeleri de göz önüne alarak tüm ölçeklerdeki yaşam mekanlarımızın planlanması, tasarlanması, inşa edilmesi ve deneyimlenmesi süreçlerinde mimarların ne tür roller oynadığının mesleki ve bilimsel ilkeler ve güncel gelişmeler çerçevesinde bir kez daha tartışılmasını hedefliyoruz.

Bu bağlamda Mimarın mekan üretim süreçlerinde tarihsel süreçte sahip olduğu rolün, günümüzde nasıl değiştiği ve dönüştüğü, mimarın mekan tasarımı ve üretiminde ilişkide olduğu disiplinler ile ilişkilerinin nasıl olması gerektiği ve nasıl olduğu, mimarlık eğitiminin günümüzde ki durumu gibi konulara ilişkin deneyimler, ortaya çıkan sorunlar ve çözüm önerileri gibi konuların değerlendirilmesi amacıyla Batı Akdeniz Mimarlık Dergimizin 61. sayısının dosya konusu "Mekan Tasarımında Mimarın Rolü" olarak belirledik.

Dosyamızda Mimar Hasan Özbay'ın "Mimarın Değişen Rolü" prf. Dr. Feride ÖNAL ve Dr. Öğr. Üyesi Güven ŞENER'in "Mekan ve Mimarlık Üzerine" Prf. Dr. Lale ÖZGENEL'in "Mimar Kimlikleri Üzerine Düşünceler", Dr. Mimar Dürrin SÜER'in "Mimarın Rolü" başlıklı yazıları ve değerlendirmeleri yer almaktadır.

Bu sayıdan itibaren yayınlayacağımız "Bir Yapı Bir Mimar" bölümümüzün bu sayımızda ki konuğu Mimar Seval GELEN oldu.

Dergimizin diğer bölümleri her sayımızda olduğu gibi şubemizden, odamızdan açıklamalar, etkinlikler, Arşivden, Yayın tanıtımı ve Hukuk bölümlerini kapsamaktadır. Araştırma inceleme bölümünde Kent Konseyi İmar Planlama Çalışmaları gurubunun raporu yer almaktadır. Konyaaltı sahilinde yaşanan sorunlar ve tespitlerin belgelenmesi açısından raporu önemli buluyoruz.

Mimarın Değişen Rolü

Hasan ÖZBAY - Mimar

Mimarın mekan tasarımındaki rolünü irdelemeyi, meslek hayatıma başladığım durumu hatırlatarak başlamayı doğru buluyorum. O günleri bilmeden, günümüzün değerlendirilmesi tam olmayacak.

1- Dün

Meslek hayatıma 1999 yılının son aylarında başladım. Çok kısa birkaç haftayı hesaba katmazsak 1980 yılını kendi mesleki milat tarihim olarak sayabilirim. 80'li yıllar ülkemiz için çok parlak bir dönem değildi. Askeri darbe, demokrasinin ortadan kalkması, baskıcı sıkıyönetim yılları olumsuzlukların başında geliyordu. Böyle bir dönemde mimarın konumu ise şöyleydi.

Üniversitelerde mimarlık eğitimi veren okul sayısı bir elin parmaklarını geçmiyordu. Ancak okullardaki eğitimin bir standardı vardı ve bu okullar arasında çok büyük farklar yoktu. Öğrenciler ciddi şantiye ve bürolarda staj yapma olanağı edinebiliyor ve hayata donanımlı olarak atılma şansına sahip oluyorlardı.

Önemli kamu yapıları yarışmalar ile elde ediliyordu. İdareler birinci olan projeyi “beğenmedik” deyip bir kenara koymuyor, bütçe uygunsa birinci proje müellifi ile çalışıyorlardı. Yarışma ile elde edilen yapılar başta olmak üzere idareler proje ekiplelerinden ayrıca mesleki kontrollük hizmeti alıyordu. Malzeme çeşitleri kısıtlı, yapım teknolojisi çok yüksek değildi ama, mimarın saygınlığı yüksekti. Yapı malzemesi ve teknolojisinin yetersizliği mimarları kiremit çatı, dökme mozaik yer kaplaması, 8 sıra fayans kaplama gibi sınırlar içine sokuyordu.

Özel yapıların denetimi ise fenni mesul olarak görev yapan kişilerce yürütülüyordu. Bu projeyi yapan ekip olabildiği gibi, başka meslek insanları da olabiliyordu. Sistem çok iyi işlemiyordu, ancak proje ekipleri yapı üretim sürecinin içinde olabilme şansına sahiptiler.

Mimarlar sadece yapı tasarımı ile değil, kent- sel ölçekte de çalışıyor ve pekçok kentin imar planlaması sürecinde görev alabiliyorlardı. Ben de bu deneyimi yaşadığım için kendimi şanslı görüyorum. Daha sonra birlikte çalışmaya başladığım Baran İdil'in yanında edindiğim deneyimler sonrasında planlama yetki belgesi (karne) sahibi oldum ve pekçok kentin planlama sürecinde bulundum.

Özellikle kendi projelendirdiğimiz yapılar başta olmak üzere, yapıların iç mekanlarını tasarlamak mesleğimizin doğal bir alanı idi. Bugün çok ciddi işler yapan pek çok mimarın, genç yaşlarda mesleki pratiklerine özellikle iç mekan tasarımı yaparak başladıklarını da hatırlatmam gerek.

Meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının yönetimleri üzerinde etkisi vardı. O kurumlarda çalışan mimar ve mühendisler de odalara üye oldukları için, odaları dışlamamaya özen gösterirlerdi. Elbette iletişim istenen düzeyde değildi, ama vardı.

2- Bugün

Mimarlık benim kişisel miladımı esas alırsak geçen 40 yılı aşkın sürede ciddi değişim geçirdi. Bu değişimlerin başında, elimizdeki yapı üretim enstrümanını oluşturan malzeme ve teknolojinin inanılmaz gelişimi gelmektedir. Günümüzdeki teknoloji, tasarlanan neredeyse herşeyin yapılabilmesine olanak veriyor. Bu da mimarlara zengin bir yaratıcılık alanı sağlıyor. Tabii maliyetini karşılamak kaydıyla.

Foto: Evren Başbuğ - İlk kazandıkları Yarışma olan Desiyab Genel Müdürlüğü Binası (İnşaat esnasında Dışişleri tarafından satın alınarak Bakanlık binası olarak hizmete girmiştir.)

Mimarlar artık **“kent planlaması”** süreci içinde yoklar. Planlama ayrı bir disiplin olarak ayrıştı ve mimarların kentsel mekanın oluşumuna katkıları azaldı. Mimarlar kendilerine tanımlanmış bir kutunun içine tasarım yapma yoluna doğru hızla itiliyorlar. **“Kentsel Tasarım”** ile hala sürece katılma olanağımız var, ancak gelecekte bu alanın da dışında kalırsak sürpriz olmayacak.

Tıpkı **“İç Mimarlık”** alanından hızla uzaklaştırılmamız gibi. Bir mimarın en doğal görevi olan yapının iç mekanının tasarlanması, ülkedeki meslek alanı yaratma savaşlarının bir parçası olarak kaybedilmek üzere.

Yapıların çevreye verdiği zararlar konusunda bilincimiz çok gelişti. Yapıların kendi enerjisini üretmesi, doğal kaynakları az kullanması, kullanılan su gibi kaynakların dönüştürülerek yeniden kullanılması gibi konular gündemimize girdi ve hızla da önemi artmakta. Bu konular sayesinde yeni hizmet alanları oluştu. Mimar tüm bu konuları tek başına üstlen(e)memekte, çeşitli uzmanlardan destek almakta.

Buradan meslek alanlarındaki uzmanlaşmayı reddettiğim anlamı çıkmasın. Günümüzde bilgiye ulaşmak kolaylaştığı gibi, tek kişinin her alanda derinleşmesi de zorlaştı. Bu nedenle artık, **“tek adam”** rolünü terk eden ve artan disiplinleri koordine etmesi gereken bir rol mimarları bekliyor.

Ülkemize özgü sorunları da unutmamak gerekir. Örneğin akla ziyan bir geometriyi tasarlayıp, yapılabilir şekilde tasarlayan bir **“star mimar”** artık 5 kattan yüksek konut projelendirirken çıkma yapamayacak, zemin kattaki dükkanı da asma katlı tasarlayamayacak.

Çünkü yeni yönetici tarzı, binaların depremde bu nedenle yıkıldığını keşfetti ve yasakladı. Aynı yöneticiler artık meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşları ile dirsek temasını hiç istemiyorlar. Kamuda

çalışan mimar ve mühendisler de artık odalara kayıt olma zorunluğunda değiller. Bunun da ilişkileri zayıflattığı bir gerçek ve aslında da istenen belki de buydu.

Ülkeye özgü bir gariplik de, merkezi idarenin ve onun güdümündeki işverenlerin mimardan geçmiş referanslara atıf yaparak tasarım yapmasını ve Osmanlı veya (tercihan) Selçuklu mimarisinin formlarını kullanmasını beklemesi.

Yapı üretim sürecinden ise hızla uzaklaşıyoruz. İnşaat ruhsatını bile projeyi yapan mimarlar değil, yapı denetim firması alıyor.

3- Yarın

Mimarlık değişim geçiriyor. Bu sadece bizim ülkemize özgü değil. Mimarın yaratıcı rolüne ihtiyaç her zaman var, ancak tasarımın ana ilkelerini işverenin başka uzmanları devreye sokarak belirlediği ve tasarımın buna göre yürütülmesinin beklendiği bir dönemin geldiğini de gözlüyorum. Bu ihtiyaçların karmaşıklaşması ve maliyetlerin hızla yükselmesi ile de doğrudan bağlantılı.

1988 yılında davetli bir yarışma ile projelendirilen, Japonya'daki yapay bir ada üzerinde yapılan, Kansai havalimanı yarışması bu süreci anlatan çok iyi bir örnek. Bu yarışmaya katılan mimarlara yapılacak terminalin konsepti jüri tarafından verilir ve tasarımlarını buna göre geliştirmeleri istenir. Havacılık teknolojisi, yapay adanın koşulları, karmaşık yapı işletmesi gibi etkenler, işverenin de bir hazırlık yapmasına ve yarışma sonucunun sağlıklı olmasını sağlamak için, kendisini de sorumlu görmesinden kaynaklanıyor. Renzo Piano tarafından tasarlanan terminalin ise son derecede başarılı olduğunu ve pek çok terminal için model olduğunu ise söylemeliyim.

Buna benzer taleplerle biz de sıkça karşılaşmaya başladık. “Tünel kalıp istiyoruz”, “şu malzemeyi kullanalım”, “şu kattan fazla olmasın” gibi istekler hemen aklıma ilk gelenler. Henüz çok derinlikli olmasa bile, işveren taleplerinin gelecekte daha artacağı ve mimarın eylem alanının kısıtlanacağı gözlenmekte.

Bunlar ihtiyaçların karmaşıklaşması, yapı normlarının artması ve maliyetlerin hızla yükselmesi ile de bağlantılı. Yanlış da değil. Görünen o ki, mimarlık ortamı **“tanrı mimar”**dan hızla uzaklaşıyor.

Kapadokya Üniversitesi, Ürgüp Yerleşkesi

Mekan ve Mimarlık Üzerine...

Prof. Dr. Feride ÖNAL - Fenerbahçe Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Güven ŞENER - Yıldız Teknik Üniversitesi

İnsanlık tarihi boyunca mimarlığın bir mekan yaratma eylemi olduğu ve asıl problem alanının mekan ve onun biçimlendirilmesi olarak görülmesi yaygın bir düşüncedir. Mimarlığın esas nesnesi olan mekan kavramının, özellikle farklı disiplinlerde anlamsal açıdan farklı biçimlerde ifade edildiği görülmektedir. Bu makalede mekan ve mimarlık kavramlarını bir kez daha hatırlayarak çevreye duyarlı ve sürdürülebilir mimarlık için katkı sunulmaya çalışılacaktır. Mekan en genel tanımıyla "sınırlandırılmış boşluk" olarak tanımlanabilirken belirli bir alanın sınırlandırılarak çevresinden ayrılması ve mekân niteliği kazanması; o mekânın anlam, işlev veya form bakımından farklılaştırıldığı da ifade etmektedir (Ashihara, 1981). Relph, mekânların anlamları, kendi fiziksel kuruluşları ve faaliyetlerine dayansa da tam olarak onlara değil, insanın amaç ve deneyimlerine bağlı olduğunu savunur (Carmona, 2021). Mekan kavramları çoğunlukla, ait olma duygusunun, duygusal bağlılık algısının önemini vurgularken farklı disiplinlerin, mesleklerin birbirlerine yaklaşması ile oluşan yeni bakış açıları ve yorumlar, mekânın üretiminde de farklı duruşların ve çözümlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Lefebvre, mekânın tek başına ele alınamayacağını ifade ederken diyalektikleştiğini ileri sürmekte ve mekânın iki anlamı bulunduğunu belirtmektedir; toplumsal ve zihinsel üretim. Kültürel olan ile öznel zihinsel süreçlerini birbirine bağlayan mekân, benzer bir şekilde toplumsal olan ile tarihsel olan bir araya getirmektedir (Lefebvre, 2015). Mekânsal alanda gerçekleşen eylemler mekân ile özne arasındaki etkileşimi sürekli kılmakta ve bu nedenle mekansallık, bir dönüşüm sürecinin ürünü olduğu gibi maddi yaşamın bağlamları içerisinde her zaman başka dönüşümlere de açık olmaktadır. Hiçbir zaman asli ya da daimî olarak belirlenmiş değildir (Soja, 2017).

Castells, "Mekanı diğer maddi bileşenlerle ilişkili olan maddi bir ürün" olarak tanımlarken; "insanların belirli toplumsal ilişkilere girişimin mekâna biçim, işlev ve toplumsal anlam kazandırdığını" belirtir. Mekanın toplumsallaşması ya da toplumsal bir mekân haline gelmesi Lefebvre'nin (2015) deyimi ile "üretim kavramı ile gerçekleşmekte; mekân, üretim kavramına dâhil olarak kavramı işgal etmekte ve belki de kavramın özü haline gelmektedir". Bu şekilde üretim kavramının içine dâhil olan mekân, toplumsal

mekanların iç içe geçmesi sonucunu doğurmaktadır.

Dear ve Wolch'a (1989) göre sosyal ilişkiler; mekan aracılığıyla meydana gelir, mekan ile kısıtlanıp; mekan ile kurulmaktadır. Bunlara bağlı olarak, tasarımcılar, inşa edilmiş olan bu ortamı biçimlendirerek insan etkinlikleri ile sosyal yaşam kalıplarını etkilemektedir. (Carmona, 2021)

"Mekan kavramına" dair farklı disiplinlerden çok farklı yaklaşım ve bakış açıları çoğaltmamız mümkün. Benzer bir yaklaşımla "mimarlık" nedir? Mimarlığın işlevi ve temel sorunsalları nelerdir? sorularının cevaplarına yine farklı disiplinlerden farklı kuramcılarının tanımlamaları ile bakabiliriz. Örneğin F. Lloyd Wright oldukça geniş bir kapsamda ele alarak mimarlığı; "Biçim haline gelmiş yaşam." diye tanımlamıştır.

Norberg-Schulz'un Genius Loci (Yerin Ruhu) adlı eserinde mimarlığı, var olan doğanın ruhunu ortaya çıkaran ve onu araziden yer haline dönüştüren bir eylem olarak tanımlamaktadır. (Schulz, 1984) Foucault ise, mimarlığı sadece bir taşıyıcı öge olarak, mekâna belli sayıda insan tahsisini sağlayan, dolaşımını yönlendiren ve aynı zamanda karşılıklı ilişkilerini kodlayan bir pratik olduğu, sadece mekân içinde varlığı söz konusu olan bir öge olmak yerine bir toplumsal ilişkiler alanına belli etkiler yaratmak üzere olan bir uğraş olarak betimlemektedir. (Leach, 1997)

Karatani'ye (2021) göre mimari —yapma, kurma, inşa etme— hiçbir zaman bir idea olarak tasarımın gerçekleştirilmesinden ibaret değil, "yapının kontrolünü aşan bir yapı ya da oluş olması anlamında kusursuz bir olaydır." Son derece pratik, hayata, günümüz dünyasına yönelik bir saptaması ise: Bizimle aynı ortak kuralları paylaşmayan öteki ile, ötekilerle kurulabilecek muhtemel ilişkilerden bağımsız, tek-benci ya da saf bir tasarımın —dolayısıyla yapının ya da sistemin de-mümkün olmadığını söylemektedir.

Tasarımda sadece cephelere ilgi, binanın (ve mekanların) tasarımını iki boyutlu bir sahne tasarımına indirir ki mimarlık bir sahne tasarımından fazlasıdır (Von Meiss, 1990). Francis Tibbalds ise kendi temel prensibi 'yerler çok önemlidir'i şiddetle tartışırken, birçok örnekte, bireysel binalar ihtiyaçları ve yerin karakterinin bütününe karşılamalıdır fikrini savunmaktadır. "Eğer tüm binalar dikkat için çılgın atarsa, sonuç uyumsuz kaos gibi olur." (Carmona, 2021)

Isozaki, günümüzdeki süreci “yirminci yüzyılın ortalarından sonra, modernizm dünyayı kuşatmaya, bir zamanlar ütöpik görülen mimari ve kentsel im-geler gerçek mekânı doldurmaya başladı. Bu, 1960-larda bir doyum noktasına ulaştı; ütopya, ironik bir biçimde, gerçekleşmişti. Yani orijinal ütopya silindi ve o ütopyaya doğru ilerleyen avangard hareketler de kaçınılmaz olarak son buldu. 1968'deki kültürel devrimler bu tarihi işaret ediyordu; o zamandan bu yana mimarlar, "öznenin kaybı" ile —büyük anlatıların ortadan kaybolmasıyla— baş başa kaldılar. Bu, yeni bir kriz olarak kabul edilmeliydi; yani bizim bugün içinde yaşadığımız kriz üçüncü dalga” olarak ifade etmektedir. (Karatani,2021)

Öyle anlaşıyor ki, değişen dönemler mimarlığa ait tanımları da beraberinde değiştiriyor. Ancak kesin olan bir şey var, o da mimarlık düşüncesi temelinde işlevi ve elbette günün koşullarına ayak uydurabilmek için gelişmekte olan dünyanın teknolojik gereksinimlerini barındırıyor. Farklı dönemlerde eserleri ve bakış açıları ile mimarlık ortamına yön vermiş mimarların yaklaşımlarına bir kez daha göz atmak mimarlığın ne olduğu konusunda bizi aydınlatacaktır.

1- Frank Lloyd Wright / Şelale Evi, Pittsburgh-USA (The Fallingwater House) <https://www.architecturaldigest.com/frank-lloyd-wright>

Modern mimarlık tarihinin en önemli figürlerinden biri olarak kabul edilen Frank Lloyd Wright (1867-1959) insan yerleşimini doğal dünya ile bütünleştirmeyi amaçlayan "organik mimari" felsefesini teşvik etmesiyle tanınır. Wright, mimarinin çevresiy-le uyum içinde olması, çevreyle uyumlu malzemeler ve tasarım ilkeleri kullanması gerektiğine inanı-yordu. “Biçim ve işlev bir olmalı, ruhani bir birliktelik içinde birleşmelidir.”, “Sadelik ve huzur, herhangi bir sanat eserinin gerçek değerini ölçen niteliklerdir” sözleri ile mimari yaklaşımını ifade etmektedir. New York'taki Guggenheim Müzesi ve Pennsylvania'daki Şelale Evi (Fallingwater) gibi en ikonik yapıları günümüzde tarihi simge yapılar olarak belirlenmiş önemli yapıtlarıdır. (Foto 1)

Tarihi ve geleneği göz ardı etmeden mimarlık anlayışına yeni bir yorum getiren, modernist mimarinin savunucusu Le Corbusier ise (1887-1965) mimarlığı, “Mimarlık, ışıktaki bir araya getirilmiş kütlelerin ustaca, doğru ve muhteşem oyunudur” olarak tanım-

Foto 2- Le Corbusier /Villa Savoye, Poissy-Paris- Fransa
Fotoğraf: Şirin Bayram Şener Arşivi(2018)

lamıştır. İşlevsellik üzerine de “bir şey bir ihtiyaca cevap veriyorsa güzeldir” sözüyle de biçim ve işlevin birlikteliğini vurgulayan Le Corbusier'in Villa Savoye yapısı 20. yüzyıl modernist mimarisinin en ikonik örneklerinden biri olarak kabul edilir. Bu yapıda "Yeni Mimarının Beş Noktasını" geliştirirken Sütunlar (pilotiler), çatı bahçesi, yatay pencereler, serbest plan ve serbest cephe anlayışı ile minimalizm ve işlevselliğin modernist ilkelerini özetler. (Foto 2)

Foto 3- Mies van der Rohe / Alman Pavyonu, Barselona-İspanya
(The Barcelona Pavilion) <https://archeyes.com/the-barcelona-pavilion-an-insightful-exploration-of-mies-van-der-rohes-modernist-manifesto/>

Modernist mimarların öncülerinden olan Ludwig Mies van der Rohe (1886-1969) tasarımlarını minimalist yaklaşımları yansıtan “az çoktur” (Less is more) sözü ile ifade etmektedir. Mies, mimarlığın özünün mimarlığın görünen yüzünün altında yattığını, bu saklı olan özün indirgeme ve soyutlama yoluyla mimarlıkta somutlaşabileceğini savunur. Mimarisinde sadelik, işlevsellik, yapı ve malzemelerin temel unsurlarına odaklanan Mies, “Asıl zorluk, daha azıyla daha fazlasını yapmak ve daha az kaynakla daha iyisini yapmaktır” sözü de günümüzde azalan kıt kaynakların mimarlıkta bilinçli kullanımı için söylenmiş bir söz gibi durmaktadır. Alman Pavyonu olarak

da bilinen Barselona Pavyonu modern mimarının bir başyapıtı ve Uluslararası Üslubun ufuk açıcı bir eseri olarak kabul edilmektedir (Foto 3). Tasarım temiz çizgilere, geometrik formlara ve temel unsurlara odaklanırken gereksiz süslemeleri ortadan kaldırır. Tasarımın sadeliği, temiz hatları ve zarif oranları ile onun ünlü "az çoktur" ilkesinin en iyi örneğidir.

Foto 4- Zaha Hadid / Haydar Aliyev Kültür Merkezi, Bakü-Azerbaycan, [https://images.adsttc.com/mesia/images/5285/2152/e8e4/4e8e/7200/015f/large.jpg/HAC_exterior_photo_by_hufton_crow\(1\).jpg?1384456417](https://images.adsttc.com/mesia/images/5285/2152/e8e4/4e8e/7200/015f/large.jpg/HAC_exterior_photo_by_hufton_crow(1).jpg?1384456417)

Akıcı formları, cesur şekilleri ve yenilikçi teknoloji kullanımları ile karakterize edilen Zaha Hadid (1950-1916); "Mimarlık, çevre ile etkileşim halinde olan dinamik ve sürekli bir süreçtir. Geleceğe yönelik sürdürülebilir çözümler sunmalıdır.", "Benim için mimarlık, hareketin ve akışın bir ifadesidir. Yüzeyler arasındaki ilişkilerin, ışığın ve gölgenin dansıdır." "Mekânları sadece işlevsel değil, duygusal ve ruhsal olarak da zenginleştirmek istiyorum." Zaha Hadid'in bu sözleri, onun sadece mimarlık alanındaki başarılarını değil, aynı zamanda yaratıcılığı, özgünlüğü ve geleceğe dair vizyonunu da yansıtmaktadır. (Foto. 4)

Foto 5- Tadao Ando Row House (Azuma House) <https://www.metalocus.es/en/news/row-house-sumiyoshi-azuma-house-tadao-ando>

Tadao Ando'ya(1941-..) göre ise, "insan ruhuna yeni bir soluk getirecek mimari yaratı, ancak mekanik bir indirgmeden öteye giderek bir mekânı soyutlama ve evrensel düzeye dönüştürmekle mümkün". Ando'ya göre "mimari yaratım aynı zamanda bir eleştiri eylemidir." "Mimarlık sadece biçimlerle oynamak değil, insan tarafından bir yerin kurulmasıdır." "İnsanlar, işlevsel mekânlara takılan parçalar değildirler." sözleriyle açıklamakta ve mimaride "insan bağlamının yoksun olmasını özün kaybolması" durumu ile bütünleştirmektedir Doğa ile insan arasında derin bir ilişkinin olduğunu düşünen Ando, mimarlık nesnesini biçimlendirirken hacimsel etkiyi doğa, malzeme, geometri ve ışık öğeleri aracılığıyla yaratmaktadır. "İçinde insanların gerçekten yaşadığını hissettiği yaşama mekânları yaratmak istiyorum." (Foto. 5)

Geçmişten bugüne örneklediğimiz mimarlara ekleyebileceğimiz onlarcası tasarımları, yaklaşımları ve yapıları ile mimarlık üretimine katkı koydular. Değişen mimarlık ve çevre koşullarına rağmen bahsi geçen mimarların felsefeleri ve yapıtlarını bir kez daha gündeme getirmek günümüz mimarlığına ışık tutacaktır düşüncesindeyiz.

Von Meiss, mimarlığın geldiği son noktada 20.yy kentleşmesinde temel sorunun, "doku"nun ihmal edilerek tekil "objeler"in toplum değerleri açısından hiyerarşik bir ayırım yapılmaksızın çoğaltılması olduğunu iddia etmektedir. Çağdaş üretim yöntemlerinin binalara, "içerik ve simgesel bakımdan sıradan bir obje" statüsü yüklediğini öne sürerken (Carmona,2021) benzer biçimde Lefebvre (1991), sonucun "**mekanın parçalanması**" olduğunu, elemanların birbirinden ayrılıp düzensizleştirilmesiyle, kentsel dokunun kendisinin parçalanarak ayrıldığını belirtir.

Günümüzde tüketicinin; marka, güvenlik, estetik, standartlara uygun, çevre ile dost, ergonomik, bakımı kolay, güvenilir, performansı yüksek, verimli,

Foto 6- Kent görüntüleri- İstanbul
Fotoğraf: Feride Önal arşivi

ucuz, dayanıklı, yeni ürün, garanti süresi, servis ağı hızlı teslimat gibi beklentileri var iken mimarlık ortamı bu tüketici taleplerine karşı duyarsız kalamayacaktır. Nüfus artışı ve kentleşmenin etkileri yanında teknolojik gelişmelerle birlikte insan faaliyetleri ve yapı tipolojileri çeşitlenirken yapılar ölçek açısından büyüdü, işlevsel ve ilişkiler bağlamında karmaşıklaştı. Bu yapıların üretilmesi için gerekli teknoloji sürekli değişim gösterip yapıları gerçekleştirme süresi kısılırken, üretim hızı gün geçtikçe artmaya devam etmektedir. (Foto. 6)

Son yıllarda oldukça yoğun tartışılan konulardan birisi haline gelen teknolojinin çevre üzerindeki etkileri, sürdürülebilirlik, ekoloji ve çevre ilişkisi iken gündelik yaşantımızı temelden değiştiren ve iyileştiren teknolojik gelişmelerin çevresel ve ekolojik olumsuz sonuçlarını deneyimlemeye devam ediyoruz. Kentleri ve mimari çevreyi daha sağlıklı ve yaşanılabilir kılmak için, yeni teknolojilerin mimarlıkla ilişkisini yeniden kurgulamak ve teknolojilerin olumsuz etkilerine karşı yeni çözümler üretebilmek için kapsamlı çalışmalara ve yaklaşımlara gereksinim olduğu açıktır.

Sonuç olarak mimar toplumdaki değişim sürecinden bağımsız değildir. Değişim hem mimarın toplumsal konumunu hem de düşünce ve değerlendirmelerini etkiler. Günümüz de mimarın, değişen süreçte yaşamını idame ettirmesinin yanı sıra, doğaya, yapılı çevreye ve topluma karşı sorumlulukları artmaktadır. Doğal çevreye olan negatif etkileri minimize ederek yapılı çevrenin kalitesini maksimize etmeyi amaçlayan bir tasarım felsefesi olan sürdürülebilir tasarım (McLennan, 2004) günümüzde olduğu gibi gelecekte de mimari tasarım sürecinin en önemli girdilerinden biri olmaya devam edecektir. Sürdürülebilir mimarlık; geri dönüşümlü malzemelerin kullanımı, doğal ve yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanılması, doğal çevrenin korunmasını vb. hedefleyen bir yaklaşım içermektedir. Mimarlar, çevre ve sürdürülebilirlik ilkelerini mimari uygulamalara entegre ederek, yaşanılabilir ve sağlıklı bir yapılı çevre oluşumuna katkı sağlamak durumundadır.

Mimarlık, yukarıdaki prensiplere uygun olarak, kullanıcıların gereksinimlerini karşılayan, estetik açıdan hoş, sürdürülebilir, doğaya saygılı, güvenli ve işlevsel mekanlar yaratma amacını taşıyan çok yönlü bir disiplindir ve mimar farkı disiplinlerden meslek insanları ile gerçekleştirdiği ortak ürünün baş aktörü konumundadır.

Kaynakça:

- Ando, T., (1992) *Beyond Horizons in Architecture*
Ashihara, Y., (1981). *Exterior design in architecture*.
Van Nostrand Reinhold, New York.
Carmona, M. (2021) *Public Places Urban Spaces, The Dimensions of Urban Design*, Routledge, New York
Castells, M. (1977) *The urban question: A marxist approach*. Translated by Alan Sheridan, London
Karatani, K. (2021) *Metafor Olarak Mimari*, Metis yayınlar
Lefebvre, H. (2015), *Mekanın Üretimi*, Çev. Işık Ergüden, Sel Yayıncılık, 2015
(McLennan, J.F. (2004) *The Philosophy of Sustainable Design: The Future of Architecture*, Ecotone,
Norberg-Schulz, C., (1985). *The Concept of Dwelling*, Rizzoli International Publications, New York.
Norberg-Schulz, C., (1984), *Genius Loci: Towards a Phenomenology in Architecture*, Rizzoli, New York
Soja, E., (2017) *Postmodern Coğrafyalar*. çev. Yunus Çetin, İstanbul: Sel Yayıncılık
Leach, N., (1997), ed. *Rethinking Architecture, A reader in cultural theory* London and New York: Routledge

Mimar Kimlikleri Üzerine Düşünceler

Prof. Dr. Lale ÖZGENEL - ODTÜ Mimarlık Fakültesi

Bilgin Mimar

Gerek Platon gibi antikçağın düşünürleri ve Vitruvius gibi mimarları gerekse modern dönemin pek çok mimarı, kuramcısı ve eleştirmeni mimar kimliğini teori ve uygulama ilişkisi üzerinden tanımladılar¹. Mimarı, uygulamacı yapı zanaatçısından farklı olarak, teori, sanat ve insani bilimleri buluşturan disiplinlerin temel bilgilerine vakıf, tasarım ve yapım süreçlerinde ilgili konular hakkında karar verme, çözüm üretme bilgi ve becerisine sahip bilgin bir kişi olarak yorumladılar.

Platon'a (*Statesmen*, 259e) göre mimar işçi değildi, işçinin efendisiydi ve el emeği değil, bilgi sağlayıcıydı. Vitruvius (1.1 ve 1.3) mimarın birçok çalışma alanı ve çeşitli öğrenme biçimleri hakkında bilgi sahibi olması gerektiğini, bu bilginin uygulama ve teori pratiği sonucunda edinileceğini, mimar olduğunu iddia eden birinin her iki konuda da bilgili olması gerektiğini yazdı². Bu nedenle ona göre mimar hem doğuştan yetenekli hem de eğitime yatkın olmalıydı; ne eğitimsiz doğal yetenek, ne de doğal yeteneksiz eğitim mükemmel sanatçı yapamazdı. Mimar okumalı, kalemını ustaca kullanmalı, geometriden anlamalı, iyi tarih bilmeli, filozofları dikkatle takip etmeli, mü-

zikten anlamalı, biraz tıp bilgisine sahip olmalı, hukukçuların görüşlerini bilmeli, astronomi ve kuramsal bilgiye sahip olmalıydı. Rönesans mimarı Palladio da benzer biçimde, teorisyen ve uygulamacı kimliklerin birlikte var olduğu bir mimar olarak tanımlandı. Palladio, Çağdaş Klasisizmin bir modeli olan mimarisi gibi kendisi de model bir mimardı: mimari teoriyi çok iyi bilen, antik Roma eserleri hakkında fevkalade bilgili ve işverenleri için sağlam ve ekonomik yapılar yapma konusunda bizzat sorumlu bir mimardı³.

Toplumsal Sorumlu Vizyoner Mimar

Dünya savaşları sonrasında, mimarlar kendilerini sosyal ve mekânsal bir yeniden inşa süreci içinde buldular. Özellikle yüzyılın ortalarından itibaren ütöplast ve gelecek temalı tartışmalar ve projeler mimarlık söyleminde ayrı bir alan olarak belirginleşti. Uzun çağ ruhunun da etkin olduğu bu söylemde dönemin yaşantısı hareket ve teknolojik yenilik, mimarlık ve tasarım ise, modernist anlayışla üretilen her şey gibi, uyarlanabilirlik ve esneklik ilkeleri üzerine kuruluydu: net çizgiler, pürüzsüz yüzeyler, simetri, parlak renkler ve geometrik olarak çekici biçimlere sahip tasarımlar geleceğin vizyonunu temsil ediyordu. Söylemleri ve tasarımlarıyla mimarlık kuramı ve tarihini zenginleştirmiş dönemin mimarları aslında antikçağdan devreden mimar tanımına uygun bir biçimde teori, sanat, insani bilimler ve uygulama alanlarını bir arada ele alarak mevcut düzeni sorgulayan ve değişim hedefleyen öneriler ve projeler ürettirler. Teknolojik gelişmeler, yeni malzemeler ve yapım sistemleri ile toplumsal gereksinimler ve aciliyetlerin yanı sıra geleceğin ev kavramı ve gündelik yaşamına dair projeksiyonların geliştirilmesine öncülük ettiler. Örneğin, Buckminster Fuller, Eero Saarinen, Paolo Soleri gibi projeleri uygulanan mimarlar ya da çalışmaları proje ve öneri düzeyinde kalan Archizoom, Super Studio, Ant Farm ve Archigram gibi vizyoner gruplar⁴. Bu anlamda, politik çatışmalar ve özellikle dünya savaşları mimarlığın bir toplumsal

¹ Güncel bir örnek olarak, *Architectural Design* dergisi 2019 (89:6) yılında "The Identity of the Architect: Culture and Communication" – "Mimarın Kimliği: Kültür ve İletişim" temalı özel bir sayı yayınladı.

² Vitruvius, *The Ten Book on Architecture*, trans. M.H. Morgan. New York: Dover Publications.

³ Wilkinson, C. (1977), "The New Professionalism in the Renaissance". S. Kostof (der.), *The Architect, Chapters in the History of Profession* içinde. Oxford: Oxford University Press, 124-160.

⁴ Buckminster Fuller: <https://www.bfi.org/about-fuller/big-ideas/>; Eero Saarinen: <https://www.thoughtco.com/eero-saarinen-portfolio-of-selected-works-4065222>; Ant Farm: <https://www.spatialagency.net/database/ant.farm>, <http://www.letsremake.info/PDFs/inflatocookbook.pdf>; Archigram: <https://www.archigram.net/>; Paolo Soleri ve Arcosanti Projesi: <https://www.arcosanti.org/>;

sorumluluk alanı olarak görülmesine zemine hazır-
ladı: “1950’lerden sonra mimarın kurtarıcı, sosyal
doktor, ütöplast falan gibi rollere soyunup aslında
kendi sınırlarını aşan hem bir sorumluluk üstlenme
hem de bir yetki beklentisi içinde olması...Yani mi-
mar tasarım aracıyla insanları, dünyayı değıştirmek,
kültürü kontrol edecek, elitist kültür haline getirecek
ve psikolojiden sosyolojiye bütün alanlara var
olacak...”⁵

ARCOSANTI, Arizona, Paolo Soleri, mimarlık ve ekolojiyi birleştiren,
kaynak kullanımını en aza indirmeyi ve doğal çevreye erişimi
sürdürmeyi amaçlayan deneysel bir uygulama, 1970ler-bugün.
Graeme Maclean - <https://www.flickr.com/photos/gee01/15271087472/>, CC BY 2.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=101224611>

İş Geliştirici/Yönetici Mimar

Neredeyse ilk çeyreğini bitiriyor olduğumuz
21. yüzyıl ise, önceki yüzyıldan radikal anlamda fark-
lılaşan dinamiklere sahne oluyor. Bu salt bir dijital
çağ değil, aynı zamanda bir krizler çağı. Bugün küre-
sel ölçekte seyreden iklim krizi, ekolojik tahribat ve
çevresel problemler, bunlara ek olarak yaygın öl-
çekte yaşanan çatışma, savaş, göç, afet, barınma ve
gıda yoksunluğu, nüfus artışı, salgın ve pandemi gibi
olumsuz küresel ve/veya bölgesel gelişmeler ve sos-
yal problemler ivmelendi ve yaygınlaştı. Gündelik ha-
yatın ve sektörel alanların işleyişini kolaylaştıran,
hızlandıran ve bireyselleştiren araştırmalar, teknolo-
jik gelişmeler ve uygulamalar hayret verici bir hızla
yaşama entegre oluyor. Mimari, mekânsal ve sosyal
gereksinimler ve yapım süreçleri de bu dinamiklere
göre şekilleniyor; zaman, hız, ekonomi ve büyüklük
başat parametreler olarak öne çıkıyor. Luke Butcher,
2011 yılında yazdığı bir yazıda mimarı; “Bugün mi-
mar, 18. yüzyılın ideallerinden doğmuş, 19. yüzyılda
tasarlanmış bir meslekte, 20. yüzyılda formüle edilen
inşaat süreçleri içinde faaliyet gösteren, 21. yüzyılın
ihtiyaçlarını karşılamaya çalışan bir birey” olarak
tanımlamıştı⁶. Bu anlamda, 21. yüzyılda mimarlık, bu

yüzyılın belirtilen dinamikleri göz önüne alındığın-
da, insancıl, sürdürülebilir, teknolojik ve bilimsel bir
vizyonu zorunlu kılıyor. Bu vizyonu gerçekleştirmek
için farklı ilişkileri, aktörleri ve konuları yönetmek
gerekliyor. Bugünün mimarı, tasarımla birlikte bu tür
ilişkileri de yöneten bir iş insanı profilinde çalışıyor.
Bu yeni bir konum değil. 1983 yılında yayınladığı
“Mimar İmgesi” başlıklı kitabında Andrew Saint, “tasa-
rımçı mimar” ve “yönetici mimar”, veya “sanatçı” ve
“iş adamı/teknoloji geliştirici” olarak mimarların de-
ğişen kimliğini tartışmıştı. Ancak iş geliştirme ve iş
yönetimi, bugünün mimarlık ortamında tasarım ve
uygulama pratiği ile var olmayı destekleyen önemli
kimlik unsurlarının başında geliyor⁷.

Olumsuz küresel ve bölgesel ekonomik dina-
mikler de mimarları giderek daha çok iş geliştirici ol-
maya yönlendiriyor. Mevcut tasarım araçları ve tem-
sil ortamları tarihin herhangi bir döneminde olmadığı
kadar çeşitli ve etkileyici ama rekabet ve ekonomik
açmazlar da hiç olmadığı kadar yüksek. Türkiye öze-
linde bakıldığında, bir tarafta sürekli öğrenme ve be-
cerilerini geliştirme yarışında olan, tasarım ve sunum
ortamlarındaki gelişmeleri yakından takip eden, her
teknolojik yeniliğe anında adapte olabilen ve rahatça
uygulayabilen, ışık, renk, sayısal tasarım, yangın,
akustik, çevre, sürdürülebilirlik, enerji, ulaşım gibi
mimari tasarımın teknik boyutlarıyla ilgili çeşitli uz-
manlık alanlarında eğitim alarak yetkili hale gelen,
danışmanlık verebilen genç ve orta kuşak meslektaş-
lar ve/veya kurdukları ortaklıklar var. Bu tür ofisler,
mütevazı sayılabilecek ekiplerle profesyonel proje
hizmeti sunabiliyor, aynı zamanda yarışmalara katılı-
yor, ödüller kazanıyor, kimi bir yıl içinde birden fazla
yarışmada ödül kazanarak ofislerini yarışmalarla da
destekliyor. Bu tür ofislerin mimarlık ortamında ic-
raat yapabilmesi tasarımçı ve yaratıcı kimliklerinin
yanısıra, özellikle akademiyle veya kamu kurumları-
nın ilgili birimleri ve yöneticileriyle temasta olmak;
kamu ihale süreçlerinde piyasa standartlarının altın-
da proje bütçeleri önermek; telif devrine ve işverenin
revizyon taleplerine koşulsuz olarak tanıyan sözleş-
melerle iş yapmak, böylece kamu projelerinde proak-
tif bir biçimde yer almak gibi iş geliştirme yöntemle-
rine de bağlı hale geldi. İhale yöntemiyle elde edilmiş
kamu projelerinin pek azı ise bugünün yaşam çevre-
lerinin tasarımında öncelikli parametreler olan in-
sancıl, sürdürülebilir, teknolojik ve bilimsel bir viz-
yona sahip. Diğer tarafta, ulusal ve uluslararası or-
tamda büyük ölçekli, yatırım odaklı, tüketim alışkan-
lıklarına göre şekillenen tasarım ve planlama projek-
siyonları tanımlayarak iş geliştiren, bu anlamda tasa-
rım sürecini teknoloji, sürdürülebilirlik ve ekonomik
getiri parametrelerine göre şekillendiren büyük mi-
marlık ofisleri var. Bu tür ofislerde iş geliştirme, ta-

⁵ Güzer, A. (15.12.2009), *Mimarlıkta Geleceği Düşünmek*, 2010 içinde. Ankara: Mimarlar Derneği 1927, 63-64.

⁶ Luke Butcher (03.11. 2011), “The Architect Is Dead. Long Live The Architect”, <https://lukebutcher.blogspot.com/2011/04/architect-is-dead-long-live-architect.html>

⁷ Saint, A. (1983) *The Image of the Architect*. Yale University Press.

sarım ve uygulama süreçleri hiyerarşik bir yapı içinde iş bazında alt gruplara ve uzmanlıklara ayrılmış kalabalık bir ekiple yürütülüyor. Bu ofislerin bünyesinde dijital tasarım ve sunum araçlarına hâkim, bu araçları verimli ve etkin olarak kullanan genç ve orta kuşak mimarlar da bulunuyor; ancak bu tür ofisler yarışmalara genelde katılmıyor, enerji ve zamanlarını proje hazırlama, proje yönetimi ve yeni iş geliştirme süreçlerine ayırıyor. Hem ekip hem iş kapasitesi açısından bir büyüklüğü temsil eden bu ofislerin sürdürülebilirliği açısından hak ediş ve ofise mali girdi sağlamak, yarışmalara katılmaktan daha öncelikli bir beklenti haline geliyor. Hatta bu nedenle, bu ofisler normal şartlar altında ilgilenmeyecekleri mütevazilikte ölçek ve kapsama sahip projelere dahi teklif verebiliyor, ya da bürokratik süreçlere dahil olarak kamu kurumları için proje geliştiriyor. Bu tür ofislerin projeleri arasında yaratıcı, sürdürülebilir ve teknoloji vizyona sahip örnekler daha fazla bulunabiliyor.

Dubai, uluslararası mimarların büyüklük ve mimari tüketim ortamı.

Elbette, bu ofis profilleri genel bir durumu temsil ediyor, bir başka deyişle, ne salt bugüne özel bir durumu ifade ediyorlar, ne de ofis profilleri bu tür yapılanmalarla sınırlı. Bunların dışında kalan pek çok başka ofis profili de var ve bu profiller arasında keskin ayrımlar yapmak kolay değil. Günümüzde artık her ofis nitelik, kapsam, ölçek, işlev, bütçe ve işveren açısından çok farklı projelerin geliştiricisi ve/veya müellifi olabiliyor. Ekonomik açıdan zorlayıcı ve kısıtlı günümüz piyasa ortamında zaten mimarların iş tercih etmek gibi bir lüksü de yok. Neredeyse meslek pratiği yapan ve özellikle tasarım ofisi yöneten her mimar artık bir yönüyle bir iş insanı. Ancak profilinden ve iş kapasitesinden bağımsız olarak mimarlık ofislerinin tasarım ve projelendirme süreçlerinde benimsediği üç konu olduğu söylenebilir.

Disiplinlerarası Tasarım

2000'lerin başından itibaren başka disiplinlerle işbirliği gerektiren mimari hizmet süreçleri ve uygulamalar arttı. Herşeyden önce büyük ölçekli ve karmaşık programlı yapı tipolojilerinin sayısı arttı. Kamu ve özel sektörde, sosyal, ekonomik ve kültürel değişkenlerin proje geliştirme ve programlama aşamalarına dahil edilmesinde mimarlar aktif rol almaya başladı. Binaların daha yüksek çevre ve enerji standartlarında performans gösterecek şekilde tasarlanması gündem oldu. Malzemeler ve teknolojilerin hızla değişmesiyle uzmanlıklar oluşmaya başladı. Örneğin, SOM ve ARUP gibi büyük mimarlık-mühendislik ofisleri, teknoloji ve tasarım arakesitinde araştırmaya yönelik çalışmalar yürütmeye başladı, araştırmaya odaklı alt yapılanmalar kurdu; ARUP Gelişmiş Geometri Birimi (ARUP *Advanced Geometry Unit*) gibi⁸. Aktif bir araştırma altyapısına sahip olmak, küçük ofislere de girişimci olma yeteneği kazandırdı. İçinde bulunduğumuz “dönüştürücü çağda” mimarların çeşitli disiplinlerle işbirliği içinde olarak senfonik bir orkestrasyon yapması, yani yapı teknolojisi uzmanları, çevre uzmanları, peyzaj mimarları, kent plancıları ve paydaş sivil topluluklar ve kuruluşlar gibi çok çeşitli gruplarla dinamik ortaklıklar kurması artık kaçınılmaz. Yenilikçi çözümler elde etmenin, kentsel planlama, mühendislik ve sosyal konuların ortaya çıkardığı karmaşıkları ve zorlukları ele almanın anahtarı disiplinlerarası entegrasyon ve koordinasyondan geçiyor. Fikirlerin ve çözümlerin etkileşimi, zengin bir bakış açısı getiriyor; yalnızca estetik açıdan hayranlık uyandıran değil, aynı zamanda son derece işlevsel ve sürdürülebilir mekanlar ve yapılar yaratma konusunda mimarların elini güçlendiriyor.

Ankara'da 2020 yılında açılan CSO ADA ANKARA (Atatürk Kültür Merkezi Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası yerleşkesi) kompleksi örneğin, mimarlık, mühendislik ve yapı teknolojisi arakesitinde duran, merkezinde mimarlık olan çok disiplinli bir uyum ve çözüm projesi olarak öne çıkıyor. Bu tür işlev ve teknik açıdan karmaşık, ses yönetiminin ve görsel konforun başat konular olduğu bir yapılar topluluğu kuşkusuz, disiplinlerarası ve bütüncül bir bakış açısı olmadan, tasarım ekibinin uluslararası bir akustik uzmanla uzun soluklu olarak yürüttüğü bir çalışma olmadan, tüm mühendislik ve iç mekan gruplarının mimari ve akustik tasarıma uygun geliştirdiği sistemler ve detaylar olmadan başarılı bir performans gösteremezdi⁹. Bir başka örnek yakın zamanda açılan “İzmir Sürdürülebilirlik Merkezi (S-Hub) Mimar Proje Yarışması”. Konusu sürdürülebilirlik merkezi gibi yeni bir yapı türü/tipolojisi olan bir yapının elde edilmesine yönelik tasarım süreci, disiplinlerarası tartışma ve çalışma gerektiren, mimari tasarım

⁸ SOM: <https://www.som.com/ideas/research-innovation/>; ARUP: <https://www.arup.com/>; ARUP *Advanced Geometry UNIT* (AGU): <https://www.e-architect.com/architects/arup-advanced-geometry-unit>

⁹ Özgenel, L. (2023) “Katmanlararası Müzakere: Atatürk Kültür Merkezi Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Kompleksi”, *Mimarlık* 429, 48-53.

ekibinin destek ve danışmanlık almasını gerekli kılan özelleşmiş teknik ve sosyal konuları kapsayan bir süreç olarak ele alınmalıydı. Nitekim yarışma şartnamesinin amaç ve kapsam kısmı konunun çok disiplinli boyutunu bu bağlamda tanımlamıştı¹⁰:

“Konunun niteliği nedeniyle proje ve müelliflerin saptanması sürecinde, güzel sanatların teşviki, ilgili disiplinlerin geliştirilmesi, mesleki etik/ahlaki değerlerin pekiştirilmesi, uluslararası dayanışmacı bir rekabet gücü kazanılması için uygun ortamın sağlanması da yarışmanın amaçları arasındadır. Farklı disiplinlerdeki tasarımcılardan bu ayrıntıların farkındalıkları ile beklenen önerilerin sağlıklı bir şekilde değerlendirilebilmesi için yarışma iki kademeli olarak açılmıştır.”

Buna göre, iki aşamalı bu yarışmanın, fikirlerin elde edilmesine yönelik birinci aşamasında yarışmacılardan *Mimari Proje Raporu* ve *İnşaat Mühendisliği Raporu* dışında aşağıda listelenen konuları kapsayan başka raporlar teslim etmeleri de beklenmişti:

Öneri Mimari Program (mahallerin adları, alanları, kullanıcı sayıları),

Sürdürülebilirlik Raporu (Genel Sürdürülebilirlik Hedefleri Anlatısı, Bütünleşik Tasarım Süreci, Yerleşim ve Ulaşım Konuları, Sürdürülebilir Arazi Kullanımı, Su Verimliliği Uygulamaları, Enerji Verimliliği ve Karbon Salımı Azaltımı Uygulamaları, Malzeme ve Kaynak Kullanımı, İç Ortam Çevre ve Hava Kalitesi, Yenilikçi Uygulamalar, İklim ve Afetlere Dayanım Planlaması, İzmir Şehri Bölgesel Öncelikleri Değerlendirmesi),

Yönetişim, İşletme ve Kullanım Senaryosu Raporu (Yönetişim senaryosu, sürdürülebilir finansman modeli önerisi, mekânların zamana bağlı farklı kullanım stratejileri, bina işletme ve bakım planlaması ve yönetim planı).

Dijital Teknoloji Desteği

Mimarlık ofislerinde bilgisayar destekli tasarım programları 1990'larda kullanılmaya başlandı. Bu programları işleten ilk bilgisayarlar yavaş ve hantaldı, çıktılar tutarsız olabiliyordu ve profesyonel ortamda çizimlerinin üretilmesine bu programların ne şekilde destek olabileceği ve bilgisayarın bir tasarım aracı olarak uygulanabilirliği konuları belirsizdi. Okullarda ise çizim neredeyse tamamen elle yapılıyordu. Ama bilgisayar, karmaşık formların oluşturulmasını kolaylaştırıyordu ve akışkan modellemenin sağladığı esneklik etkileyiciydi. Bu ilk aşamada dijital teknolojinin potansiyeli öncelikle biçimseldi, sürekli yüzeylerle ve karmaşık biyomorfik biçimlerle çalışmaya olanak tanıyordu. Zaman içinde bilgisayar ve yazılımların gelişmesiyle dijital teknolojinin stratejik ve operasyonel potansiyeli arttı, bu teknolojinin mümkün kıldığı uygulamalar ve biçimsel diller tase-

rım sürecinin parçası haline geldi. Geldiğimiz noktada, karmaşık uygulamaların, yenilikçi biçim arayışlarının geliştirilmesi ve çözümüne yönelik komut dosyası oluşturma, robotik ve parametrik tasarım mimarlık pratiğinde kendine yer buldu. Dijital ortamı kullanan ilk nesil tasarımcılar bu ortamı ve mevcut yazılımları yeni biçimsel arayışları gerçekleştirmek için kullanıyordu, çağdaş tasarımcılar ise yaratıcılık, özgünlük, mimari ve taşıyıcı sistem tasarımı, performans, işletim ve görselleştirme gibi kavramsallaştırma, projelendirme, yapım, pazarlama ve kullanım gibi farklı süreçleri ilgilendiren tüm boyutları ve konuları tasarıma entegre ederek, verimli ve etkin bir şekilde kullanıyor. Disiplinlerarası mimari tasarım süreci bu anlamda veri temelli bir yaklaşımla şekilleniyor ve mimarlar, parametrik tasarım, yapay zeka gibi tasarımcıya yeni ufuklar açan ve sürekli gelişen dijital teknolojiler sayesinde adeta bir veri tarifleyici, programcı ve kodlayıcı olarak da performans gösteriyor: “...mimarlar, fikirlerini hayata geçirmeden önce strateji oluşturmak, programlamak ve analiz yapmak için veri kullanıyorlar. Bu durum, onların bir dizi teknolojiye aşina olmalarını gerektiriyor. Ancak bu teknolojileri nasıl kullanacaklarını bilmeleri gerekli değil, bir uzmana danışabilirler.”¹¹ Çeşitli yapay zekâ programları ile tasarım görselleri, açıklama metinleri ve raporlar dakikalar bazında elde edilebiliyor. Yapay zekâ, amaca uygun ve doğru veriler tanımlandığında mimar için bir araştırma altlığı, bir etüt ortamı sunuyor. Örneğin yapay zekanın bu dosyanın konusuna verdiği yanıt gibi bir referans çerçeve oluşturabilecek temaları ve anahtar kelimeleri içeriyor:

Lale Özgenel: “Mimarın mekan üretim süreçlerinde tarihsel bağlamda sahip olduğu rolün günümüzde nasıl değiştiği ve dönüştüğü, mimarın mekan tasarımı ve üretiminde ilişkide olduğu diğer disiplinler ile ilişkilerinin nasıl olması gerektiği ve nasıl olduğu, ortaya çıkan sorunlar ve çözüm önerileri gibi konular üzerine bir paragraf yaz”.

ChatGPT: “Mekan üretiminin tarihsel bağlamında mimarın rolü önemli değişim ve dönüşümlere uğramıştır. Geçmişte, mimarlar bina ve yapıların tasarımında öncelikle estetik ve işlevselliğe odaklanıyordu. Ancak günümüz bağlamında rolleri, sürdürülebilirlik, kent planlaması ve teknolojinin tasarıma entegrasyonu gibi daha geniş sorumlulukları kapsayacak şekilde genişledi. Günümüzde mimarlar, bütünsel ve yenilikçi çözümler yaratmak için mekân tasarımı ve üretiminde çeşitli disiplinlerle yakın işbirliği yapmalıdır. Kent planıcıları, mühendisler, çevre uzmanları ve sosyologlarla olan etkileşimleri, mekânların yalnızca görsel olarak çekici değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel açıdan da sorumlu olmasını sağlamak için çok önemlidir. Mimarlar, farklı alanlar-

¹⁰ Yarışma şartnamesi: https://surdurulebilirlikmerkezi.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/YarismaSartnamesi/YarismaSartnamesi_3e06dce6-05df-46ce-af29-f1f92741b832.pdf

¹¹ Daria Sofina (10.10. 2017), “What It Means to Be an Architect in 21st Century”, <https://news.itmo.ru/en/education/trend/news/7005/>

daki uzmanlığı entegre ederek karmaşık zorlukların üstesinden gelebilir ve verimli, kapsayıcı ve sürdürülebilir mekânlar yaratabilir. Bu işbirlikçi yaklaşıma rağmen, mimari süreçte zorluklar ortaya çıkıyor. Hızlı kentleşme, sınırlı kaynaklar ve iklim değişikliği gibi konular, tasarım ve inşaat için yeni yaklaşımlar gerektiriyor. Mimarlar, kentsel büyüme ihtiyacını, koruma ve mevcut yapıların uyarlanabilir yeniden kullanımı ile dengelemelidir. Ayrıca, kentsel ortamlardaki sosyo-ekonomik eşitsizlikleri ele almalı ve mekânların kapsayıcılığı ve herkes için erişilebilirliği teşvik etmesini sağlamalıdır. Bu zorlukların üstesinden gelmek için mimarlar çeşitli çözümler kullanabilir. Yapay zekâ ve gelişmiş malzemeler gibi en son teknolojilerin uygulanması, inşaatta verimliliği ve sürdürülebilirliği artırabilir. Katılımcı tasarım yaklaşımlarını benimsemek, mimarların topluluklarla ilişki kurmasına, içgörü toplamasına ve mekânların kullanıcıların gerçek ihtiyaçlarını karşılamasına olanak tanır. Ayrıca, doğadan ilham alan tasarım ilkelerini entegre etmek, daha sağlıklı ve daha uyumlu ortamların yaratılmasına katkıda bulunabilir. Sonuç olarak, mimarın mekân üretimindeki rolü, disiplinler arası işbirliğini ve sürdürülebilir uygulamaları vurgulayarak önemli ölçüde gelişti. Mimarlar, diğer disiplinlerle ilişki kurarak ve zorlukları doğrudan ele alarak, yalnızca toplumların özlemlerini yansıtan değil, aynı zamanda hem insanların hem de gezegenin esenliğine olumlu katkıda bulunan mekânları şekillendirebilir.

Toplum ve Çevre Duyarlılığı

Günümüzde mimarlık alanındaki araştırmalar hem çok geniş bir yelpazede çeşitlenen, multidisipliner bir panoramanın gelişmesine hem de mimarlık araştırmalarının önemli bir kısmının mimarlığın topluma ve çevreye olan katkısını değerlendirmeye, işleyiş verimliliğine ve tasarımın çevresel bağlamda ne düzeyde etkin olduğunun anlaşılması üzerine odaklanıyor. Yani, mimarların toplumsal sorumluluk rolü bir kez daha etkin bir unsur olarak öne çıkıyor, ama bu kez tetikleyici faktörler dünya savaşlarından ziyade bölgesel, çevresel ve politik kökenli. Mimarın, empati ve kapsayıcılığı benimseyerek farklı ihtiyaç programlarına ve sosyal beklentilere yönelik mekânsal çözümleri, öncelikle ekolojik koruma, doğa ile uyum, enerji ve çevre duyarlılığı yaklaşımı içinde geliştirmesi bekleniyor. Sosyal eşitlik, kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilir uygulamaların hayata geçirilmesi de bugünün Türkiye'sinde mimarların öncelikli tartışma ve eylem alanları arasında ilk sıralarda yer alıyor: mesela, iş ve ofis yapılarının toplu taşıma araçları ve yaya olarak kolayca ulaşılabilir şekilde konumlandırılarak daha kısa işe gidip gelme mesafelerinin sağlanması, özel araç kullanımının ve trafiğin azaltılması; yeşil alanların, ortak kamusal dinlenme alanlarının tasarıma entegre olacak şekilde

planlanması; farklı yaşam tarzlarına ve sosyal kimliklere sahip insanların iletişimine ve kendilerini geliştirmesine olanak veren çok işlevli bina tasarımı, çevre-dostu yapı tasarımı, uygun fiyatlı konut tasarımı, kentsel yoksulluk ve halk sağlığını iyileştirmeye yönelik vizyon ve proje geliştirme gibi pek çok çevresel ve sosyal içerikli konu. Şüphesiz, bu konuların hayata geçirilmesinde mimarın etkin rol oynaması ve olumlu sonuç alınması büyük ölçüde, yatırımcıların, yerel yönetimler ve devlet kurumlarındaki karar mercilerinin aynı konuları öncelikli görmesi, iş birliği yapması, ve süreçlere kolaylaştırıcı olarak destek vermesiyle mümkün.

Mimarlık Eğitimi ve Mimar Kimliği

Yukarda derlenen düşüncelere bir katkı olarak mimar kimliğine eğitim perspektifinden de bakılabilir. Günümüzde mimarların giderek daha yoğun bir biçimde dijital araçların tasarım ve sunum potansiyelini kullanarak, disiplinlerarası bir süreç içinde, toplumsal sorumlulukları gözeterek tasarım araştırmaları yapan, çözümler geliştiren ve süreç yöneten aktörler olarak pratik yaptıkları izleniyor. Peki mimarlık eğitimi bugün nasıl bir formasyon hedefliyor? Mimarlık eğitimi, geleneksel yapısını büyük ölçüde koruyor ve aslında halen bilge mimar kimliğinin edinilmesini mi hedefliyor? Bu kısa yazının sınırları içinde bu soruları derinlemesine tartışmak olası değilse de düşünmeye vesile olacak bir örnek üzerinden kısa bir açılım yapılabilir. Bu anlamda Türkiye'deki mimarlık okullarında verilen eğitimin akreditasyonunda kullanılan ve mimarlık bölümlerinin verdikleri eğitim hakkında hazırladıkları özdeğerlendirme raporunun ekinde yer alan matrise kısaca bakılabilir. Beş ana başlık altında yer alan yirmidokuz konudan oluşan bu matris mezunların kazanması beklenen bilgi, beceri ve yetkinlikleri gösteriyor¹². Bu matris ile mimar adaylarının, tasarımdan, liderliğe, bina servis sistemlerinden bina maliyetinin gözetilmesine kadar çeşitlenen onlarca farklı konu özelinde, ne düzeyde Bilgi, Beceri ve/veya Yetkinlik edindikleri değerlendiriliyor.

Şüphesiz, her mimarlık okulunun vizyonu ve misyonu çerçevesinde bu konulardan bazıları müfredatta daha ağırlıklı olarak verilebiliyor, ama genel olarak Türkiye'deki mimarlık okullarında verilen eğitim bölge, il, kent veya kurum bazında izlenebilir bir farka ve özgünlüğe sahip değil. Bir başka deyişle birkaç örnek hariç, mimarlık okulları bu alanlardan herhangi birine yoğunlaşan bir eğitimle öne çıkmıyor ya da özelleşmiyor. Mimarlık eğitimi hala tasarım stüdyosu odaklı ve matrise göre Sürdürülebilirlik, Bina Sistemlerinin Bütünleştirilmesi, Takım Çalışması ve İş Birliği gibi görece daha güncel konular dışında, geleneksel bir yaklaşım içinde ve bilgi odaklı bir müfredat çerçevesinde yapılıyor. Bu bağlamda, 21. yüz-

¹² Mimarlık Bölümü Mezunlarının Kazanması Gereken Bilgi, Beceri, Yetkinlikler (MİAK-Mimarlık Eğitimi Akreditasyon Derneği)

TASARIM/YARATICI DÜŞÜNME

- * Eleştirel düşünme
- * İletişim
- * Araştırma
- * Tasarlama

MESLEK ORTAMI

- * Program hazırlama ve değerlendirme
- * Geniş kapsamlı proje geliştirme
- * Bina maliyetlerinin gözetilmesi
- * Mimar işveren ilişkisi
- * Takım çalışması ve iş birliği
- * Proje yönetimi
- * Uygulama yönetim
- * Liderlik
- * Yasal haklar ve sorumluluklar
- * Meslek pratiği
- * Meslek Etiği
- * Yapı fiziği ve çevresel sistemler
- * Bina kabuğu sistemler
- * Bina servis sistemleri
- * Yapı malzemeleri ve uygulamalar
- * Bina sistemlerinin bütünleştirilmesi

TARİH/KURAM, KÜLTÜR/SANAT

- * Dünya mimarlığı
- * Yerel mimarlık/kültürel çeşitlilik
- * Kültürel miras ve koruma

ÇEVRE/KENT/TOPLUM

- * Sürdürülebilirlik
- * Toplumsal sorumluluk
- * Doğa ve insan
- * Coğrafi koşullar

TEKNOLOJİ

- * Yaşam güvenliği
- * Taşıyıcı sistemler
- * Yapı fiziği ve çevresel sistemler
- * Bina kabuğu sistemler
- * Bina servis sistemleri
- * Yapı malzemeleri ve uygulamalar
- * Bina sistemlerinin bütünleştirilmesi

Mezunun kazanması gereken bilgi, beceri ve yetkinlikler, Mimarlık Eğitimi Akreditasyon Derneği (MİAK) Özdeğerlendirme Matrisi Temel Başlıklar ve Alt Alanlar

yılda tasarımcı mimar kimliğinin özellikleri olarak tanımlanabilecek disiplinlerarası tasarım, dijital teknoloji desteği ve toplumsal sorumluluk mimarlık okullarının müfredatında, dersler ve stajlar kapsamında ve belirli bir düzeyde yer almakla birlikte bunlar esas olarak, meslek pratiği içinde ve bu özellikleri içselleştirmiş profile sahip ofislerin bünyesinde ediniliyor. Ancak sadece bazı mimarlık bölümlerinin seçmeli ders havuzları öğrencilerin belirli alanlarda kendilerini geliştirmelerine ve mezuniyet öncesinde ilgi duydukları bir alanda birikim edinmelerine olanak veren zenginlik ve özelleşme içeriyor.

Sonsözler

Mimarlık disiplini ve pratiğinde gerçekleşen tüm gelişmeleri ve değişimleri, küresel ölçekte ve sıklıkla genellemelerle anlatıyoruz. Oysa ki, küreselleşme artık yerler, kentler ve kültürler özelinde yorumlanıyor. Çünkü, küresel kültürün adeta kutsandığı bu çağda imgeler, fikirler, uzmanlık ve mimarlar küresel ortamda dolaşıyor olsa da mimarlık hala yer'a ait bir olgu. Çağdaş bir kültürün mekânsal ve sosyal gereksinimlerine yönelik çözümler de bu anlamda, yeni teknolojileri, uzmanlıkları ve çevresel değerleri, hem küresel deneyimler hem de tarih ve gelenek unsurlarıyla harmanlayan, çok disiplinli mimarlık araştırmaları ve uygulamalarıyla özgün, nitelikli, yer'e ve bugüne ait kılındığı ölçüde kalıcı, etkin ve dirençli olabiliyor.

21. yüzyılda mimarlığın, insancıl, sürdürülebilir, teknolojik ve bilimsel bir vizyon ekseninde icra edilmesi kaçınılmaz. Dijital evrenin olanaklarıyla desteklenmiş interdisipliner süreçler verimli, etkin ve toplum odaklı vizyoner çözümlerin geliştirilmesini mümkün kılıyor. Öte yandan, sosyal, çevresel ve ekonomik olumsuzluklarla şekillenen güncel ve yerel ajandalar çerçevesinde sürdürülen meslek pratiği mimar kimliğinin çok boyutlu bir nitelik kazanmasına, mimarların iş geliştirici, koordinatör, yönetici ve korumacı gibi roller de üstlenmesini zorunlu kılıyor. Bir başka deyişle, bugünün mimar kimliğini salt kuram, uygulama ve/veya bilgi düzeyi ile tanımlamak indirgemeci bir yaklaşımı temsil ediyor. Arzu edilen her mimarın sorumlu bir aktör olarak, çalıştığı ortam (akademi, kamu veya özel) ve üstlendiği görevden bağımsız olarak yukarıda belirtilen vizyonu benimsemesi. Küresel kültürü, tüketimi ve rekabeti besleyen tasarımlar ve uygulamaların öne çıkmaya devam ettiği bu yüzyılda her mimarın bölgesel ve yerel bağlamdaki problemlere ve krizlere özgün, bağlamsal, sürdürülebilir ve çağdaş bir mimarlık ve çevre kültürü ile çözüm getirme refleksini içselleştirmesi. Ve tabi, 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinin bir kez daha gösterdiği gibi meslek etiğine her kurum ve birey tarafından sahip çıkılması.

Mimarın Rolü

Dürrin SÜER - Dr, Mimar

Mimar kimdir, ne iş yapar? Mimar herhangi bir mekansal gereksinime fiziksel, sosyal, ekonomik, kültürel veriler, yasal ve teknolojik koşullar doğrultusunda çözüm geliştirir. Aynı parametreler üzerinden her bir mimar farklı çözümler sunar. Farkı yaratan tasarlayanın yani mimarın mevcut verileri nasıl değerlendirip yorumladığı, hangisine öncelik verdiği, nelere direnebildiği, nerede geri çekildiği, kimi ne kadar ikna edebildiği gibi tasarımcı olarak gösterdiği bireysel tavidir. Bu tavrı mimarın kültürel alt yapısı, bilgisi, becerisi, deneyimi ve etik anlayışı belirler. Böyle bir bakışla tüm mekan oluşum süreçlerinde tek belirleyici gücün mimar olduğu algısı uyanabilir. Oysa mekansal oluşum ortak bir tavrın sonucudur. Tasarım sürecinde farklı uzmanlıklarla birlikte çalışmanın ötesinde bir ortaklıktır bu. Türkiye coğrafyasında otuzbeş yıldır mimarlığın eğitim ve pratik ortamlarında bulunan bir mimar olarak bu ortak süreçlerin nasıl yürütüldüğünü deneyim ve izlenimlerim üzerinden paylaşacağım.

Bu süreçteki ilk ortak "İŞVEREN"dir. Mimarın tasarım yapabilmesi için özel ve tüzel kişiler yani özel kurumlar, gayri menkul yatırım firmaları, yerel yönetimler ve bakanlıklar - kamu kurumları gibi bir işverenin olması gereklidir. İşverenin mimardan beklentisi ise nitelikli bir mekan elde etmek olmalıdır. Ancak işveren tarafından esas talep edilen maksimum kapalı alanın sağlanması, resmi işlemlerin yürütülmesi hatta bazı imar ayrıcalıklarının elde etme becerisini göstermesidir. Doğru bir tespit olarak gördüğüm, değerli bir meslektaşımın söylediği gibi işveren mimarı kriminal olmaya, imar suçu işlemeye iter adeta. İşveren mimara işi nasıl verir? Genellikle en düşük fiyat teklifi verene işi verir. Eğer gayrimenkul yatırımcısı ise mimara - ünlü- bedelini ödeyerek konsept projesini yaptırıp pazarlama aracı olarak kullanır, sonra uygulama projelerini dilediği gibi hazırlar. Kamu kurumları da farklı değildir. Mekansal bir problemin doğru tarif edilmesini, çok farklı yakla-

şımlarda çözüm önerileri üretilerek, en uygun olanın bulunmasını ve uygulanmasını sağlayan yarışma yoluyla bir projeyi elde etmek yerine ihale yoluyla en düşük bedel üzerinden projesini yaptırır. Ya da tip projeleri farklı coğrafyalara farklı arazilere adapte ettirerek. Halbuki kamu kaynaklarının kullanılmasında, katılımcı, müzakereci ve şeffaf bir ortam olan yarışmalar nitelikli mekan elde edilmesinde etkili bir yoldur.

Bir diğer ortak "KAMU"dur. Bir tasarımın yapılabilmesi için bir diğer koşul doğal, kentsel, tarihsel çevrede çeşit çeşit arazidir. Yapılacak araziler, dokunulamayacak yerler.. Nereye, neyin, nasıl yapılacağını ise imar yönetmelikleri belirler. Yönetmelikler farklı uzmanların, bilgi ve deneyimlerinin öngörülerıyla hazırlanırken, sermaye ve siyasi erk birlikteliği, yönetmelikleri diledikleri yöne evriltilip kültürel ve doğal ortamların oluşumunda belirleyici rol oynar. Bu aşamadan sonra mimar tasarladığı parsel üzerinden kararları verir. Rolünü de parsel belirler.

Mimar tarafından tasarlanmış, projelendirilip onaylanmış işlerin uygulanmasına sıra geldiğinde ise bir diğer ortak "YÜKLENİCİ" devreye girer. Uygulayıcıların teknik bilgiye sahip olması, süreç planlamasının yapılması, inşaat süreci boyunca çalışan tüm ekiplerin koordinasyonunun sağlanması, projeye uygun olarak imalat yapılması, teknik elemanların kontrol etmesi ne kadar önemli ise proje müellifinin de bu süreçte yer alması nitelikli bir sonuç için o kadar gereklidir. Oysa genel temayül projenin teslim edilmesi ile mimarın rolünün tamamlandığı ve özellikle kamu yapılarında mimarın bu sürece dahil edilmemesi yönündedir. Bu doğrultuda yüklenici yetkinliğinin bilgi ve deneyime dayandırılması, hizmetlerin kontrollüğünün yetkin kişiler tarafından yapılması, uygulama sürecinde mutlaka proje müellifi veya bir mimarın kontrolü zorunlu olmalıdır.

"MİMAR" profiline bakıldığında ise son yirmi yılda yaklaşık üç katı artan eğitim kurumlarından yılda 8.000'e yakın mimar, mimarlık hizmetlerinin tümünü yapmaya yetkili olarak mezun olmakta. Hızla artan eğitim kurumlarında akademik kadroları oluşturmak oldukça zor. Eğitimdeki eksiklikler niteliği, donanımlı bir mimarın yetişmesini olumsuz yönde etkilemekte. Eğitim programlarında meslek pratiğine yönelik bilginin öne çıkarılmaması, yeni mezun mimarın mesleki sorumluluk ve yetkilerinin büyük oranda bilincinde olamaması, mimarlık ortamına dahil olduğunda mücadele gücünü de zayıflatmakta.

Sonuçta; yapılı ve doğal çevreyi dönüştüren yani geçmişi değiştirip geleceği belirleyen mimarlık eyleminde, nitelikli mekan tasarımı çoklu aktörlerin belirleyici olduğu bir eylem. Mimar da bu eylem içindeki aktörlerden biri...

Seval GELEN - Mimar

İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden 1990 yılında mezun olan mimar **Seval GELEN**, üniversite döneminde ve profesyonel meslek yaşamında sergilediği çözümler ve yaratıcı tasarımları ile öne çıkmış ve birçok proje yarışmasında önemli ödüller kazanmıştır.

Mezuniyet sonrasında; 1990-1992 yıllarında Egel Mimarlık, 1992 -1996 yıllarında Beka Mimarlık firmasında mimar olarak çalışan **Seval GELEN** 1996 - 2006 yılları arasında ise Beka mimarlık ofisinde ortak olarak mesleğine devam etmiştir.

2007 yılında kendi kurduğu **SG Mimarlık** firması ile halen mimarlık, iç mimarlık, uygulama projeleri, kurumsal kimlik ve kentsel tasarım alanla-

rındaki projeleri ile faaliyetlerine devam etmektedir.. uygulama projeleri, AVM (alışveriş merkezi), hastane, otel, konut, eğitim, sanayi, yönetim binası ve ofis projeleri üzerinde uzmanlaşarak, nitelikli projeler üretmiştir.

Meslek hayatı boyunca çeşitli mimari yarışmalara katılan Gelen;

- 2010 yılında "**Kadı Konakları**" projesiyle Mimarlar Odası Antalya Şubesi'nce düzenlenen yarışmada "**Güzel Mimari Eserler**" ödülünü kazandı.

- 2010 yılında "**Göynük Evleri**" projesiyle Mimarlar Odası Antalya Şubesi'nin düzenlediği "**Batı Akdeniz Mimarlık Sergisi ve Ödülleri**" yarışmasında "Proje Dalı"nda ödül kazandı.

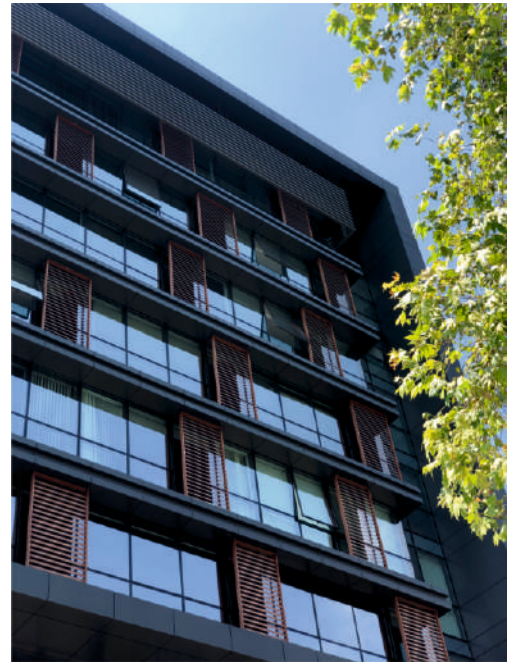
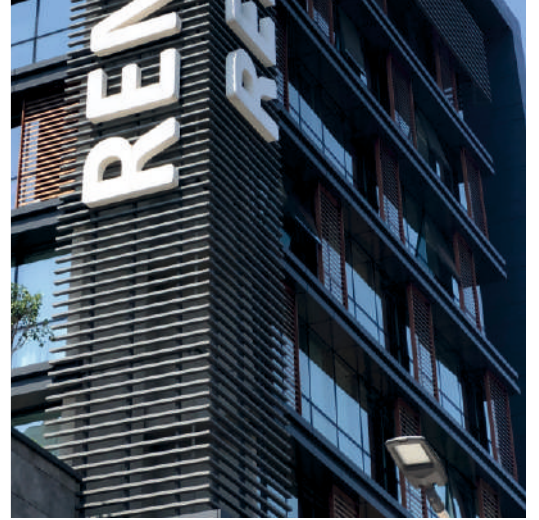
- 2011 yılında "**Green Olbia Evleri**" projesiyle Mimarlar Odası'ndan "**Güzel Mimari Eserler**" ödülünü kazandı.

- 2013 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nca düzenlenmiş olan yarışmada "**Kütahya Tavşanlı Eğitim Kampüsü**" mimari projesiyle ikincilik ödülünü kazandı.

- 2018 yılında Mimarlar Odası Antalya Şubesi tarafından iki yılda bir düzenlenen "**Batı Akdeniz Mimarlık Sergisi ve Ödülleri**" yarışmasında, "**Remel Plaza**" projesiyle ödül almaya hak kazandı.

2016 yılından itibaren Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde usta öğretici olarak tecrübelerini paylaşmaktadır.

Her projeyi kendi bağlamı içinde ele alan ve o bağlama değer katacak yenilikçi mimari çözümler getiren firma, yurtiçi ve yurtdışında çeşitli tür ve ölçeklerde projeler gerçekleştirmektedir.

BİNALARI, SOKAKLARI VE MEYDANLARI İLE BERABER KENT GİBİ TASARLAMAK?

Özgün mimari bir dil, nedir? Mimarlık Kültürümüz, içinde yaşadığımız mekânların yaşam alanlarının dönüşümü ve insanın yaşam alanını oluşturan her şeydir. İnsanın doğuştan çevreyle etkileşim sürdüğü ve biçimlendirdiği iç dünyası ile şekil alan ve yaşayan bir mimari kültürümüz vardır..

Günümüzde 20.yüzyılın ikinci yarısında uluslararası modern mimarlık anlayışı benimsenmiş ve kentlerimize yansımıştır. Kentlerimizde insan ölçeği yorumlanmamıştır. Tüm inşaat faaliyetlerindeki temel nitelik yapının işe yaramasıdır. Mimarın işlevine uygun bir yapı tasarlaması ve asgari hizmet şartlarını sağlaması hedef olarak istenmiştir. Mimarlık bu ilkenin üstünde mekân arayışındır, bir nesnenin soyut mekânlarını tasarlayarak simgeleşmesidir. Yaşadığımız her mekân yapı olabilir, Mimari; estetik kaygıyla tasarlanmış binalarda ve yapılarda gözlemlenir. Yapıda Mimarlık, estetik öğenin bir-leştiği ve yapıt haline geldiğinde kavramsal olarak görülür.

PROJENİN ADI	:	REMEL PLAZA
PROJENİN YERİ	:	MURATPAŞA/ANTALYA
PROJENİN YILI/DURUMU	:	2017/İNŞAAT AŞAMASINDA
TASARIMIN İÇERİĞİ	:	TİCARET

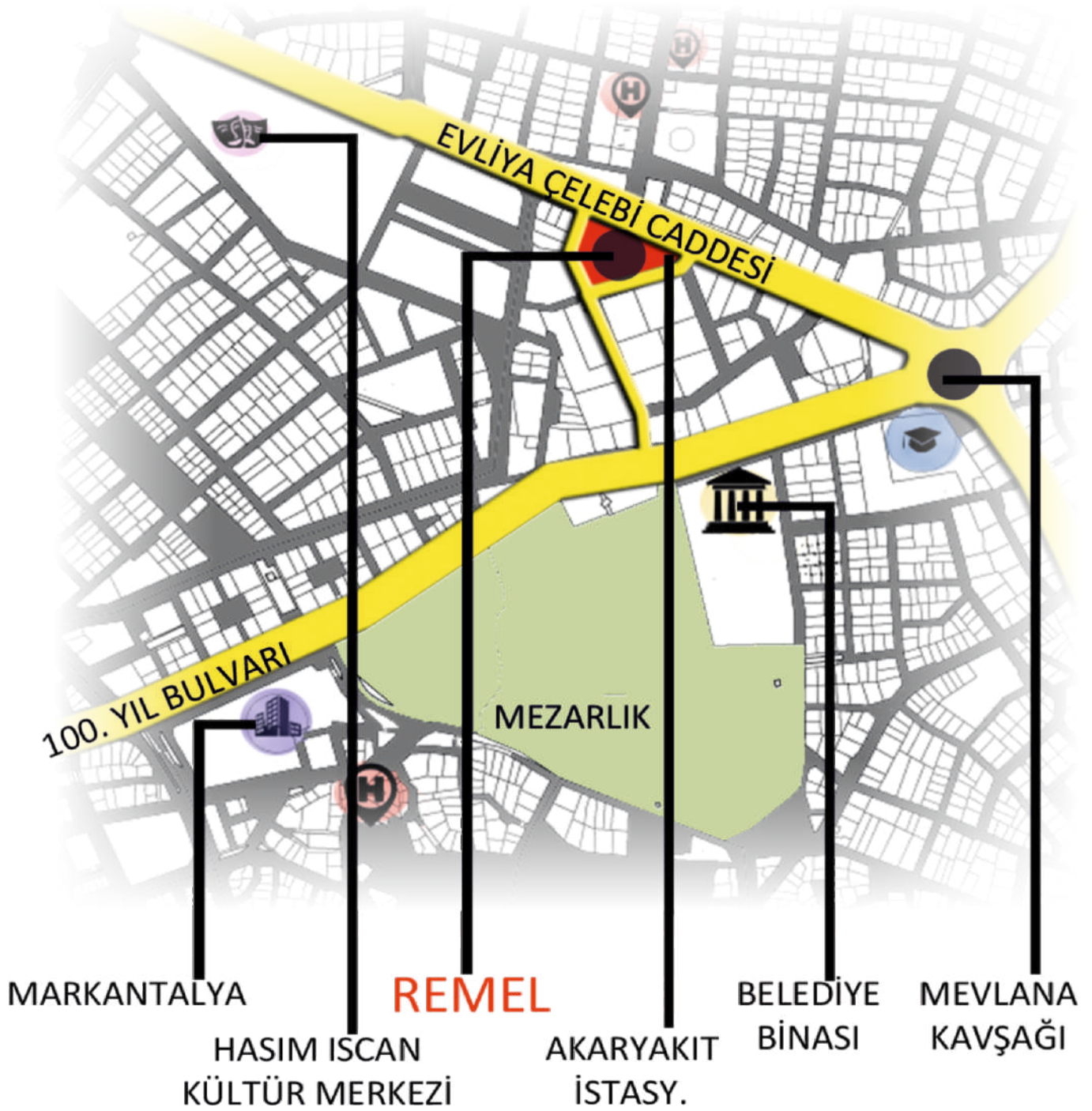
Yaşadığımız yerler inşa edilmiş mekânlar olduğuna göre, yaşam kültürümüzde sürekli olarak mimarlık ile yüzleşmekteyiz. Yaşadığımız mekânları işlevine göre değerlendirmek mümkün değildir mekân algısında daha fazlası mevcuttur. Mimari kavramsal arka plandan yoksun yapı yapmak mümkün değildir. Sonuç olarak Mimarının algıda ne kadar önemli olduğunu; çevre ile kurduğu ilişkinin, insanı mekanik ve analitik algıdan kurtardığını, heyecanla yaşamda var olma isteğini arttırdığını, insani ölçek kavramının çevre estetiğindeki önemini görmekteyiz. Mimari dilin, çevreyle kurduğu ilişki yapının sürekliliğini ve mimari üslubun başarısını gösterir. Çevreyle kurduğumuz bağ, kültürümüzü, sosyal yaşantımızı, kendimiz ile kurduğumuz bağ oluştururken; moderniz ve endüstrinin bu bağ zayıflattığını, sanatında güçlendirdiğini anlıyor; algımızın çevreyle kurduğu bağın yaşantımızdaki önemini gözlemliyoruz. Mimari üslubunun çevreyle kurduğu ilişki ve bağ, bedenimizdeki tüm duyularımızla kurduğumuz denge kadar hassas olmalıdır. Bu bağ, insanın tüm duyularıyla kurduğu ilişki kadar önemli ve toplumsaldır.

EKİP ÜYELERİ

Seval GELEN
Merve AKAR
Havva ALTAY
Merve AĞLAYAN
Burcu ÇİĞDEMĞÜL
Dilek AĞLAYAN

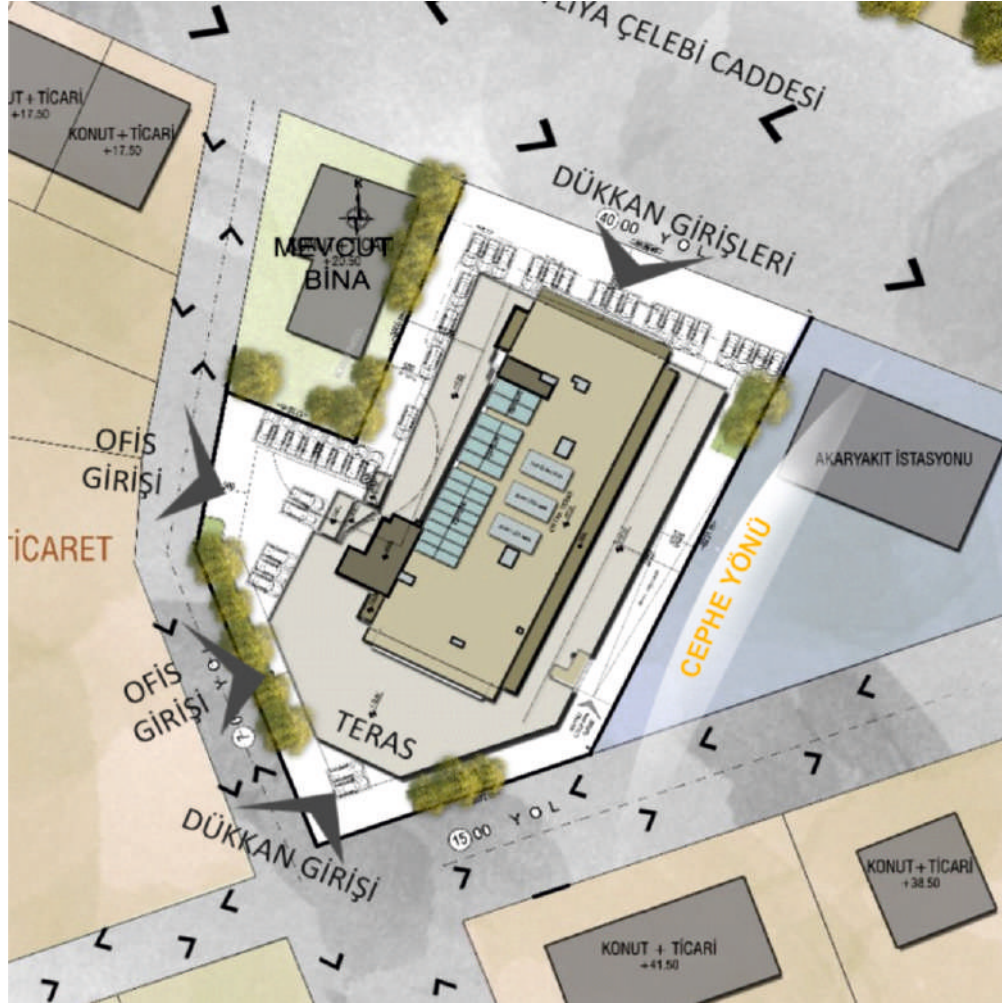

Bu kavramlar meslek hayatım boyunca irdelediğim mimaride gözlemlediğim kavramlar olmuştur. Remel plaza ya ait proje alanı Antalya ilinin merkez ilçelerinden olan aynı zamanda en büyük ikinci ilçesi Muratpaşa'da, Mevlana kavşağının doğusunda Evliya Çelebi caddesi üzerinde yer almaktadır. Şehrin merkez odak noktalarından olan Markantalya, Antalya Büyükşehir Belediye binası, Haşım İscan Kültür Merkezi ve şehrin ana ulaşım akslarında olan 100. Yıl bulvarına yakınlığı ile önemli bir konuma sahiptir. Çevresinde konut ve ticaret yoğunluklu kent merkezi bulunması nedeniyle ne yazık ki yeşil doku azalmıştır. Bölge; ticaret yapılarının yoğunluklu olması sebebiyle dinamik bir sosyal yapıya sahiptir.

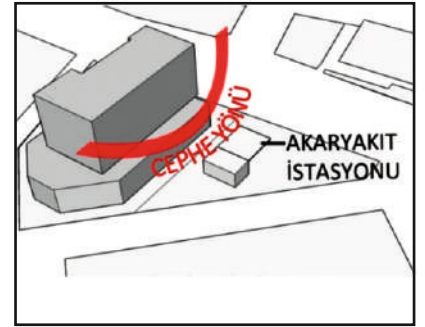
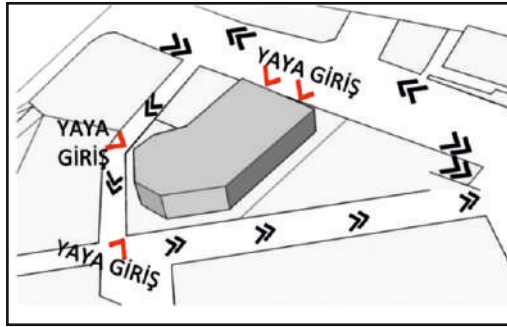
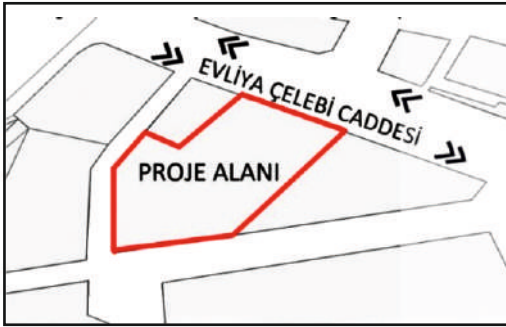

Projenin planlanma kurgusu

Kent merkezinde gelişmekte olan şehir bölgesinde olup; arsamızda parsel bazında mevcut yapılaşma olan konut bloğu bulunmaktaydı. Proje 2013, 2017 tarih aralığında bulunduğu yol aksında yapılaşma mevcut olup belirgin bir fonksiyon kurgusu yoktu doğusunda benzin istasyonu batısında mevcut konut bloğu güneyinde açılmayan yarı stabilize yol da yerleşimler vardı. Parseli ilk olarak elime aldığımda adada mevcut oluşmuş yapı nın bizi çok zorlayacağını düşündüm. Ayrıca yakın çevre verileri dikkate alındığında, çevreye duyarlı kent kimliği anlayışı ile birebir örtüşen, çevre ile ilişkilendirilebilen, sürdürülebilir bir tasarım olması, yanında ekonomik ve yenilikçi bir proje alanı olması gerekiyordu.

Kütle Oluşum Diyagramı

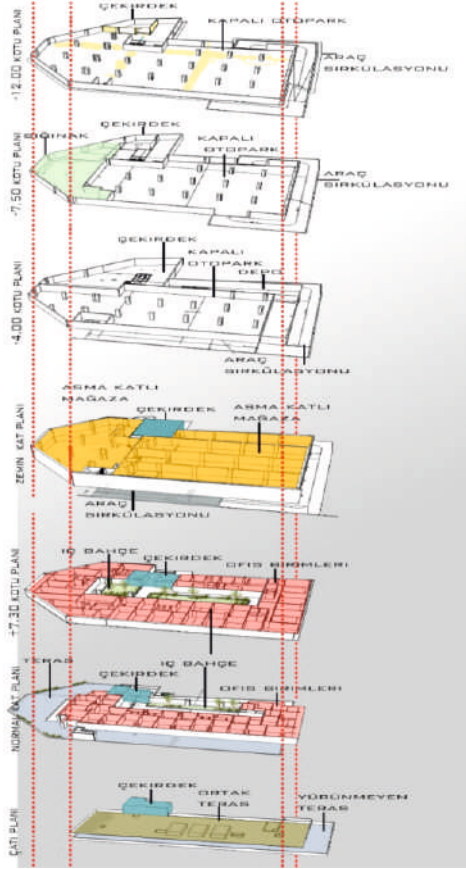

Ticari binalar her zaman canlı ve organik yapılardır ülkenin ve yaşantımıza ait ekonominin güncel yansımalarını yapıda hissedebiliriz. 2013_2017 Antalya ölçeğinde yatırım stratejisi olarak öngörülmesi zorundaydık Mark Antalya'da yeni yapılan avm ve büro binaları pazarı oluşturmada strateji kurmada zorlayıcıları ayrıyeten yeni yapılan ticari büro olarak tamamlanan yeni mevcut binalar vardı. Arsamızda oluşmuş büyüklü küçüklü ve her m2 cevap veren ve inşa süreci devam eden ticari yapılar bölgede oluşmuştu..

Projenin kent yerleşimine hizmet etmesi, gündelik hayat içinde yer alması, projemizin amaçlarından biri olmuştur. Böylece, yerleşim özelliği ile olduğu kadar bölgenin toplumsal, ekonomik alt yapısına katkıda bulunan, çevreye duyarlı bir mimari proje öngörülmüştür. Bu bağlam göz önüne alınarak; esnek, sürdürülebilir fonksiyonel birimler ve cepheler oluşturulmuştur.

Bölgenin kent bütünü ve merkez-çarşı bölgesi ile kurduğu morfolojik ilişki, planlama prensipleri mekân oluşumuna dair kavramsal ilkelerin ortaya konmasında belirleyici unsur olmuştur.

Evliya Çelebi caddesi yapıyı çevreleyen ve zemin katlar ile etkin iletişim kuran birincil yaya ve araç arteridir. Mekânsal kurgu, mevcut sirkülasyon ile azami düzeyde etkileşim kuracak şekilde oluşturulmuştur.

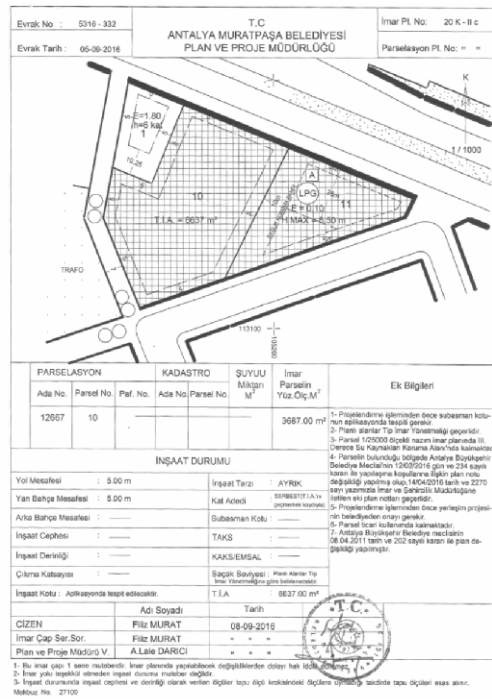

Fonksiyon şeması oluşturulurken birimlerin farklılaşabileceği ya da bütünleşebileceği bir tasarım yapılmıştır. Galeri boşlukları ile birimlerarası ilişki sağlanırken, yapıda kendine özgü bir iç mekan algısı oluşturulmuştur. Ticari birimlerin makro ve mikro ölçekte çalışma prensibine uygun olarak esnek mekânlar kurgulanmıştır.

Yapı konturu; yoğun kent içi dokusunun sahip olduğu "cadde-sokak-ada-parcel" ilişkisini, bütüncül bir kompozisyonda devam ettirecek şekilde tasarlanmıştır. Adanın etrafında ring yapan taşıt ve yaya yolu yapının cephelerinin önem kazanmasını sağlamıştır. Yan parselde yer alan Total benzin istasyonu ve kültürel algısı düşünülerek yapının doğu cephesi vurgulanmış; sürdürülebilir, farklı perspektiflere sahip cepheler tasarlanmıştır. Mekan algısında "Hayat" olarak farklı kotları ve mekanları birbirine bağlayarak geçişi sağlayan içe dönük plan şeması, projemizde galeri boşluğu ve çevresinde şekillendirilen sirkülasyon alanları ile fikir bazında oluşturulmak istenmiştir. Projemizin bölge ölçeğindeki ticari kullanım m2 rezerv konumunda idi.

Planlama konusunda; tasarımımızda yola çıkış noktamız bölgesel bir merkez olmasını sağlamak inşaat alanlarının büyümesini paralel olarak gelişen karlılık hesaplarını göz ardı etmeden şehre, yöreye yerleşmeye ve çağdaş bir planlama ana ilkimiz olmuştur.

Bu temel düşüncenin sonucu olarak caddeden yapımızı imar ölçeğinden daha fazla yapı yaklaşma sınırını çoğaltarak, ön bahçe mesafesini bölgedeki imar durumundan farklı olarak oluşturduk.. Bu dönemin

İHTİYAÇ PROGRAMI

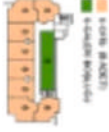
PROJE:	5 ASMA KATLI, ÖZEL OTOPARKLI DÜKKAN 65 OFİS BİRİMİNDEN OLUŞMAKTADIR
PROJENİN:	TOPLAM İNŞAAT ALANI= 18.367 M²
PROJEDE ORTAK ALANLAR HARİCİ M²'LER:	
-DÜKKAN BİRİMLERİ	4550 M²
ASMA KAT	
MUTFAK	
WC	
ÖZEL OTOPARK	
-OFİS BİRİMLERİ	7036 M²
OFİS ODALARI	
MUTFAK	
WC	
-DİĞER BİRİMLERİ	
OTOPARK	285 ADET
SİĞİNAK	440 M²
HİDRAFOR	85 M²
SU DEPOSU	65 M²
MESCİT (BAY/ BAYAN)	118 M²
TOPLANTI SALONLARI	150 M²

tasarım ve bölgenin yerleşimine ters olan bu karar sürecini ikna etmek bir süreç aldı amaç yaya ve otopark sirkülasyonuna yaşayan ticari metrekarelerin çevreye kurduğu ilişki ile yaşayıp süreklilik kazandırdığına inanmam oldu çünkü mevcuttaki batı yönündeki konut bloğunun gerisinde kalmak yatırımcı için istenen bir durum değildi ayrıyeten doğusundaki benzin istasyonu ayrı bir dezavantajdı. Yapımız şehir ölçeğinde küçük bölge ölçeğinde abartılı ticari m2 oluşturmak-taydı.

ESNEK MEKAN KULLANIMI

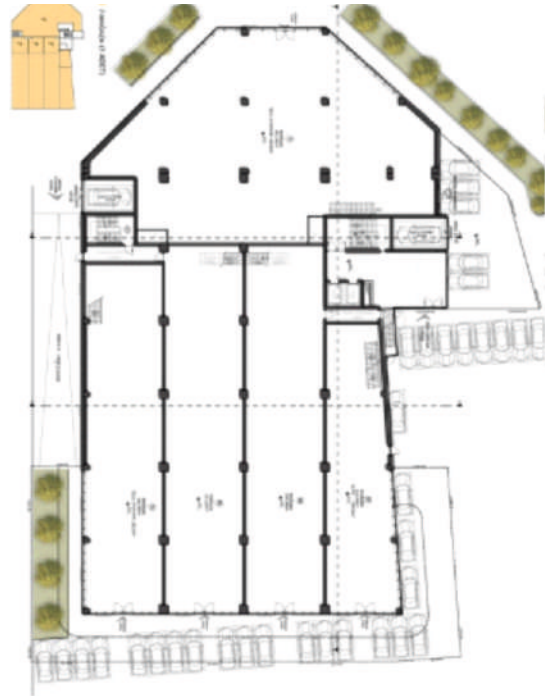
VERİMLİ OTOYOL ALANI

NORMAL KAT PLANI $\bar{O} = 1/200$

1. NORMAL KAT PLANI $\bar{O} = 1/200$

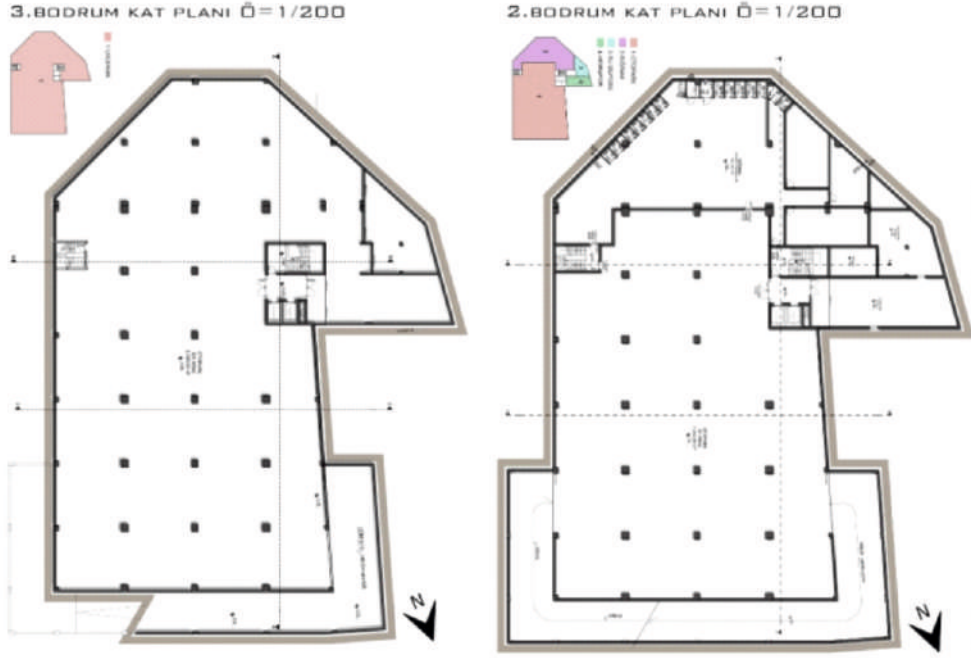

ASMA KAT PLANI $\bar{O} = 1/200$

ZEMİN KAT PLANI $\bar{O} = 1/200$

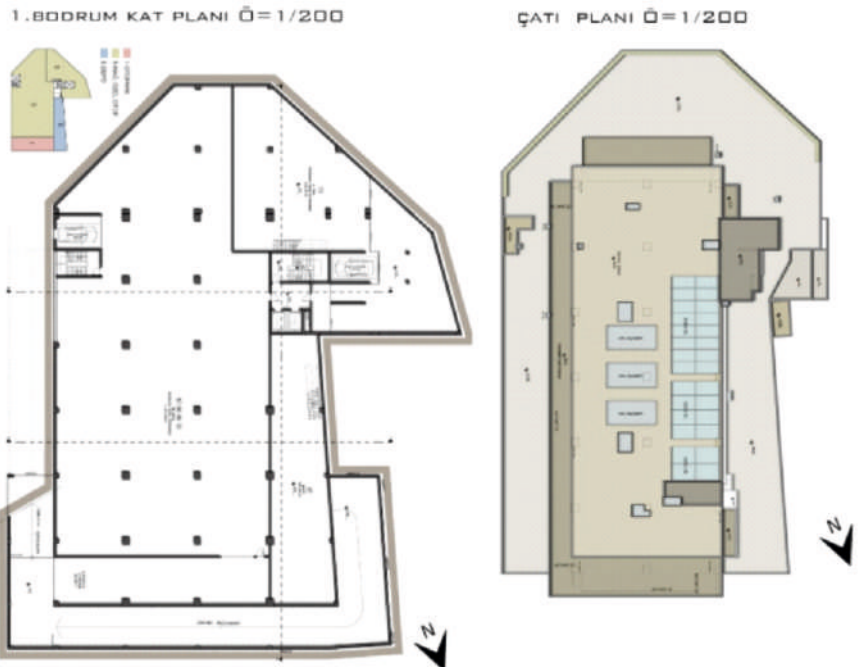

ÇEVREYE DUYARLI MİMARİ

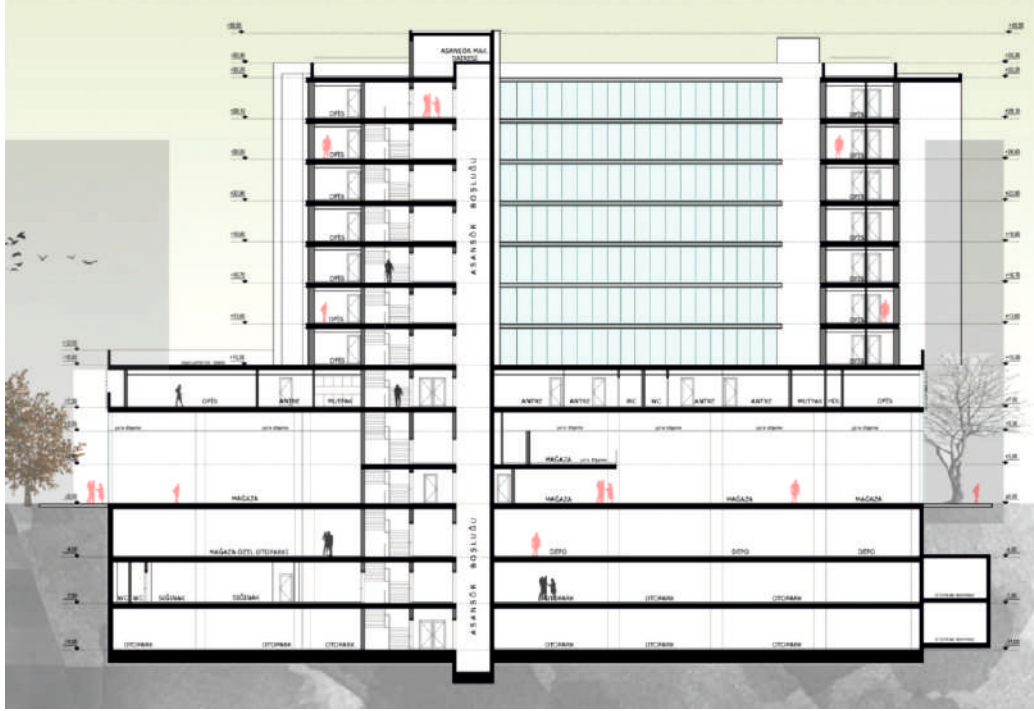
Bölgede Mevcut ve inşaatı süren ticari yapıları gözlemlediğimde binanın oluşan büyüklüğünü mekân algısı için galeri yaparak, sirkülasyonunu rahatlatmak, çevre faktörlerini ve gün ışığına kullanarak yapıdaki mekân algısını avantaja dönüştürmek istedik. Mekan algısı projenin çıkış noktası olmuştur. Zemin kattaki oluşan ticari kullanımların değerine yakın üst kat büro kullanım m2 ve değeri sağlanmış oldu.

Yapımızın çevre ile ilişkisini sağlamak istediğimizde otopark ihtiyacı, yaya girişi bizim tasarımı-mızdaki mihenk taşı olmuştur.. Yatırımcının tasarım aşamasındaki, zemin kata ait ticari kullanımlarında cephe ve m2 maksimum kullanım, talebi olmuştur. Bunun sonucundaki bölgedeki yapı yoğunluğu, yapının yüksek kota sahip olması, yangın yönetmeliğini sağlama ve sirkülasyon yoğunlukları projemizde çok zorlayıcı olmuştur. Yol cephesi değerli ve mağaza kullanımlarına elverişli olması istenirken büro katlarına ait girişin cazip ve davetkâr olması yatırımcının en büyük beklentisiydi. Ama cephesi dar olan yapı bloğumuzda üst katların çağdaş büro kullanımlarını hissettirecek tasarım olarak girişin arka ve ön yoldan giriş olması ulaşılabilirliği kolaylaştıracaktı..

A-A KESİTİ

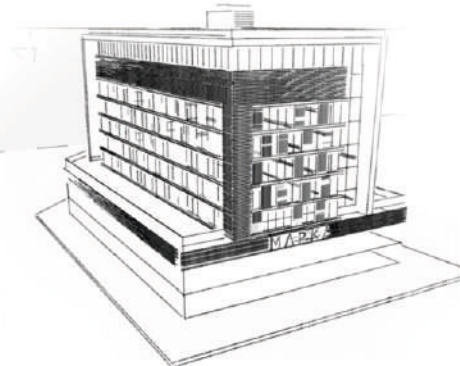
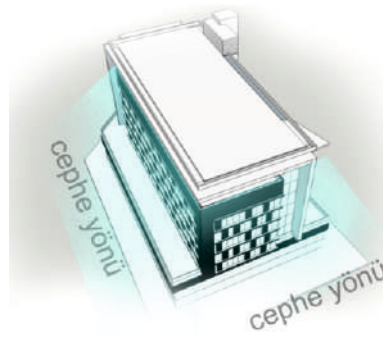

Yapının sade ancak kitle olarak güçlü bir yapı plastiği olmasına dikkat edilmiştir. Ticari hüviyeti ve doğu cephesindeki benzin istasyonunun silüeti güçlü cephe etkisi etkilemiş ve vurgulanmıştır. Ticari hüviyeti nedeniyle, dikkati çeken dinamik bir Evliya Çelebi Cade cephesi tasarlanmıştır.

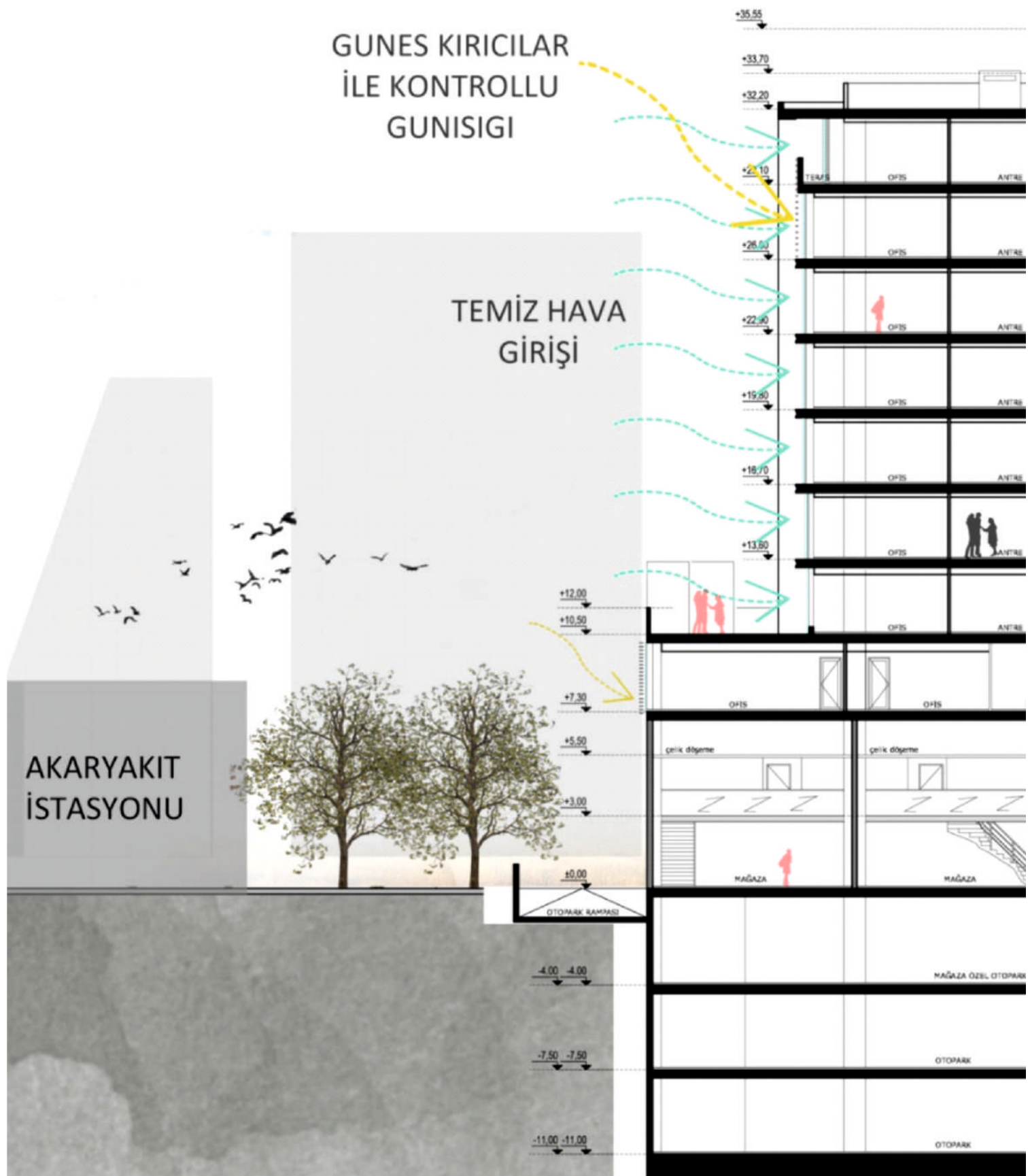
Projemizin, bugünün var olan olumsuzluklarını değiştirmeye aday olan örnek bir yapı olmasını sağlamak istedik. Yapı kompleks'inde kullanıcılar açısından hem iç mekanın, hem de dış mekanın verimli, konforlu ve kullanılabilir olmasına dikkat edilmiştir. Minimum servis ve sirkülasyon alanına rağmen maksimum ticari alan olanağı yaratılarak, kullanıcıların rahatlığı düşünülerek açık ve kapalı alan düzenlemesi yapılmıştır. Kullanıcılar açısından otopark ve sosyal alanların oluşturulması ise yapıda sürdürülebilirliği sağlamış ve dinamikleştirmiştir.

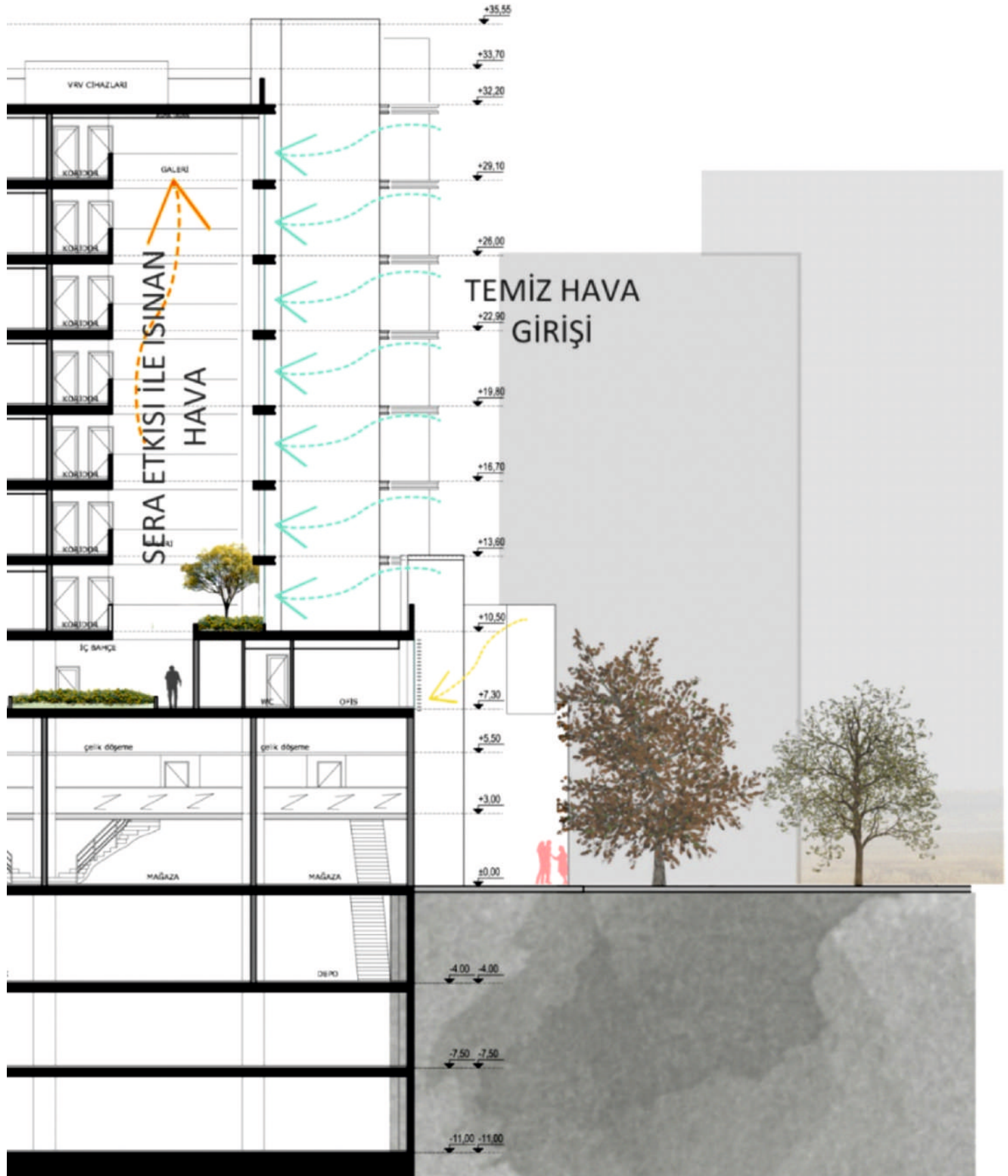

Galeri boşluğu; Mekanlar arası iletişimi artırırken, aynı zamanda kendine özgü bir dünya yaratmak amaçlanmıştır.

C-C KESİTİ

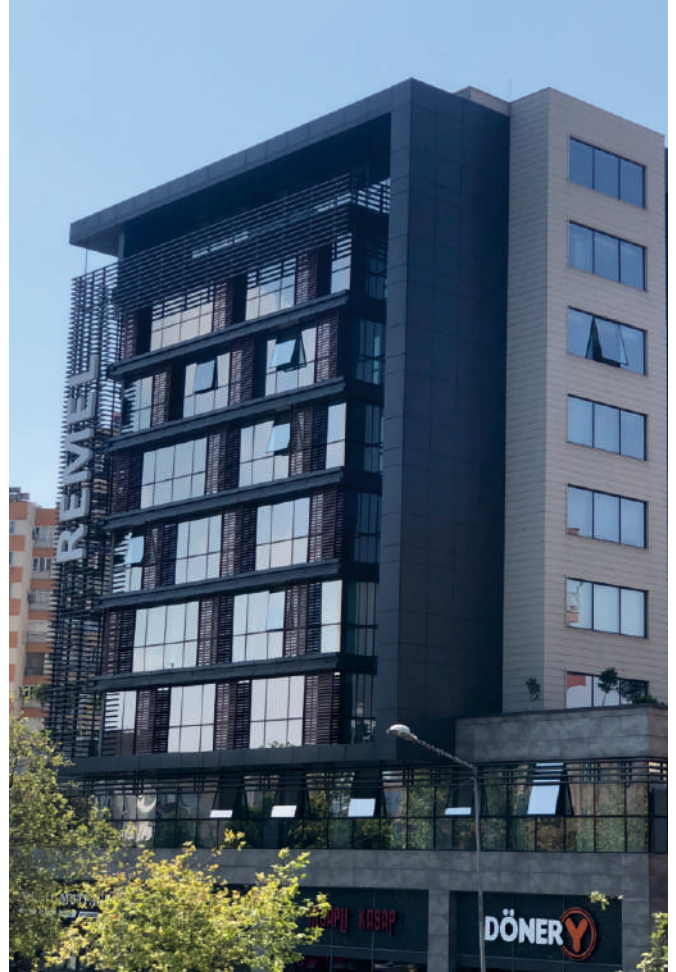
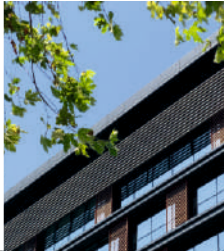
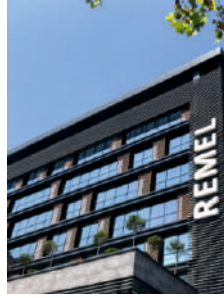
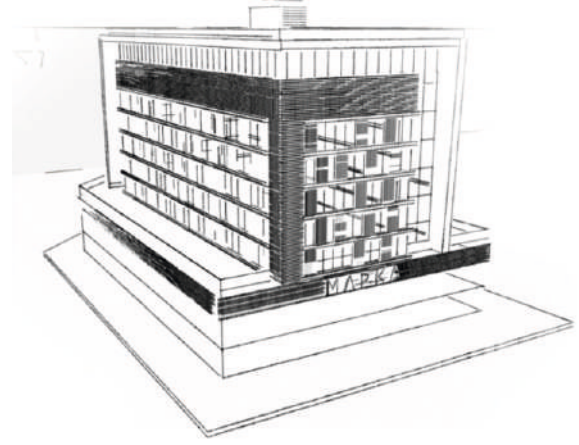
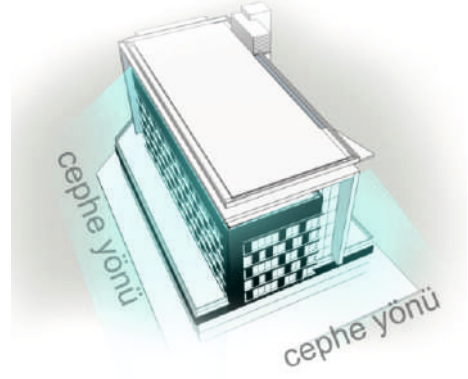

Galeri boşluğu; Mekanlar arası iletişimi sağlarken, aynı zamanda kendine özgü bir iç dünya yaratmak amaçlanmıştır.

17 Ağustos 1999 ■■■■■■

Mimarlar Odası Merkez Yönetim
Kurulu Basın Açıklaması

■■■■■ 6 Şubat 2023

Mustafa ÖZÇELİK
Mimarlar Odası Hatay Şube Başk
Basın Açıklaması

Yaşanan Afetlerin Kaynağı Rant Odaklı Dönüşüm ve Kentleşme Politikaları Terk Edilmeli, Felaketlerin Asıl Sorumluları Hesap Vermelidir!

Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu, 17 Ağustos Yıldönümünde Basın Açıklaması

Yirmi dört yıl önce büyüklüğü, neden olduğu kayıplar ve etkilediği alanın genişliğiyle ülkemizin son yüzyılda yaşadığı en büyük felaketlerden olan; yirmi binin üzerinde can kaybının yaşandığı 17 Ağustos 1999 İzmit ve 12 Kasım 1999 Düzce depremleri gerçekleşmiştir.

Bu depremlerin ardından 2011’de Van’da, 2019’da İstanbul’da, 2020’de Manisa, Elazığ, Van ve İzmir’de meydana gelen depremler ise yeni felaketler konusunda bizleri uyarmıştır. Ancak topraklarının tamamı deprensellik koşullarında olan ülkemizde, tüm bu yıkım ve kayıplara sebep olan rant odaklı planlama, kentleşme ve yapılaşma politikaları sürdürülmüştür.

6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremlerde yaklaşık 14 milyon yurttaşımız etkilenmiş; resmi verilere göre 50 binin üzerinde yurttaşımız hayatını kaybetmiş, 100 binin üzerinde yurttaşımız yaralanmıştır.

Kentlerimiz geçen yirmi dört yılda afetlere karşı hazırlanmadığı gibi, tüm kentsel ve kırsal alanlar imara açılarak sermaye ve yatırım araçlarına dönüştürülmüştür. Bütüncül planlama anlayışı terk edilmiş, sağlıklı ve güvenli yapı üretim süreçlerinin ön koşulu olan nitelikli mimarlık ve planlama hizmetleri engellenmiştir. Devletin kamu adına denetim sorumluluklarını yok sayan bir anlayışla yapı denetimi özel sektöre devredilmiştir.

Çıkarılan imar afları nedeniyle depremlerde binlerce yurttaşın hayatını kaybetmesine rağmen; 2018 yılında “İmar Barışı” adı altında yeni bir imar affı yürürlüğe konulmuştur. 6 Şubat 2023 Kahraman-

maraş depremlerinde can kayıpları ve yıkımlarda imar affının büyük etkisi olmuştur.

Depremlerin ardından bugüne kadar; toplum sağlığının korunarak sağlıklı, sağlam ve güvenli yaşam çevrelerinin oluşturulmasına, eğitim hakkının sağlanmasına, yurttaşların yaşamsal ihtiyaçların giderilmesine yönelik yeterli önlem alınmamıştır. Buna karşın bölgedeki yapılaşma ve imar sürecinin yeniden başlatılmasına odaklanılmış; ormanlar, meralar ve koruma alanları yapılaşmaya açılmıştır. OHAL Kararnameleri ile Bakanlık ve TOKİ’ye sınırsız inşaat yetkileri verilmiştir.

Riskli alan ve acele kamulaştırma kararlarıyla bölgedeki yurttaşların yaşam alanlarına ve varlıklarına el konarak tarihi kent merkezleri kamusal alan olmaktan çıkarılmıştır. Tarım arazileri, orman alanları veya doğal-arkeolojik sit alanlarına yakın veya üzerinde bulunan alanlarda Bakanlık ve TOKİ tarafından hazırlanan tip proje kalıcı konutların üretimine başlanmıştır.

Yaşanan depremler gerekçe gösterilerek; iktidar; afet ve kriz koşullarını kendi adına bir fırsata dönüştürmüştür. Kamusal ve hukuki denetim yok sayılarak planlama ve imar süreci yeniden yapılandırılmış, kamuya ait kaynaklar, kentler, doğal, kültürel değerler yatırım araçlarına dönüştürülmüştür.

Bugüne kadar pek çok yurttaşın hayatına mal olmuş ve olmaya devam eden, büyük yıkımlara ve kayıplara sebep olan rant odaklı planlama, kentleşme ve yapılaşma politikaları terk edilmelidir. Planlamadan, yapı üretim ve kullanım sürecine; asli sorumluluklarını yerine getirmeyerek kayıplara sebep olan tüm sorumlular bağımsız yargıya ve topluma hesap vermelidir.

Mimarlar Odası olarak; 17 Ağustos 199 büyük Marmara Depreminin yıl dönümü olması nedeniyle bütün afetlerde kaybettiğimiz yurttaşlarımızı saygıyla anıyoruz. Sahip olduğumuz mesleki uzmanlık ve toplumsal sorumluluklarımız kapsamında, doğal afetlerin tahribata ve can kaybına yol açmasının temelinde yer alan bilimsel kentleşme ve mimarlık ilkelere aykırı planlama ve kentleşme süreçleri karşısında mücadelemizi kararlı bir şekilde sürdüreceğimizi değerli kamuoyumuzla paylaşıyoruz.

Bir Sistemin Çöküşü: “Afet”e Dönüşen Deprem

Mustafa ÖZÇELİK - Mimarlar Odası Hatay Şb. Başkanı

Deprem'i kısaca yer kabuğu içindeki kırılmalar nedeniyle ani olarak ortaya çıkan titreşimlerin dalgalar halinde yayılarak geçtikleri ortamları ve yer yüzeyini sarsma olayı olarak tanımlayabiliriz.

Afet'i ise insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar ortaya çıkaran, insanın normal yaşantısını ve eylemlerini durduracak veya kesintiye uğratabilecek, imkânların yetersiz kaldığı olaylar olarak tanımlayabiliriz. Bu tanımdan yola çıkarsak afeti bir olaydan çok bir olayın doğurduğu sonuç olarak belirtmek daha anlamlı olacaktır.

Bu iki tanıma bakarak şunu sormamız gerekiyor: Biz insanlar ne yapıyoruz (veya ne yapmıyoruz) ki binlerce yıldır doğal olarak farklı periyod ve zamanlarda yer kabuğundaki bu kırılmalar afete dönüşüyor? Bu konuyu 6 ve 20 Şubat 2023 tarihlerinde yaşadığımız depremler üzerinden kısaca açıklamaya çalışacağım.

İnsanlığın binlerce yıldır ürettiği bilgi, geliştirdiği teknoloji, geldiği uygarlık düzeyi doğa karşısındaki çaresizliğini aşarak birçok konuda belirleyici temel rolü üstlenmesine yol açmıştır. Bu belirleyici temel rolü bilimi rehber alarak hareket ettiğinde ortaya koyarken, bilimi dışlayan, bilgiyi yok sayan, reddeden bir anlayışla hareket ettiğindeyse doğa karşısındaki çaresizliği devam etmektedir.

6 Şubat 2023, Saat 04.17'de 7.7 büyüklüğünde Kahramanmaraş Pazarcık Merkezli, aynı gün 13.24'te 7.7 büyüklüğünde Kahramanmaraş Elbistan Merkezli, 20 Şubat 2023 Saat 20.04'te 6.4 büyüklüğünde Hatay ili Defne İlçesi Merkezli, 3 dakika sonra Hatay ili Samandağ İlçesi Merkezli 5,8 büyüklüğündeki depremleri yaşadık. Hatay'da olduğu gibi ülkemizin on ilinde de çok büyük yıkımlara yol açan yüz yılın felaketine tanık olduk.

Evet, Hatay'ın 1. derece deprem bölgesi olduğunu biliyorduk!

Evet, yapılarımızı deprem yönetmeliklerine uygun yaptığımızı düşünüyorduk!

Evet, AFAD'ın Hatay için hazırladığı bir İl Afet Risk Azaltma Planı ve bu plana göre Eylem Raporu vardı!

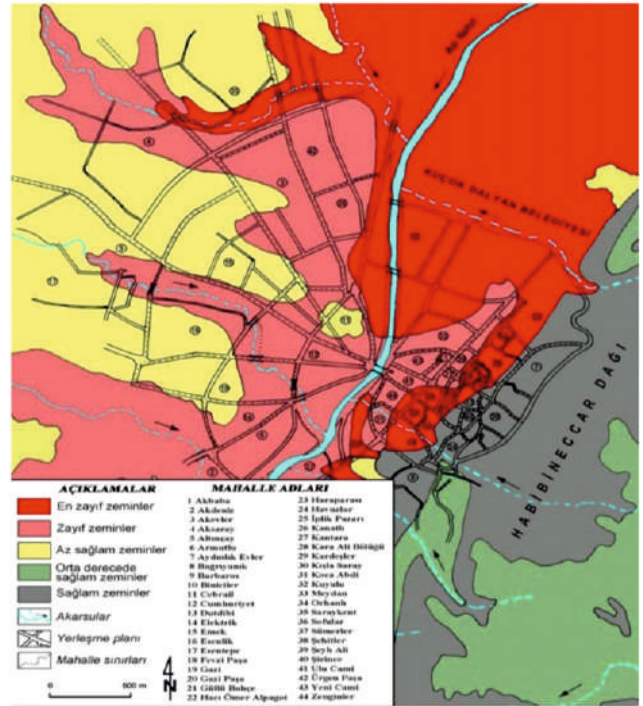
Evet, planlarımızda 'Acil Toplanma Alanları' ayırmıştık ve ihtiyaç duyduğumuz zaman kullanabilecektik!

Evet'leri sıralamaya devam edebiliriz. Evet, Evet, Evet, ...

Evet dedikçe sanki depreme hazırmışız gibi

davrandık. Bu hazırlıkların içeriğini hiç sorgulamadık (sorgulayanlar da görmezden gelindi). Gerçekte ne olduğuna ve ne yaptığımıza bakmayıp sadece “mış gibi” hareket ettiğimiz ortaya çıktı. Nasıl mı?

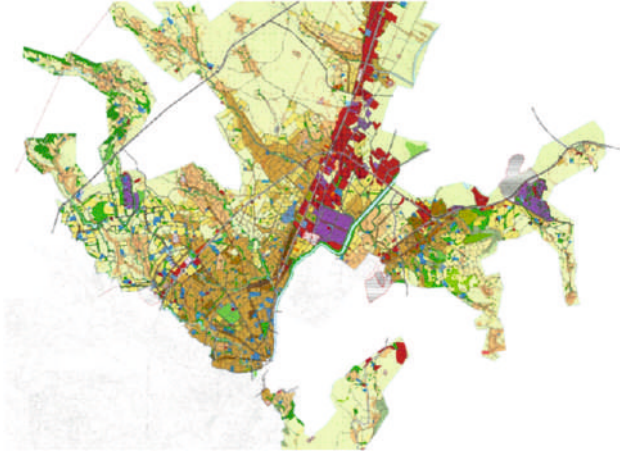
Öncelikle T.M.M.O.B.'ye bağlı diğer meslek odalarıyla beraber Mimarlar Odası Hatay Şubesi olarak her platformda ve kamuoyu bilgilendirmelerinde; kentimizin en önemli önceliğinin deprem olması gerektiği; Hatay'ın deprem bölgesi olduğu; bu konuda seferberliğe ihtiyaç olduğu, kentte çok fazla riskli yapı stoğu bulunduğu, binaların güçlendirilmesi ve/veya yenilenmesi gerektiği konusunda bilgilendirmeler yapılarak kentte yaşayan yurttaşlarımıza destek olunması gerektiği, toplanma alanlarımızın işgal altında olduğu ve deprem konusunda yapılan şeylerin sadece mevzuat gereği yapıldığı konusunda defalarca uyarılarımızı yaptık. Bu uyarılar sonuç verdi mi? Maalesef hayır. Depreme hazırlık yerine günü kurtaracak işler yaptık ve bedelini hepimiz canlarımızla ödedik.

Antakya ve yakın çevresinin zemin mukavemet haritası

(Kaynak: Korkmaz, H., 2006)

Antakya'da zemin Özellikleri ve Deprem Etkisi Arasındaki İlişki.

Antakya Kent Merkezi 1/5000 ölçekli İmar Planı

AFAD'ın 2021 yılında hazırladığı Hatay İl Afet Risk Azaltma Planı'na ilişkin raporda; Hatay ilini risk altında bulunduran en büyük doğal afetin deprem olduğu, ilin merkez ilçeleri Antakya ve Defne başta olmak üzere, Hassa, Kırıkhan, Reyhanlı, Dört Yol, Erzin ilçelerinin diri fay hatları veya zonları üzerinde yer aldığı, yüksek nüfusa sahip Antakya ilçesinin yerleşimi fay hatları/zonları üzerinde oturduğu, ayrıca alüvyon zeminde yer alması sebebiyle büyük bir depremde sivilaşma olaylarının yaşanabileceğini gösterdiği belirtilmiştir. Aynı raporda Antakya ve yakın çevresinde görülen yoğun tektonik rejimin kısa mesafede farklı zemin özelliklerinin ortaya çıkmasına neden olduğu, olası bir depremde, zemin büyütmesi, sivilaşma, kopma, oturma ve heyelanlara bağlı şiddetin en çok hissedileceği alanların bu zeminler olacağı belirtilmiştir. Ne yazık ki şehrin büyük bir bölümü yukarıda görünen zemin mukavemet haritası ve 1/5000 ölçekli imar planından da anlaşılacağı gibi bu zeminler üzerinde yer almaktadır. Maalesef depremin en fazla hasara yol açtığı alanlar "en zayıf zeminler" ve "zayıf zeminler" in bulunduğu bu alanlar oldu.

Hatay Valilik Binası - 20 Şubat 2023 - Depremler Sonrası

Hatay Eski Meclis Binası - 20 Şubat 2023 - Depremler Sonrası

Antakya Gündüz Caddesi'nden Bina Enkazı

Antakya Gündüz Caddesi - 6 Şubat Depremi sonrası

Hatay'ın Antakya, Defne, Samandağ, Kırıkhan, Hassa ve İskenderun İlçelerinde birçok bina yıkıldı, ayakta kalan binaların ise birçoğu ağır hasar aldı, yıkılan binalarda birçok yurttaşımız enkaz altında kaldı. Şiddetli artçı depremler devam ederken ağır hasar alan binalarda ise birçok yurttaşımız mahsur kaldı. Yıkılan binaların bir kısmında yangınlar çıktı, iletişim alt yapısı çöktü, yollar enkazlar sebebiyle kapandı, havalimanı kullanılamaz hale geldi.

Hatay'da depremin olacağının öngörülmesine karşın, her koşulda sağlam durması beklenen AFAD, hastaneler ve sağlık kuruluşları, valilik ve

Unutmadık, Unutmayacağız, Unutturmayacağız

belediye binaları gibi birçok kamu binası yıkıldı. Mekânsal yıkım, idari çöküşü hızlandırdı.

AFAD'ın koordinasyonsuzluğu sebebi ile enkazdan canlı kurtarılabilecek sayıyı artıracak çok değerli bir zaman olan ilk 48 saat kaybedildi. Bu süreçte insanlar kendi çabalarıyla enkaz altındaki yakınlarına ulaşmaya çalıştı; göçük altından kurtarılanlar olmasına karşın, bilinçsiz müdahale sebebiyle olumsuzluklar ve kayıplar da yaşandı. Ayrıca süreci tek elden yürütmeye çalışan fakat başarısız olan AFAD, gönüllülerin ve sivil toplum örgütlerinin organizasyonunu da engelledi. Kayıpların çok olmasının nedeni başarılı bir risk yönetiminin olmayışındır.

6 Şubat Depremleri bu ülkede yaşam alanlarımıza dair oluşturduğumuz düzenin sistemsel çöküşünü hepimize gösterdi. Sistemin bütünsel çöküşü depremi bizim için yüzyılın afetine çevirdi. Kent Planlarının ve imar düzeninin çöküşü, yapı üretim süreci ve yapı denetim sürecinin çöküşü ve en önem-

lisi İdari yapımızın ve siyasal sistemimizin çöküşünü 6 Şubat'ta hep beraber gördük. Kent ve ülke genelinde imar afları ile yasal hale getirilmiş olan; mimarlık ve mühendislik hizmeti almamış, denetimsiz ve mevcut yapısal gerekliliklere uymayan yapıların varlığı, Ülkemiz genelinde yerleşmiş olan, imar rantının temel bir insan hakkı olan barınma hakkından öncelikli görülmesini meşru kılan, inşaata dayalı ekonomik sistem ve bu sistemin getirisi olarak sermaye sahiplerine tanınan özel imar hakları ve ayrıcalıkları, Yapı Denetim Sisteminin düzgün işlememesi ve yapısal uygulamalarda gerçekleştirilen, tasarım ile uyumsuz yasal olmayan müdahaleler ve benzeri birçok sebep bu çöküşe giden yolu hazırladı.

Peki bu sistemsel çöküşten sonra ne yapmalıyız? Yeni bir sistemi nasıl oluşturacağız? Elbetteki ülkedeki siyasal irade değişmeden, farklı bir siyasi irade oluşmadan yeni bir sistemsel kurgunun olamayacağını biliyoruz. İdari yapının yeni bir sistem kurgusu oluşturamayacağını, mevcut sorunlu sistemi kısmen revize ederek, sorumluluğu da üstüne almadan mühendis ve mimarlara yıkararak ortaya çıkan sorunları çözmüş gibi yapacağını da biliyoruz. Ancak bizim afete dönüşen bu depremin asli sebeplerini ve bu sebepleri oluşturan sistemin çöküşünü mesleki, etik ve toplumsal değerler üzerinden bilimsel ve teknik veriler ışığında çok iyi analiz ederek kamuoyuyla paylaşmamız gerekiyor. Nitekim Mimarlar Odası Genel Merkezi'nin hazırladığı biri 23 Şubat tarihli "6 Şubat 2023 Depremleri Tespit ve Değerlendirme Raporu" diğeri 2 Mayıs tarihli "6 Şubat 2023 Depremleri Raporu 2" olmak üzere 2 adet raporda ve Mimarlar Odası Hatay Şubesi'nin hazırladığı 8 Mayıs tarihli "6 ve 20 Şubat 2023 Depremleri Değerlendirme Raporu"nda bu analizlerle beraber çok önemli tespitler, değerlendirmeler ve öneriler yer almaktadır.

Bununla beraber yapmamız gerekenin kentlerimize ve yaşamlarımıza sahip çıkmak olduğunu bilerek kent kültürümüzü, kent kimliğimizi koruyup; yaşam kültürümüzü sürdürecektir, kadim kentin tüm tarihi değerlerini ortaya çıkarıp, gelecek yüzyıllara taşıyacak bütüncül ve katılımcı bir planlama sürecinin oluşmasını sağlamalıyız. Kentimizin yeniden yaşam bulması TMMOB, HAMOK, sivil toplum örgütleri ve kentteki bütün dinamiklerin ortak katılımıyla oluşacak iradeye mümkün olacaktır. Süreci bu zemin üzerine oturatarak yitirdiğimiz kentimizi ve yaşamlarımızı yeniden kurabiliriz.

- Mimarlar Odası "6 Şubat 2023 Depremleri Raporu 2" <http://mo.org.tr/index.cfm?sayfa=belge&sub=detail&bid=44&mid=44&tip=0&Recid=15642>

- Mimarlar Odası "6 Şubat 2023 Depremleri Tespit ve Değerlendirme Raporu" http://www.mo.org.tr/_docs/MO06022023DEPREMTESPIT.pdf

- Mimarlar Odası Hatay Şubesi "6 ve 20 Şubat 2023 Depremleri Değerlendirme Raporu" <http://www.hataymimod.org.tr/haber.php?h=76>

Konyaaltı Sahili Denetlenmediği İçin Projesi ve Yönetim Planı ile İlgili Aykırılıklar

Antalya Kent Konseyi İmar Planlama Çalışma Grubu

Konu: Konyaaltı Sahili Alan Yönetimi Usul ve Esasları Yönetmeliği Hk.

Belediye Meclisince 14.07.2020 gün ve 353 sayılı meclis kararı ile Onaylanarak Yürürlüğe Konulan ve bir kopyası bilgi için ilgili Meslek Odaları ile Sivil Toplum Kuruluşlarına gönderilen Konyaaltı Sahili Alan Yönetimi Usul ve Esasları Yönetmeliği; 2. Bölüm Alanın Yönetimi ve Teşkilat başlığı altında Alan Yönetimi Denetim Kurulu Madde 8 de yer alan 11 adet meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları içinde Kent Konseyinin yer almasından kaynaklı sorumluluğu ile İmar ve Planlama Çalışma Grubu kapsamında Proje Müellifi tarafından Proje ve uygulama değerlendirilmesi yapılmış ardından Yönetmelik çerçevesinde tarafımızca mahallinde incelemelerde bulunulmuştur.

Yönetmeliğin;

"Amaç" başlıklı 1. Maddesinde; "..... Antalya Büyükşehir Belediyesi'nce düzenlenen Konyaaltı Sahilini kapsayan alanda, kıyıların korunması, mevzuatlara aykırı kullanım ve işgallerin önlenmesi, halkın beklentileri ve kamu yararı esas alınarak plaj niteliği ve ziyaretçi memnuniyetinin, alanın mimari ve uygulama projelerine esas teşkil edecek şekilde işletilmesi ve ilgili kurum, kuruluşların da görüşleri alınarak Alan Yönetiminin Usul ve Esaslarının düzenlenmesidir." denilmektedir.

"Kapsam" Başlıklı 2. Maddesinde; "....." Kent Terasından başlayarak, Liman Bölgesine kadar uzanan Müze Meydanı, Varyant, Beachpark, Olbia Meydanı, Akdeniz Bulvarı olarak alt bölgelere ayrılan, kıyı ile birlikte yaklaşık 1.000.000 m2 büyüklüğündeki Konyaaltı Sahil alanının etkin verimli hukuki kurallara uygun bir şekilde yönetilmesini kapsar."

3. Bölüm Denetim Esasları başlıklı 9. Madde-sinde;

Madde 9- 5 " Yönetmeliğin Konusuna giren Bölgede usulsüz kullanıma kesinlikle izin verilemez"

Madde 9-6 " 3621 sayılı Kıyı Kanunun 6. Maddesi *Kıyı herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz; duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz* hükmü gereğince Alan kamunun kullanımına açık bulundurulacak ve kamunun kullanımının engellenmesine hiçbir şekilde izin verilmeyecektir."

Madde 9-7 "Alanda; Mimari ve uygulama projeleri ile oluşturulan ticari alanların genişletilmesine ve projelere aykırı kullanılmasına hiçbir şekilde izin verilmeyecektir."

Madde 9-8 "Mimari ve uygulama projesi ile oluşturulan yapılar ile peyzaj düzenlemeleri değiştirilmeyecektir. Ticari amaçlı olmayan ve kamu hizmeti açısından değiştirilmesinin zorunlu olduğu hallerde, Alan Yönetiminin uygun görüşü ile proje müellifleri ve ilgili kurumlardan onay alınarak izin verilebilecektir."

Madde 9-9 Alanda 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve Uygulamasına Dair Yönetmelik, 3194 Sayılı İmar kanunu ve ilgili yönetmelikleri, 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu ve Uygulama Yönetmelikleri, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve Yönetmelikleri, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu Belediye ve yerel yönetimler ile ilgili tüm yasa ve Yönetmelikler ile UKOME Kararlarına istisnasız uyulacaktır.

4. Bölüm Alana İlişkin Genel Esaslar

Alanın Yönetiminde Uygulanacak Esaslar başlıklı 10. Maddesinde;

Madde 10-16 'Alanda, Alan Yönetimince koordinatları belirlenen şemsiye ve şezlong alanlarına en çok 192 adet şezlong konulabilir. Şezlongların kıyıya mesafesi, plaj kullanıcılarının kıydan yürüyüşüne imkan sağlayacak şekilde, belirlenen koordinatlara göre düzenlenecektir. Kıyı Kanunun 6. Maddesi *Kıyı herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz; duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz* hükmü dikkate alınarak kumsalda plaj kullanıcılarının geçişine engel oluşturacak ve ünitelerin plajlarında sınır - bariyer vazifesi gören yapılara (çit, kazık, çiçeklik, saksı, dikey yerleştirilen şezlong, ip, oba, köşk, pavillon, loca, proje kapsamı dışında soyunma kabini, depo v.b. yapılar.) müsaade edilmez. Büfe ünitelerinin kumsaldaki koordinatlarını belirlemek amacıyla geçişi engellemeyecek ve sınır bariyer teşkil etmeyecek ABB Alan Yönetimince işaret unsurları konulabilir. Deniz içerisine veya kumsal bölümüne, yeşil alanlara ve belirtilen tahsis alanlarının dışına oyun grupları, spor malzemeleri, masa sandalye, yeme içme üniteleri, depo ve benzeri yapılar konulamaz. Belirlenen tahsis alanında tahsis amacına uygun olarak masa sandalye ya da şezlong, şemsiye, yürüyüş yolları dışında başka bir ünite

bulundurulamaz. Kiralama alanlarına ait koordinatlar dışına ve belirlenen sayıdan fazla şezlong, şemsiye konulamaz. Bu alanda kullanılacak şemsiyeler Alan Yönetimince belirlenir, reklam amaçlı şemsiye konulmasına müsaade edilmez."

Madde 10- 17 Sözleşmeye taraf olacak ana kiracı, alt kiracılar ile yapacağı sözleşmelerde işbu Yönetmeliğe uyulması gerek şart olduğuna yer verilecektir.

Madde 10- 18 Ana Kiracı, alt kiracıların işbu yönetmeliği ihlal etmelerinden ve bu ihlallerden doğacak mesuliyetlerden doğrudan sorumludur.

Alanın İşletilmesi başlıklı 11. Maddesinde;

Madde 11-2 Alan Yönetimi ile ana işletmecisi firma arasındaki tartışmalı konularda, avan projesine uygun olarak hazırlanan uygulama projesi esastır. Uygulama projesi, bu yönetmeliğin ayrılmaz parçasıdır.

Madde 11-3 İşbu Yönetmelik ihale sözleşmesinin ayrılmaz ekidir.

5. Bölüm Konyaaltı Sahili Alt Bölgeleri İle İlgili Özel Hükümler ve Esaslar

Bütün Alan başlıklı 13. Maddesinde;

Madde 13- 10 Kıyı Büfeleri ile ilgili olarak; büfeler yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde projelendirilmiş ve inşa edilmiştir. Büfelerin genişlemesini ve tüm alanın ölü bir yatırıma dönüştürülebilecek tehlikeyi engellemesinin en etkili yolu kullanım esnasında denetlenmeleridir.

Kıyı büfeleri; kapalı alanlarını büyütme amacıyla açılır-kapanır, geçici, sökülebilir, kaldırılabilir-sabit hiçbir ek yapı elemanı ile kapama yapamazlar, hiçbir şekilde sınır elemanı kullanamazlar. Açık olan büfe çatısını kapatamazlar. Isıtma soğutma sistemi kuramazlar. İsim tabelaları Alan Yönetimince onaylanmadan asılamaz. Alan bütünlüğünü ve estetik yapıyı bozacak, dış görünümü ve alan kalitesini düşürecek uygulamalar yapılamaz. Bu üniteler kahvaltı dışında pişirilerek servis edilecek hiçbir gıda maddesi satamazlar. İşletmeler soğuk sıcak içecekler, ısıtılarak servis edilecek (sandviç, tost ,pasta v.b.) yiyecekler şezlong ve şemsiye kiralaması gibi hizmetler dışında başka bir hizmet veremezler. Büfeler hizmet süresince WC'leri temiz ve bakımlı tutmalıdır. WC'ler halka kapalı tutulamaz, amacı dışında depo, soyunma odası, malzeme dolabı v.b. Olarak kullanılamaz.

Madde 13-34 Yaya bisiklet ve araç yollarının kontrol altında tutulması için Zabıta görevlendirilmesi ve yapılan ihlallere müdahale edilmesi sağlanacaktır.

Beachpark başlıklı 14. Maddesinde;

Madde 14-3 Ticari Aks için; doğudan batıya uzanan ticari aks tüm alanın ticari ve sosyal merkezidir. Bu bölümde boşluklu yapının korunması esastır.

Belirtilen aks içinde kuzey güney geçişleri hiçbir şekilde kapatılamaz, geçişe engel teşkil edecek malzeme ve ekipman konulamaz. Yapı aksı birimlerinin, zaman içinde büyümesine hiçbir koşulda izin verilmez. Gerek açılır kapanır sistemlerle gerekse mobilyalarla yapılacak olası büyümeler kıyı ile koru arasındaki geçişleri zayıflatacak ve alanın bütüncül kullanımına ve koru kullanımının zenginleşmesine zarar verecektir. Belirtilen uygulamalara izin verilemez. Ticari birimlerin dış mekan kullanım sınırları projesine uygun olmak kaydıyla Belediyenin ilgili birimleri ve Alan yönetimince belirlenecek ve kontrol edilecektir. Ticari birimlerin hem koru hem deniz yönü kamu kullanımına açık alanlardır. Belirtilen kamuya açık alanlarda moloz, toprak, cüruf, çöp gibi kirletici ve çevreyi bozucu olan atık ve artıklar dökülemez.

6. Bölüm Çeşitli ve son Hükümler başlıklı 18 Maddesinde;

Madde 18-1 3194 sayılı İmar Kanunun 32. Maddesine göre Ruhsatsız veya Ruhsat eklerine aykırı yapılar ile ilgili olarak yapıların denetimi Belediyemiz yetki ve sorumluluğunda olup, aykırılığın giderilmesi amacıyla aynı hüküm doğrultusunda işlemler yapılacaktır. 42. Maddesine göre Belediyemiz encümenince onaylanan ilgili karar ve cezalar uygulanır.

Madde 18-2 Kıyı Kanununun 13. Maddesine göre ilgili kanun hükmünün uygulanmasına ilişkin kontrol yetkisi Belediyemizde olup aynı kanunun 15. Maddesine yer alan cezai işlemler uygulanır.

Madde 18-5 İlgili kanunlarla Belediyemize verilmiş denetim, kontrol ve cezai uygulama yetkileri, alan yönetiminin koordinasyonunda, Belediye Encümeni'nin onayı ile Belediyemizin ilgili birimlerince uygulanır.

Madde 19-1 Alanda yönetmelikte belirtilen hususlara riayet edilerek ilgili mevzuat hükümlerine uyulması esastır. Bu yönetmelikte hüküm bulunmayan netleştirilmeyen hallerde kanun ve yönetmelikler çerçevesinde tasarruf yetkisi Antalya Büyükşehir Belediyesine aittir.

Denilmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda yönetmelik ve yönetmelik eki olan uygulama projesine aykırı ve tahsis alanı harici kullanımlar belirlenmiştir. Yani tespitlerimizde Konyaaltı sahilinde değişen bir şey olmadığı, tarihin tekrarı ettiği, geçmiş yıllarda olduğu gibi usulsüz kullanımlar, projesine, ilgili yasa ve yönetmeliklere aykırı, rant amaçlı kamusal alan işgal-leri ve yapılaşmalar sürmektedir.

Şöyle ki;

Konyaaltı Sahili Proje Alanı, hem Büyükşehir Belediyesi, hem de işletmecisi firma tarafından denetlenmediğinden, yönetim usul ve esasların yukarıda belirtilen hükümlerine ve yarışma yoluyla elde edilmiş projesine aykırı tahsis alanı harici kullanımlar ile özellikle Akdeniz Bulvarı üzerinde projelendirilen 6 metre karelik büfeler, ilavelerle büyümüş ve 200-300

metrekarelik alanlar işgal edilerek kapalı mekanlar oluşturulmuş ve müzikli eğlence mekanlarına dönüşmüştür. Yine tüm büfeler Alan Kullanımı Yönetimi Usul ve Esasları Yönetmeliğine aykırı olarak geçmiş yıllardaki gibi usulsüz kullanımlar ile sıcak yiyecek üretimine ve servislerine başlamışlardır.

Büfeler hem kumsalda, hem de kendi içlerinde, yanlarında ve önlerindeki yeşil alanlar üzerine masa sandalye koymak ve bu alanları sökülüp takılabilir gölgeliklerle kapatmak suretiyle işgal etmiş, sahilde kumsal üzerinde servis büfeleri, kabin ve farklı renklerde reklam içeren ve standarttan uzak şemsiyeler, baraka niteliğinde gölgelikler, özel localar vb. görüntü kirliliği yaratan gölgelikli mekanlar oluşturmuşlar, diğer bir anlatımla, kullanım alanlarını projesine ve tahsis alanına aykırı olarak genişletmişlerdir. Birçok büfe, büfe dışına ön ve yan cephelerde servis tezgahı ve bulaşık yıkamak için tezgah ve eviye ilave etmişler, bazıları depo amaçlı kapalı mekanlar oluşturmuşlar, bazı büfeler yaya ulaşım yolu kenarına seyyar dondurma, mısır vb satış üniteleri ve soğutucu dolaplar koymuşlardır. Bazı büfelerin, büfe içerisinden sahile ulaşım için projelendirilen geçitlere oturma grupları ve satış üniteleri koyarak yaya geçiş alanlarını daralttıkları,

Bech Park arka sırasında bulunan kafe ve restoranların önlerindeki yaya yoluna, bir sıradan fazla masa sandalye, sıcak soğuk, teşhir dolapları ve servis üniteleri konularak işgal edilmiştir. Yine kamusal alan olan yeşil (çim) alanları büyük bir bölümünü işgal edilerek, döşeme kaplaması ve üstü kapalı mekanlar haline getirmişlerdir. Bazıları ise kışın da kullanılabilirliği amacıyla cephelerini de sökülebilir takılabilir malzemelerle kapattıkları, Müdahale edilmesi ve kaldırılmamaları halinde tüm tesisler işgal ettikleri ve üzerlerini kapattıkları mekanların cephelerini de kapatarak, kapalı mekan olarak kullanılmakta ve/veya kullanım için hazırlıklar yapılmakta olduğu, yine ticari ünitelerin arka cephelerinde projelendirilen depolar inşa edilmediği için açık atık deposu ve depolama alanı olarak kullanılmakta, çevresel ve görsel kirlilik yarattığı, depoların ivedilikle inşa edilerek mezbelelik görüntüden kurtarılmalı, yaya yollarına bir sıra masa sandalye dışında masa sandalye, soğuk, sıcak teşhir ve servis üniteleri ve kamusal alan olan yeşil alan işgalleri ivedilikle kaldırılarak projesine uygun hale getirilmesi gerektiği,

Beach Park girişinde projesinde olmayan taksi durağı yapıldığı, taksilerin yeterli denetim olmaması nedeni ile durak karşısındaki yaya kaldırımına ve yaya yollarına çift sıra park ederek taksi bekleme alanı olarak kullandıkları, yayaların geçişlerini engelledikleri,

Diğer yandan; Müze Meydanı'nda, büfelerin de sahildeki örnekleri gibi amacını aşan kullanım alanlarına ulaştıkları devamında çevrelerindeki yeşil

alanlara masa sandalye şemsiye atarak taşıdıkları ve kamusal alan olan yeşil alanları işgal ettikleri,

Yaya ulaşım yolları ile bisiklet yollarının yan yana olması ve arasında bariyer konulmaması ve karma kullanım nedeniyle motosiklet, bisiklet, elektrikli bisiklet ve kaykayların yayalar için tehlike oluşturdıkları, bisiklet ve motosikletleri geliş güzel park ettikleri,

Mevcut büfeler içerisinde ücretsiz olan ve olması gereken WC'ler, yanlardaki girişler kapatılarak ücretli hale getirildiği,

Belirlenmiştir.

Bu tespitlerimizden de açıkça anlaşılacağı üzere, yarışma yoluyla elde edilen projesine uygun olarak ciddi harcamalar yapılarak hizmete açılan Konyaaltı Sahilinde değişen bir şey yoktur. İşletmelerin rant beklentileri ile yaptıkları işgaller ve projesine aykırı olarak yaptıkları uygulamalara müdahale edilmemiş ve edilmemektedir.

Eğer "Konyaaltı Sahili Alan Yönetimi Usul ve Esasları Yönetmeliği"nin yukarıdaki hükümleri uygulanmaz, işgaller, kaçak ve görsel kirlilik yaratan yapılaşmalar kaldırılmaz ise Konyaaltı sahilinin korunarak kullanılması, gelecek nesillere daha da kullanılabilir bir kıyı bırakılması ve yarışma projesi ile Antalya'nın incisi olan Konyaaltı Plajlarının dünyaca ünlü bir cazibe merkezi haline getirilmesi hayal olacaktır.

Kent Konseyi ve Meslek Odaları olarak, halkımız ve gelecek kuşaklar adına beklentimiz, başta Antalya Büyükşehir Belediyesi olmak üzere, ilgililerin; "Konyaaltı Sahili Alan Yönetimi Usul ve Esasları Yönetmeliği" hükümlerinin doğrultusunda, yapanın yaptığı yanına kar kalmaması için işgallerin ve kaçak yapıların ivedilikle kaldırılması, Alan Yönetimi Usul ve Esasları Yönetmelik hükümleri doğrultusunda, acil önlemlerin alınmasını, hiçbir taviz verilmeden, gerekli denetimlerin yapılarak anında müdahale edilmesi beklentimizdir.

Aksi halde Kıyı Kanunu'na, İmar Kanunu'na, ruhsat eki projesine, Konyaaltı Sahili Alan Yönetimi Usul ve Esasları Yönetmelik hükümlerine ve kamu yararına aykırı uygulamalara müdahale etmeyerek görevi kötüye kullanan ve savaşılayan ilgililer hakkında, üyemiz olan kuruluşlar tarafından suç duyurusunda bulunulacaktır.

EK 1: Akdeniz Bulvarı, Konyaaltı Kent Meydanı batı aksında yer alan büfe ve sahil işletmelerinin durumu

Yasemin ERZİNLİOĞLU

İmar ve Planlama Ç. Grubu Sekreteri

İbrahim BAKIR

İmar ve Planlama Gr. Başk. Vekili

Haşim DİKENCİK

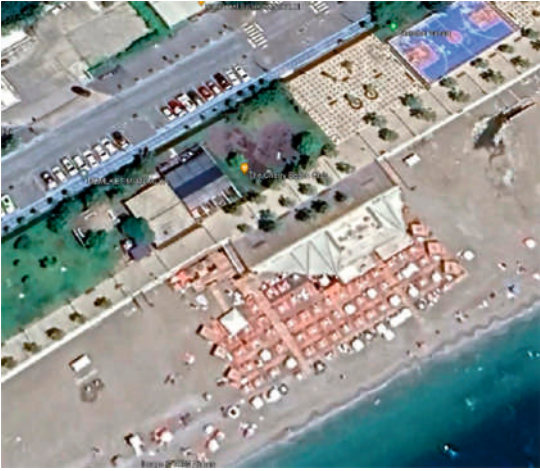
İmar ve Planlama Ç. Grubu Başkanı

1- B-1 (CHEERY BEACH VE BÜFE)

B-1 Proje alanı içerisindeki konumu

B-1 Uydu fotoğrafı

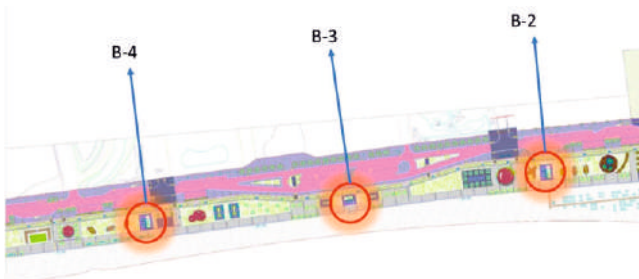

B-1 Mevcut durum fotoğrafı

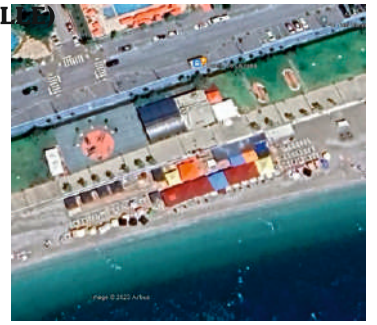
2- B-2,B-3,B-4 (DE LA CASA, SKY BEACH, CAFE BEL)

B-1 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

B-2, B-3,B-4 Proje alanı içerisindeki konumu

B-2 Uydu fotoğrafı

B-2 Mevcut durum fotoğrafı

B-2 Mevcut durum fotoğrafı

B-2 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 250m2 olarak kullanılmaktadır.

B-3 Uydu fotoğrafı

B-3 Mevcut durum fotoğrafları

B-4 Uydu fotoğrafı Konyaaltı

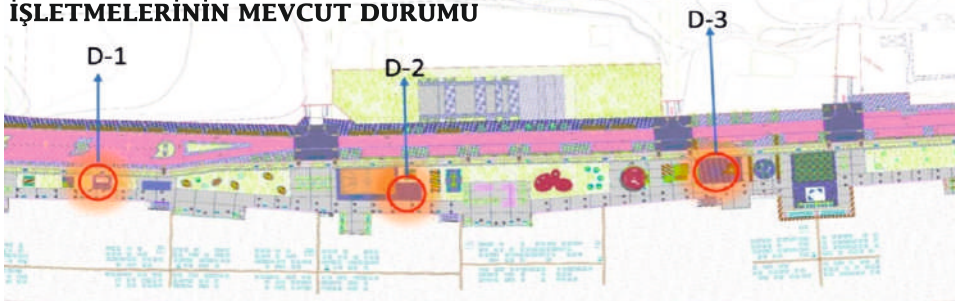
Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 150 m2 kapalı ve 60 m2 açık alan olarak kullanılmaktadır.

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 310 m2 kapalı alan olarak kullanılmaktadır.

B-4 Mevcut durum fotoğrafları

EK 2: AKDENİZ BULVARI, KONYAALTI KENT MEYDANI DOĞU AKSINDA YER ALAN BÜFE VE SAHİL İŞLETMELERİNİN MEVCUT DURUMU

D-1, D-2, D-3 Proje alanı içerisindeki konumu

1-D-1, D-2, D-3 (DUBAİ BEACH, ÇAKIL BEACH, ZULA BEACH)

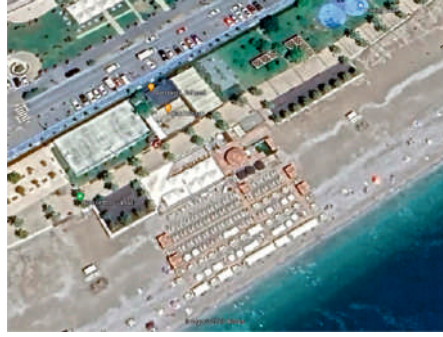
D-1 Uydu fotoğrafı

D-1 Mevcut durum fotoğrafları

D-1 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

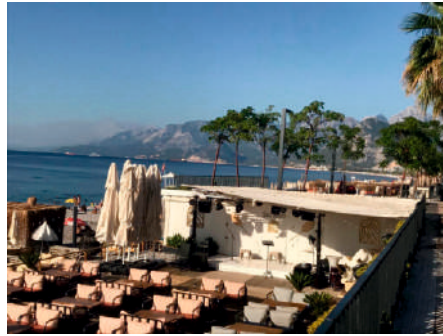
D-2 Uydu fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 270 m2 kapalı alan olarak kullanılmaktadır.

D-2 Mevcut durum fotoğrafları

D-2 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

D-3 Uydu fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 320 m2 kapalı alan olarak kullanılmaktadır.

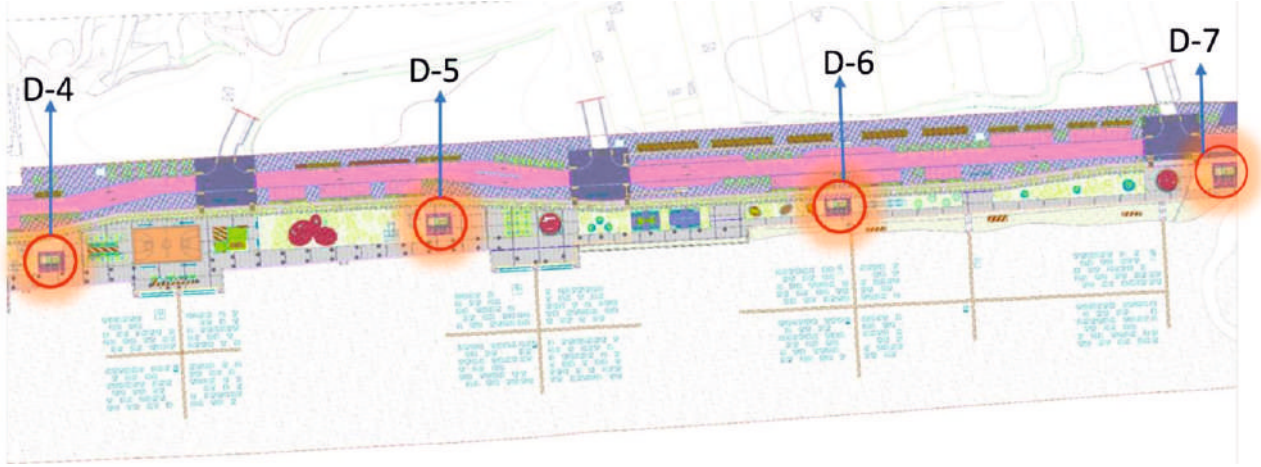
D-3 Mevcut durum fotoğrafları

D-3 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 130 m2 kapalı 174m2 açık alan olarak kullanılmaktadır.

2-D-4, D-5, D-6, D-7 (ALABAMA – TWENTY -OCEAN-WAVE CAFE)

D-4, D-5, D-6, D-7 Proje alanı içerisindeki konumu

D-4 Uydu fotoğrafı

D-4 Mevcut durum fotoğrafları

D-4 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 70M2 kapalı sahil bölümü 144 m2 yarı açık alan olarak kullanılmaktadır.

D-5 Uydu fotoğrafı

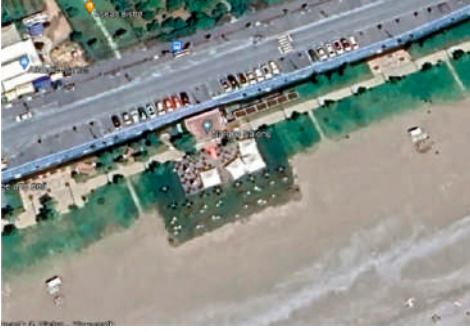

D-5 Mevcut Durum Fotoğrafı

D-5 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 345m2 kapalı olarak kullanılmaktadır.

D-6 Uydu Fotoğrafı

D-6 Mevcut durum Fotoğrafları

D-6 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

D-7 Uydu Fotoğrafı

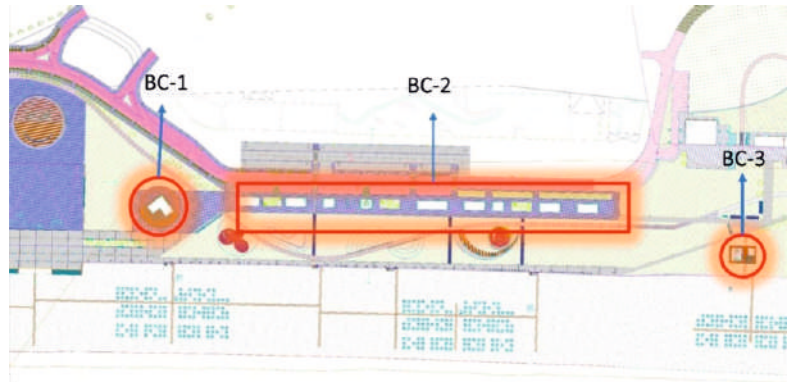
Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 90m2 kapalı alan olarak kullanılmaktadır.

EK-3 OLBİA MEYDANI VE BEACH PARK İÇERİSİNDEKİ HİZMET BİRİMLERİ ALANI TİCARİ AKS VE BÜFELERİN MEVCUT DURUMU

D-7 Mevcut durum Fotoğrafları

1-BC-1,BC-2,BC-3 (ARABİCA CAFE – HİZMET BİRİMLERİ - KALYPSO BEACH)

D-7Sahil Alanı kullanım fotoğrafı

BC-1 Uydu Fotoğrafı

BC-1 Mevcut Durum Fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte kapalı alan kullanımının arttırıldığı ve projesinde belirtilen sınırlar dışında taşmalar olduğu görülmektedir.

BC-2 Uydu Fotoğrafı

BC-2 Mevcut Durum Fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü ve mevcut durum fotoğraflarından da anlaşılabacağı gibi işletmelerin kamusal alan olarak ayrılan çim alan üzerinde işgallerinin olduğu görülmektedir.

BC-3 Uydu Fotoğrafı

BC-3 Mevcut Durum Fotoğrafı

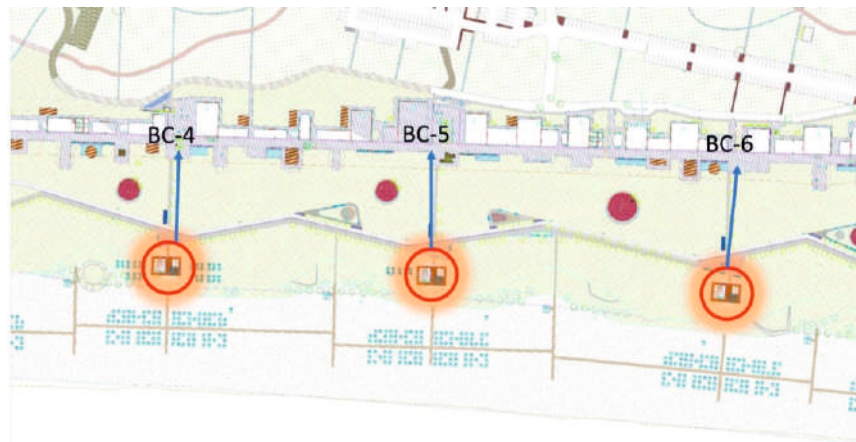
BC-3 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

BC-4 Uydu fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 160 m2 kapalı 260 m2 yarı açık alan olarak kullanılmaktadır.

2-BC-4,BC-5,BC-6 (AYDIN BEACH – LAVANTA BEACH -FLAMİNGO BEACH)

BC-4, BC-5, BC-6 Proje alanı içerisindeki konumu

BC-4 Mevcut Durum Fotoğrafı

BC-4 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

BC-5 Uydu fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 180 m2 kapalı alan olarak kullanılmaktadır.

BC-5 Mevcut Durum Fotoğrafları

BC-5 Sahil alanı kullanım Fotoğrafı

BC-6 Uydu Fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 170m2 kapalı 180 m2 yarı açık alan olarak kullanılmaktadır.

BC-5 Mevcut Durum Fotoğrafları

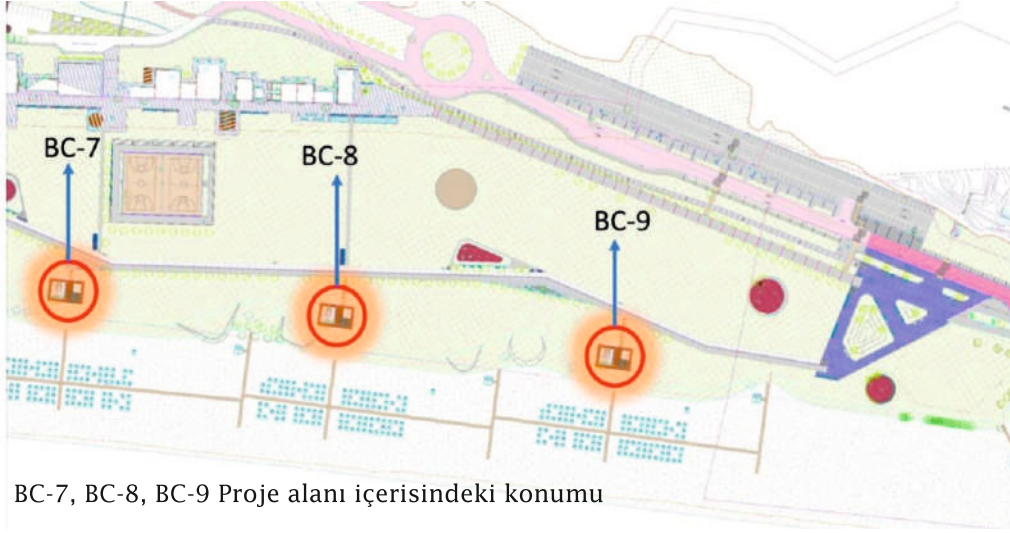

BC-6 Sahil alanı kullanım Fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 160m2 kapalı 205 m2 yarı açık alan olarak kullanılmaktadır.

3-BC-7,BC-8,BC-9 (LOCA BEACH – ROXY BEACH - ARUNA BEACH)

BC-7, BC-8, BC-9 Proje alanı içerisindeki konumu

BC-7 Uydu fotoğrafı

BC-7 Mevcut Durum Fotoğrafı

BC-7 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 160m2 kapalı 220 m2 açık alan olarak kullanılmaktadır.

BC-8 Uydu fotoğrafı

BC-8 Mevcut Durum Fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 160m2 kapalı 170 m2 yarı açık alan olarak kullanılmaktadır.

BC-8 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

BC-9 Uydu fotoğrafı

BC-9 Mevcut Durum Fotoğrafı

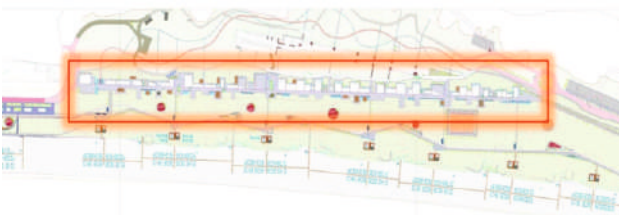
BC-9 Mevcut Durum Fotoğrafi

BC-9 Sahil alanı kullanım fotoğrafı

Not: Uydu görüntüsü üzerinden yapılan incelemede ilavelerle birlikte büfe alanı 160m2 kapalı 140 m2 açık alan olarak kullanılmaktadır.

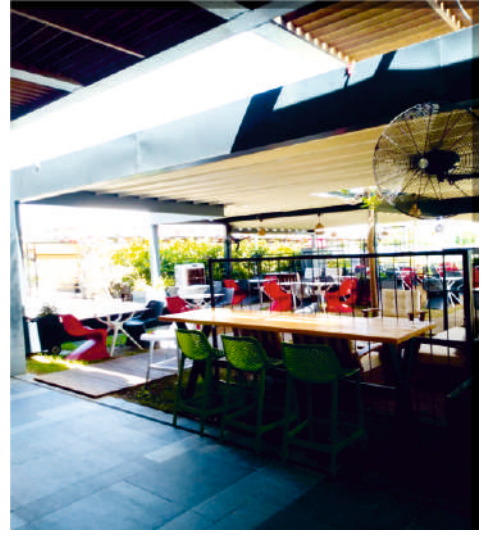
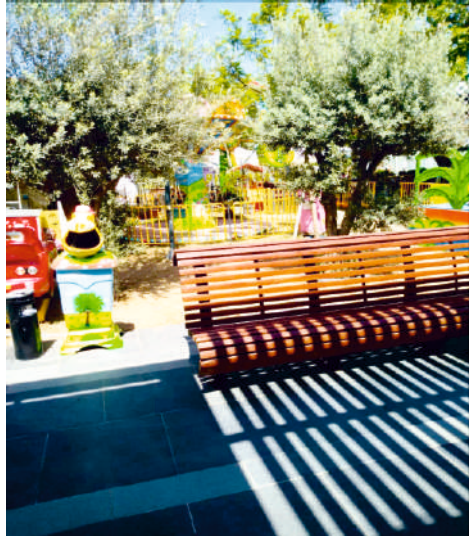
EK-4 BEACH PARK TİCARİ ALAN MEVCUT DURUMU

BEACH PARK TİCARET AKSI

Ticaret Aksı Proje alanı içerisindeki konumu

BC-1 Uydu fotoğrafı

BC-1 Mevcut durum fotoğrafları

Mini Lunapark

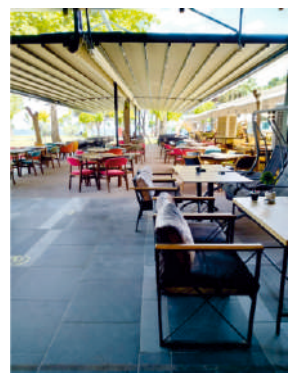
Beaver

Guassto 1

Guassto

Hadrianus

Mado

Shakespeare ve My Asia

Shakespeare ve My Asia

TİCARİ AKS İÇERİSİNDEN DERLENMİŞ FOTOĞRAFLAR

Editor'ün Notu: Projesinde ziyaretçilerin toplanma ve dağılma odakları olarak tasarlanan kuzey güney yürüyüş akslarının çim alanlarla birleştiği geniş açıklık alanlar ile çim alanların büyük bir kısmı,yine işletme ziyaretçisi ile yeşil alan kullanıcıyı ayırıcı havuz alanlarının çevresi işletmelerce işgal edilmiş olup, yeşil alan kullanıcısı bölgeden uzaklaştırılmış durumdadır.

Mekanlar Dİle Geliyor Etkinliği - 5 Meslekte 30-40 Yıl Plaket Töreni

Nevzat SAYIN - 24 Nisan 2023 - Türkan Şoray Kültür Merkezi

“Mekanlar Dile Geliyor” etkinliği kapsamında düzenlenen söyleşi etkinliği, meslektaşımız Nevzat Sayın'ın katılımıyla, Türkan Şoray Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi

24 Nisan 2023 Pazartesi günü, Muratpaşa Belediyesi Türkan Şoray Kültür Merkezi'nde, yoğun bir katılımıla düzenlenen etkinlikte, Mimarlar Odası Antalya Şubesi Başkanı Hasan Çerçiler yaptığı açılış konuşmasında; yaşadığımız deprem ve mimarlığın etkisine vurgu yaparken, “Mimarlık, sadece estetik bir tasarım sürecinden daha fazlasını gerektiren bir disiplindir. İnsanların ihtiyaçlarına uygun, güvenli, fonksiyonel ve sürdürülebilir yapılar oluşturmak için bilimsel ve teknik bilgiye sahip olmak gerekir. Bu nedenle, mimarlık mesleği, son derece önemli ve saygın bir alandır.

Ki biz bu saygınlığı 6 Şubatta yaşadığımız depremde, Hatay'da bulunan ve yıkılmayan Sinan yapısı olan, 1574 yılında inşa edilen Sokullu Mehmet Paşa külliyesinde görüyoruz. 449 yıllık külliye şimdi depremzede sığınağı olmuş. Demek ki yıkılmayan yapı öldürmüyor, barındırıyor ve yaşıatıyor.

Dolayısıyla seçimlerimiz, (yer seçimi, adalet seçimi, liyakatli insan seçimi) bizi ve geleceğimizi belirliyor. 2023 yılı daha çok şeye gebe. Cumhuriyetimizin 100. yılı sancılı geçiyor. Bu yeni bir Türkiye; adaletli bir Türkiye, depreme dayanıklı bir Türkiye.

Bugün bir kez daha, meslektaşlarımız ve hal-kımıza ilham olması açısından, ülkemizin en önemli ve başarılı mimarlarından biri olan Sayın Nevzat

Sayın'ı mesleki deneyimlerini paylaşmak üzere sizlerle buluşturuyoruz.” diyerek sözü, meslektaşımız Nevzat Sayın'a bıraktı.

1954 yılında, Hatay'da doğan Nevzat Sayın, 1978 yılında, Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Bölümü'ünü bitirdi. 1980'e kadar sosyal konutlar üzerine yüksek lisans çalışması; 1984'e kadar da usta-çırak yöntemiyle okul sonrası mimarlık eğitimi; 1986'ya kadar bilgi/görgü artırma gezileri ile ilgilendi. 1986'dan bu yana farklı büro yapılanmaları ile mimarlık çalışmalarını sürdürmektedir. Mimarlık kariyeri boyunca yurt içinde ve dışında çeşitli sergilere katıldı ve ödüller aldı. 2004'te Düşler Düşünceler İşler, 2015'te Bir Yapı Kitabı, 2019'da son on beş senelik üretimini bir araya getirdiği Düşünceler İşler, 2021'de Coğrafi Bir Mesele Olarak Mimarlık ve 2022'de Labirent yayımlandı. NSMH adı altında süren mimarlık çalışmalarının yanı sıra, Türkiye'nin farklı mimarlık okullarındaki eğitim çalışmalarının bir uzantısı olarak, İstanbul Bilgi Üniversitesi Mimarlık Yüksek Lisans Programı kurucu üyesidir. Mimarlık öğrencileri için yaz okulları, konferanslar, jüriler, atölye çalışmaları da mimarlık eğitimi ile ilişkisinin önemli parçaları olmaya devam etmektedir. Çalışmalarının bir bölümünü mimarlığa ve sanata dair yazılar, röportajlar, sergiler ve yayınlar oluşturmaktadır.

“Mekân Bağlamında Mimar ve Mimarlık” başlıklı sunumunda; Santralİstanbul, The Seed Konser Salonu, Pulver Conta, Balçova Cemevi, Yahşibey Evleri projeleri hakkında bilgi veren Sayın, seyircilerden gelen soruları da cevapladı.

Sunum sonunda Şube Başkanı Hasan Çerçiler, Nevzat Sayın'a günün anısına teşekkür plaketi takdim etti. Sunumun ardından, meslekte 30 ve 40 yılını tamamlayan meslektaşlarımız için plaket töreni düzenlenen etkinliğimiz, düzenlenen kokteyl ile son buldu.

19. Dönem 1. Danışma Kurulu

24 Nisan 2023 - Türkan Şoray Kültür Merkezi

Şubemiz 19. Dönem 1. Danışma Kurulu, 24 Nisan 2023 Pazartesi günü, Türkan Şoray Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. Serbest çalışan meslektaşlarımızın karşılaştıkları sorunların ele alındığı kurulda söz alan şube yönetim kurulu başkanı Hasan Çerçiler;

“Göreve başladığımızdan bu yana kentte sağlıklı bir yapılaşmanın oluşması, meslektaşlarımızın Fikir ve Sanat Eserleri kanunundan doğan haklarının korunması ve proje müellifliği üstlenen meslektaşlarımızın hak ettikleri ücretleri alabilmeleri için, belediyelerle görüşerek mesleki denetim uygulamasını genişletme çabası içindeyiz. Bazı belediyelerle bu konuda uyumlu bir şekilde çalışmalarımız olsa da, halen mesleki denetim görmeyen projeler mevcut. Piyasada çok düşük bedellerle yapılan projeler var ve bazı meslektaşlarımızın fatura bile kesmediğini duyuyoruz. Yakın zamanda vergi daireleri, mimarları kapsayacak denetimler gerçekleştirebilir. Bu konuda meslektaşlarımızın mağdur olmamaları için daha titiz olmaları konusunda kendilerini uyarıyorum.”

Sonrasında söz alan meslektaşlarımız özellikle düşük proje fiyatlarıyla rekabet edemediklerini belirterek, mesleki denetim uygulamasının yaygınlaştırılması yönündeki taleplerini iletiler.

Bilirkişi Semineri

31 Mayıs 2023 - Şube Binası

Smgm Mimarlar Odası Bilgilendirme Seminerleri kapsamında “Adli ve İdari Yargı Alanında Mimar Bilirkişi Neden Gereklidir?” konulu seminer, Yüksek Mimar Sinan KAYAKIRAN'ın katılımı ve Yüksek Mimar Huriye Nacar SAVAT'ın moderatörlüğünde 31 Mayıs 2023 Çarşamba günü şubemizde gerçekleştirildi.

Seminerde mimar bilirkişi tanımı, adli ve idari yargı alanında mimar bilirkişilere neden ihtiyaç olduğu, adli ve idari yargı alanında mimarların nasıl mimar bilirkişi olabilecekleri, 6754 sayılı bilirkişilik kanunu kanunun yürütücü organları ve yürütme şeklinin nasıl işlediği, mimar bilirkişi olmak için bilirkişilik temel eğitimi ve smgm meslek içi eğitimlerinin hakkında bilgi verildi.

Panel: Depreme Dirençli Bir Antalya

9 Haziran 2023 - ATSO Atatürk Konferans Salonu

ATSO (Antalya Ticaret ve Sanayi Odası) ve TMMOB'a bağlı meslek odaları ile ortaklaşa düzenlediğimiz "Depreme Dirençli Bir Antalya" konulu panel, Dr. Y. Müh. Mimar Doğan Hasol, Prof. Dr. Naci Görür ve Prof. Dr. Erdem Canbay'ın katılımlarıyla, 9 Haziran 2023 Cuma günü, ATSO Atatürk Konferans Salonu'nda gerçekleştirildi.

Panelde sunumlarını gerçekleştiren panelistlerden meslektaşımız Doğan Hasol, meslek yaşamında depremle karşılaştığı durumlardaki izlenimlerini aktarırken, Prof. Dr. Naci Görür, Pazarcık depremi ve Antalya'nın jeolojik yapısı ve mevcut risk durumu hakkında bilgi verdi. Prof. Dr. Erdem Canbay'ın kentsel dönüşüm uygulamaları hakkındaki sunumunun ardından, panelistler toplu olarak izleyicilerden gelen soruları cevaplandırıdılar.

Konferans: Son Büyük Depremler ve Gözlemler, Öneriler

Bayazıt BÜYÜKYILDIRIM - Y. Mimar - 16 Haziran 2023 - Şube Binası

"Son Büyük Depremler ve Gözlemler, Öneriler" konulu konferans, meslektaşımız Sayın Bayazıt Büyükyıldırım'ın katılımlarıyla, 16 Haziran 2023 Cuma günü, şubemiz Mehmet Özkurt Konferans Salonunda gerçekleşti.

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş Pazarcık merkezli deprem sonrası şubemizin görevlendirilmesiyle incelemelerde bulunmak üzere bölgeye giden Bayazıt Büyükyıldırım, bölgedeki izlenimlerini meslektaşlarımızla paylaştı. Bölgedeki deprem ve etkilerinin sonuçlarını mimar gözüyle değerlendiren Bayazıt Büyükyıldırım, inceleme çalışmaları sırasında çekmiş olduğu fotoğraflar üzerinden mimari ve yapı tekniği hakkında bilgilendirmelerde bulundu.

Depremde kaybettiğimiz vatandaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet, başta aileleri olmak üzere ülkemize başsağlığı, yaralılarımıza acil şifalar diliyoruz.

Sunum: Atatürk'ün Ölümü üzerine Düşünmek; Anıtkabir'in Yarışma ve Yapım Süreci

Okan KOLOĞLU - Y. Mimar - 22 Haziran 2023 - Şube Binası

22.Haziran.2023 perşembe günü, Şubemiz Mehmet Özkurt Toplantı Salonu'nda geniş bir katılımıla, Meslektaşımız Yüksek Mimar Sn.Okan Koloğlu'nun hazırlayıp sunduğu **"ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ ÜZERİNE MİMARCA DÜŞÜNMEK" 'Anıtkabir'in Yarışma ve Yapım süreci'** konferans etkinliğimizi gerçekleştirttik.

Sununun odak noktası; meslektaşımızın ifadesi ile **10 Kasım 1938 Atatürk'ün ölümü** ile başlayan ve **10 Kasım.1953 Anıtkabir'e defnedilmesine** kadar gecen 15 yıllık sürecin; değerlendirilmesi ve Devlet aklının nasıl çalıştığının araştırılmasıdır.

Niye bu süreç 15 yıl sürmüştür? Bu 15 yıllık süreç nasıl yönetilmiştir?

Anıtkabir'in **yerinin seçiminin yapılması, mimari ve diğer projelerinin elde edilmesi, yapımı ve anlam kazandırılması** sürecinde neler yaşanmıştır?

Atatürk'ün bu konuyla ilgili bilinen veya bilinmeyen bir vasiyeti var mıdır?

Konuyu beş ana başlıkta ele alan meslektaşımız ;

- Atatürk'ün geçişi kabrinin hazırlanması ve defin töreni

- Anıtkabir'in yer seçimi süreci.

- Yarışma ile projesinin elde edilmesi süreci

Anıtkabir'in İnşaa süreci

- Anıtkabir'in sanatsal eserlerle anlamlandırılması ve Atatürk'ün son istirahatgahına nakil süreçlerini kişisel döküman ve araştırmalarıyla anlattı.

Katılımcılar tarafından ilgiyle izlenen etkinlik soru cevap bölümü ile son bulmuştur.

Sununun ardından, Tarık Akıltopu Sergi Salonu'nda katılımcılarımız için bir kokteyl düzenlenmiştir.

Kentsel Dönüşüm Bu Değildir, Bu Bir Rantsal Dönüşümdür.

Plan Değişikliğinin İptali İstemi ile Hukuki Yollara Başvuracağız.

Antalya İli, Muratpaşa İlçesi, Muratpaşa Mahallesi 12710 ada 4, 7,12,13,14, 15 ve 16 Nolu parsellerin (Haşim İşcan Kültür Merkezi ve REAL AVM'nin) bulunduğu 43.360 m büyüklüğündeki alan, 90'lı yılların sonuna kadar Antalya toptancı hali olarak hizmet vermiş, hizmet verdiği dönemlerde kent içinde buluşma odağı olarak bilinen üç ana merkezden biri olarak bilinen bir alandır. Ancak süreç içerisinde toptancı halinin yetersiz kalması nedeniyle 90'lı yılların sonunda bu günkü toptancı haline taşınması sonrası, mülkiyeti Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne ait olan alan, yapılan plan değişikliği ile "Özel Proje Alanı" olarak planlanmıştır. Daha sonra 11.059 m'si kültür merkezi, kalan kısmı da 2003 yılında yapılan bir sözleşme ile kültür merkezi yapılması karşılığı verilmek üzere, ticaret merkezi olarak plan değişikliği yapılmıştır.

Mülkiyeti Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne ait ticaret alan, bu günkü Haşim İşcan Kültür Merkezi'nin yapımı karşılığında bir firmaya verilmiş, firma, ticaret alanına uzun yıllar kente hizmet veren ve kent belleğinde yer eden REAL Alış Veriş Merkezini yapmıştır. AVM, son yıllarda Antalya'nın aldığı yabancı göçler ve yabancıların konut talepleri nedeniyle, konut fiyatlarının artmasına bağlı olarak, rant amaçlı, kentsel dönüşüm ile konut yapılabilmesi amacıyla, 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun Kapsamında riskli yapı ilan edilmiş ve yıkılmıştır.

Söz konusu alan 03.07.2023 tarihli Muratpaşa Belediye Meclisi'nin toplantı gündemine alınmış olup, E=1.00 Emsalli, 12 kat TİCK Alanı olarak, plan değişikliği teklifi karara bağlanacaktır. Plan değişikliği ile %25 Ticaret, %75 konut kararı teklif edilmiştir. Bu plan değişikliği, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğine ve kamu yararına aykırıdır. Şöyle ki;

"Plan değişikliklerinin hazırlanması sürecinde, kamu kurum ve kuruluşları veya plan müelliflerince planın türüne ve kademesine göre bu Yönetmelikte genel başlıklar halinde belirtilen konularda ilgili kurum ve kuruluşlardan veri, görüş ve öneriler elde edilerek gerekli analiz, etüt, araştırma ve çalışmalar yapılır.

Planlama alanının statüsüne, alanın büyüklüğüne ve kapsamına, yerleşik alan veya gelişme alanı olmasına, planın temellendiği sorunun niteliğine

göre; sorun veya ihtiyaç analizine yönelik sektörel ve tematik raporlar, nüfus analizi ve projeksiyonu, yapı ve doku analizi, kentsel risk analizi gibi çalışmalar yapılabilir. Planlama alanı ve yakın çevresi ile alanın bölge veya kent bütünü içindeki konumunu belirlemek üzere; eşik analizi, yerinde yapılan incelemeler gibi fiziksel çalışmalarla birlikte, bilimsel tekniklere dayalı, ekonomik, sosyal, kültürel, politik, tarihi, sektörel ve teknolojik araştırmalar ile sorunlar ve potansiyel analizi yapılır. Ayrıca yürürlükteki planla ilgili gerekli çalışma ve değerlendirmeler de yapılır. Gerekliğinde güçlü, zayıf yönler ile fırsatları ve tehditleri içeren analiz yöntemi kullanılır. Bu çalışmalar araştırma raporunda yer alır" denilmesine karşın raporda bu çalışmaların yapıldığına dair bir bilgi bulunmamaktadır.

Ayrıca, plan değişikliği, özel başvuru olup, 12710 ada 14 ve 15 parseller başvuru sahibi olan şirkete aittir. Diğer mülkiyet sahibi olan, Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin, Hazinesinin ve Vakıfların plan değişikliğine ilişkin muvafakatı veya plan değişikliğine ilişkin görüşü bulunmamaktadır. Şirket mülkiyeti dışında bulunan parsellerin, plan çalışmasına sonradan dahil edilmesine ilişkin imar komisyonu kararı veya meclis kararı da bulunmamaktadır.

Yetkisi ve izni bulunmayan bir alanda, plan değişikliği başvurusu yapılmış ve onaylanmıştır. Bu Plan değişikliği "Ben yaptım oldu" mantığı ile eksik ve yetersiz çalışmalara dayalı, yönetmelik hükümlerine aykırı olarak hazırlanmıştır.

Mevcut planlarda, planlama alanı Özel Proje alanıdır. Ticaret alanı olan parseller de, halihazırda bir kültür merkezi ve riskli yapı olduğu gerekçesi ile yıkılan AVM'nin bulunduğu boş parsel alanıdır. Plan değişikliği ile Özel Proje alanı olan alanda bulunan, mülkiyeti Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne ait Kültür Merkezi yapısının bulunduğu parsel (T) Ticaret, yıkılan AVM'nin bulunduğu parsel ise ticaret+konut alanı olarak planlanmıştır. Haşim İşcan Kültür merkezi'nin bulunduğu parselin neden ticaret alanı yapıldığı anlaşılamamıştır. Riskli yapı ilan edilerek yıkılan AVM ile kültür merkezi aynı tarihlerde yapılmıştır. Eğer AVM riskli yapı ise kültür merkezinin durumu nedir? Kültür merkezi alanının ticaret alanı yapılması, kültür merkezi yapısının da riskli yapı ilan edilerek yıkılması ve yerine yeni bir AVM yapılmasının veya satılmasının amaçlandığını düşündürmektedir. Mekansal Plan Yapım Yönetmeliği'nin Plan Değişiklikleri başlıklı 26. Maddesinde; *"İmar planı değişikliği; plan ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü, sosyal ve teknik altyapı dengesini bozmayacak nitelikte, kamu yararı amaçlı, teknik ve nesnel gerekçelere dayanılarak yapılır"* denilmektedir.

İmar planlarında sosyal ve teknik altyapı hizmetlerinin iyileştirilmesi esastır. Yürürlükteki imar planlarında öngörülen sosyal ve teknik altyapı standartlarını düşüren plan değişikliği yapılamaz. Yapılmamalıdır da.

İmar planında verilmiş olan inşaat emsalinin, kat adedinin, ifraz şartlarının değiştirilmesi sonucu, nüfus yoğunluğunun artırılmasına dair imar planı değişikliklerinde: *"Artan nüfusun ihtiyacı olan sosyal ve teknik altyapı alanları, standartlara uygun olarak plan değişikliğine konu alana hizmet vermek üzere ayrılır."*

Yoğunluk artıran veya kentsel ulaşım sistemini etkileyen imar plan değişikliklerinde, kentsel teknik altyapıya yönelik etkilerin belirlenmesi ve gerekli

önlemlerin alınması amacıyla ayrıca kentsel teknik altyapı etki değerlendirmesi raporu, analizi hazırlanır veya hazırlatılır." denilmesine karşın, plan değişikliği yapılmasının nasıl bir kamu yararı olduğu, hangi zorunluluktan dolayı yapıldığı ve hangi teknik ve nesnel gerekçelere dayandırıldığı açıkça ortaya konmamıştır. Yine alana ilişkin, 1/1000 ölçekli imar planı paftalarına işlenen 1.70 katsayısı kullanılacağına ilişkin plan notu, uygulama imar planı ile verilen yapı yoğunluğu, yani konut alanının %70 oranında artacağı dikkate alınmamış, artan yapı ve nüfusun yoğunluğunun gerektirdiği sosyal donatı ve teknik altyapı iyileştirmesi yapılmamış, mevcut sosyal donatı alanları üzerine ilave yükler getirilmiştir. Diğer bir anlatımla zaten yetersiz olan sosyal donatı alanlarının kullanıcı sayısı artırılmıştır.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde açıkça belirtildiği gibi, imar planları ve değişiklikleri, planlama alanına ilişkin inceleme, araştırma, etüd ve eşik analizi çalışmalarının değerlendirilmesinden elde edilen senteze dayalı olarak hazırlanacağı hüküm altına alınmış olmasına karşın, plan raporunda herhangi bir inceleme, araştırma, etüd ve eşik analizi çalışması yapıldığına dair ifade ve açıklama bulunmamaktadır.

Bu plan değişikliği, kamu mülkiyetinde olan bir alanın yıllar içerisinde, "ben yaptım oldu" mantığı ile yapılan plan değişiklikleri ile nasıl rant alanları haline dönüştüğünün önemli örneklerinden birisidir. Tamamen rant amaçlı bu plan değişikliği, açıklamalarımızdan da açıkça anlaşılacağı üzere; Mekansal Plan Yapım Yönetmeliği'ne, Şehircilik ve planlama ilke ve esasları ile kamu yararına aykırıdır. Bu haliyle onaylanan plan değişikliğinin iptali istemiyle hukuki yollara başvuracağımızı, ilgililerin ve halkımızın bilgisine sunarız.

MİMARLAR ODASI ANTALYA ŞUBESİ

Alanya Cumhuriyet Mahallesinde Kentsel Dönüşüm Adı Altında Rantsal Dönüşüm Planı Yargıya Taşındı

Recep SÖNMEZ - Mimar

Kentimizde ve Şubemiz sorumluluk alanında kalan ve değerlendirilen kamusal alanlar, yerel ve genel bütçeye gelir sağlamak amacıyla satılmak ve yine rant beklentisi içerisinde olan sermaye çevrelerinin ve vatandaşların baskıları sonucu, ben yaptım oldu mantığı ile Anayasa'ya, Yasa ve yönetmeliklere, bilimsel ve teknik doğrulara, Şehircilik İlkeleri ve Planlama Esasları ile Kamu Yararına aykırı plan ve plan değişikliklerine ilişkini hukuk mücadelemiz sürdürülmektedir.

Bu bağlamda, Şubemiz; Antalya İli, Alanya İlçesi, Cumhuriyet Mahallesi sınırları içerisinde bulunan yaklaşık 37, 30 hektarlık riskli alanda ve 905 Ada 2 Parselde yer alan taşınmaza yönelik olarak hazırlanan, 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ve 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 97(i) ve 97(p) maddeleri uyanınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından onaylanan 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı değişikliği ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı değişikliğinin iptali istemiyle dava açmıştır.

AÇIKLAMALAR;

1-) Planlama alanı Antalya İli, Alanya İlçesi, Cumhuriyet Mahallesi sınırları içerisinde bulunan yaklaşık 37,30 hektarlık alan, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkından Kanun kapsamında 02/11/2017 tarih ve 2017/11092 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "riskli alan" ilan edilmiş ve bu karar 13/11/2018 tarih ve 30300 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Daha sonra riskli alan ile 905 ada 2 parselde yer alan 3.9 ha büyüklüğündeki taşınmaza yönelik konut, ticaret+konut, ticaret ve turizm alanı olarak hazırlanan 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı değişikliği ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı değişikliği teklifi ile Plan Raporları, 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun ve 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 97 (i) ve 97 (ç) maddeleri uyarınca, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca onaylanmıştır.

2-) Meri imar planlarında, planlama alanında; küçük sanayi sitesi, mülkiyeti Orman Genel Müdürlüğüne ait Resmi Kurum Alanı, Yine Karayolları Genel Müdürlüğü Mülkiyetindeki kamusal alan olan Resmi Kurum Alanını, Mesleki Teknik Öğretim Tesis Alanını ve konut alanları yer almaktadır. Dava konusu bu

planlar ile Küçük sanayi sitesi, ticaret+konut, kullanımına dönüştürülmüş, Kamusal alan olan Orman Genel Müdürlüğü alanı küçültülerek, bir kısmının yüksek yoğunluklu konut alanı olarak planlanmıştır. Ayrıca meri planlarda mevcut otopark alanı kaldırılmış, kamusal alan olan Mesleki ve Teknik Öğretim Tesis alanı küçültülmüş, Millet Bahçesi olarak planlanan ve kamusal alan olan Karayolları Genel Müdürlüğü Mülkiyetindeki Resmi Kurum Alanı, aktif yeşil alan olarak planlanmıştır.

İPTAL GEREKÇELERİMİZ;

AMAÇ YÖNÜNDEN AYKIRILIKLAR:

Antalya İli, Alanya İlçesi, Cumhuriyet Mahallesi'nin içerisinde bulunan yaklaşık 37,3 Hektarlık riskli alanda ve Alanya İlçesi, Cumhuriyet Mahallesi 905 ada 2 parselde yapılması planlanan kentsel dönüşüm projesine ilişkin yapılan çalışmaların amacı Plan Açıklama Raporunda;

· Eskimiş konut stokunun yenilenmesi ile sağlıklı kent yapıları ve kentsel mekânların oluşturulması,

· Yetersiz kentsel ve sosyal donatı alanlarının artırılması,

· Riskli alanda bulunan sanayi alanının de-santralize edilerek sanayinin kent merkezinden çıkarılması,

· Taşıt ulaşımının yatay akslarla birlikte dikey akslarla da kurgulanıp güçlendirilmesi ve bisiklet ve yaya odaklı erişimin artırılarak ulaşım ağlarının çeşitlendirilmesi,

· Sınırlı kaynakların etkin biçimde kullanılarak kentsel dönüşümün ekonomik biçimde finanse edilebilecek hale getirilmesi." denilmektedir.

Onaylanan plan ve plan raporu birlikte değerlendirildiğinde, Projenin belirtilen amaçlara uygun olarak hazırlanmadığı açıkça görülmektedir. Şöyle ki;

Eskimiş konut stokunun yenilenmesi ile sağlıklı kent yapıları ve kentsel mekânların oluşturulması amacı;

Eskimiş konut stoku ve bu konutlarda yaşayan nüfus ile plan değişikliği ile önerilen yeni konut stoku ve hedef nüfus projeksiyonu ile ilgili gerekli analiz, etüt, araştırma ve çalışmalar yapılmamış, açıklama raporunda sadece mevcut nüfus 4731 kişi, ilave nüfus 1114 kişi olarak sayı vermekle yetinilmiş ve ilave 1114 kişi nüfus için sosyal donatı ve

teknik altyapı planlandığı belirtilmiştir. Ancak plan ve açıklama raporundaki kullanımlara ilişkin projeksiyon nüfus hesaplaması yapıldığında;

Konut alanı 69000 m, en düşük emsal E=2.00 olarak belirlenmiştir. $69000 \times 2.00 = 138000 \text{ m}^2$ inşaat alanı vardır. Kişi başı 30 m^2 inşaat alanı düşünüldüğünde $138000 / 30 = 4600$ kişi.

TİCK alanları toplam 92662 m^2 olarak planlanmıştır. Bu alanlarda en düşük yapı yoğunluğu E=1.80 dir. Plan notlarında emsale esas alanın %80'inin konut alanı olarak kullanılabileceği belirtilmektedir. Bu durumda, bu alanlarda $92000 \times 1.80 \times 0.80 = 132480 \text{ m}^2$ konut olarak kullanılabilecektir. Kişi başı 30 m^2 inşaat alanı alındığında, $132480 / 30 = 4416$ kişi nüfus yerleşecektir. Ancak hem konut alanlarında, hem de TİCK alanlarında hangi kriterlere göre belirlendiğine yönelik herhangi bir açıklama bulunmayan E=1.80, 2.00, 2.10, 2.20 gibi farklı yapı yoğunlukları belirlenmiştir. en düşük yoğunluğa göre yapılan hesaplamada planlama alanı projeksiyon nüfusu $4600 + 4416 = 9016$ kişidir. Mevcut nüfus 4731 kişi ise alana gelecek nüfus 1114 kişi değil $9016 - 4731 = 4285$ kişidir. **Bu durumda zaten yetersiz olan sosyal donatı alanları standartların çok altındadır. planın sağlıksız ve rant amacına yönelik olduğu eski konut dokusunun yenilenmesi ve rant amaçlı yeni konut alanı yaratılması amaçlanmıştır.**

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin "Araştırma ve Analiz" başlıklı 8. Maddesi ile;

"Madde 8/1-) Mekânsal planların, plan değişikliklerinin, revizyon ve ilavelerin hazırlanması sürecinde, kamu kurum ve kuruluşları veya plan müelliflerince planın türüne ve kademesine göre bu Yönetmelikte genel başlıklar halinde belirtilen konularda ilgili kurum ve kuruluşlardan veri, görüş ve öneriler elde edilerek gerekli analiz, etüt, araştırma ve çalışmalar yapılır."

Madde 8/8-) Planlama alanının statüsüne, alanın büyüklüğüne ve kapsamına, yerleşik alan veya gelişme alanı olmasına, planın temellendiği sorunun niteliğine göre; sorun veya ihtiyaç analizine yönelik sektörel ve tematik raporlar, nüfus analizi ve projeksiyonu, yapı ve doku analizi, kentsel risk analizi gibi çalışmalar yapılabilir.

Madde 8/9-) Planlama alanı ve yakın çevresi ile alanın bölge veya kent bütünü içindeki konumunu belirlemek üzere; eşik analizi, yerinde yapılan incelemeler gibi fiziksel çalışmalarla birlikte, bilimsel tekniklere dayalı, ekonomik, sosyal, kültürel, politik, tarihi, sektörel ve teknolojik araştırmalar ile sorunlar ve potansiyel analizi yapılır. Ayrıca yürürlükteki planla ilgili gerekli çalışma ve değerlendirmeler de yapılır. Gerektiğinde güçlü, zayıf yönler ile fırsatları ve tehditleri içeren analiz yöntemi kullanılır. Bu çalışmalar araştırma raporunda yer alır.

Madde 8/10-) Afet ve diğer kentsel risklerin yüksek olduğu yerleşmeler veya yapıları kentsel çevre

için, gerekli görülmesi halinde kentsel risk analizleri veya sakinim planlaması çalışmaları yapılır. Afet ve diğer kentsel riskler için yapılmış risk azaltıcı tedbirler planlarda esas alınır.

Madde 8/11-) Planlı ve sağlıklı gelişimin sağlanması için, alışveriş merkezleri, sanayi, depolama, lojistik bölgeler gibi büyük alan kullanımına sahip alanların yer seçiminde, yerleşmelerin gelişme yönü, nüfus ve yapı yoğunlukları, ulaşım sistemi gibi özellikleri dikkate alınarak gerekli analiz çalışmaları yapılır; bu çalışmalar değerlendirilerek planlar hazırlanır."

"Uygulama İmar Planı" başlıklı 24/10. Maddesinde "Uygulama imar planlarının hazırlanması sürecinde; Mevcut yapı yoğunluğu ve doku analizi, Mevcut nüfus yoğunluğu ve dağılımı, Mülkiyet yapısı ve kamu mülkiyetindeki alanları, Göl, baraj, akarsu, taşkın alanı, yeraltı ve yüzeysel su kaynakları vb. hidrolojik, hidrojelolojik yapı, Otopark kapasitesi ve dağılımı ile ilgili ilgili kurum ve kuruluşlardan veriler elde edilir, bu veriler kapsamında analiz ve araştırmalar yapılır." Denilmektedir.

Plan Açıklama Raporunda yönetmeliğin yukarıda açıklanan hükümleri doğrultusunda analiz, araştırma ve çalışma yapıldığına dair bir açıklama, bir ifade bulunmamaktadır. Diğer bir anlatımla yönetmelik hükümlerine uygun bir çalışma yapılmamış, ben yaptım oldu mantığı ile eksik ve hatalı verilere dayalı bir plan yapılmıştır.

Yetersiz kentsel ve sosyal donatı alanlarının artırılması amacı;

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin, "İmar planı değişiklikleri" başlıklı 26/5) maddesinde; "İmar planında verilmiş olan inşaat emsalinin, kat adedinin, ifraz şartlarının değiştirilmesi sonucu nüfus yoğunluğunun artırılmasına dair imar planı değişikliklerinde; Artan nüfusun ihtiyacı olan sosyal ve teknik altyapı alanları standartlara uygun olarak plan değişikliğine konu alana hizmet vermek üzere ayrılır." Denilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalarımızda da açıkça belirtildiği gibi ilave nüfus 1114 kişi değil, en az 4285 kişidir. 1114 kişi ek nüfus için önerilen sosyal donatı alanları zaten yetersiz olup iyileştirildiği veya artırıldığından bahis edilemez. Dolayısıyla yönetmelikte belirtilen kentsel standartların çok altında kentsel sosyal donatı alanları planlandığından kentsel standartların artırılması amacı gerçekleşmemiştir.

Riskli alanda bulunan sanayi alanının desantralize edilerek sanayinin kent merkezinden çıkarılması amacı;

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin "İmar planı değişiklikleri" başlıklı 26. Maddesinde;

"Madde 26/5-) İmar planında verilmiş olan inşaat emsalinin, kat adedinin, ifraz şartlarının değiştirilmesi sonucu nüfus yoğunluğunun artırılmasına dair imar planı değişikliklerinde: Artan nüfusun ihti-

yacı olan sosyal ve teknik altyapı alanları standartlara uygun olarak plan değişikliğine konu alana hizmet vermek üzere ayrılır.

Madde 26/7-) Yoğunluk artıran veya kentsel ulaşım sistemini etkileyen imar plan değişikliklerinde, kentsel teknik altyapıya yönelik etkilerin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla ayrıca kentsel teknik altyapı etki değerlendirmesi raporu, analizi hazırlanır veya hazırlatılır.”denilmektedir.

Meri planlarda ve mevcutta küçük sanayi sitesi alanı olan alan, yüksek yoğunluklu ticaret+konut olarak plan değişikliği yapılmış, ancak kaldırılan küçük sanayi sitesi alanı için yeni bir alan ayrılmadığı gibi herhangi bir öneriye de raporda yer verilmemiştir. Küçük sanayi sitesi alanının desantralize amacı gerçekleştirilmemiş, mevcut küçük sanayi sitesi kaldırılarak rant amaçlı, yüksek yoğunluklu ticaret+konut alanı olarak planlanmıştır.

Taşıt ulaşımının yatay akslarla birlikte dikey akslarla da kurgulanıp güçlendirilmesi ve bisiklet ve yaya odaklı erişimin artırılarak ulaşım ağlarının çeşitlendirilmesi amacı;

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin “Araştırma ve Analiz” başlıklı;

8/9 Maddesinde; “Planlama alanı ve yakın çevresi ile alanın bölge veya kent bütünü içindeki konumunu belirlemek üzere; eşik analizi, yerinde yapılan incelemeler gibi fiziksel çalışmalarla birlikte, bilimsel tekniklere dayalı, ekonomik, sosyal, kültürel, politik, tarihi, sektörel ve teknolojik araştırmalar ile sorunlar ve potansiyel analizi yapılır. Ayrıca yürürlükteki planla ilgili gerekli çalışma ve değerlendirmeler de yapılır. Gerekli olduğu güçlü, zayıf yönler ile fırsatları ve tehditleri içeren analiz yöntemi kullanılır. Bu çalışmalar araştırma raporunda yer alır.”

8/11 maddesinde; “Planlı ve sağlıklı gelişimin sağlanması için, alışveriş merkezleri, sanayi, depolama, lojistik bölgeler gibi büyük alan kullanımına sahip alanların yer seçiminde, yerleşmelerin gelişme yönü, nüfus ve yapı yoğunlukları, ulaşım sistemi gibi özellikleri dikkate alınarak gerekli analiz çalışmaları yapılır; bu çalışmalar değerlendirilerek planlar hazırlanır.”

Yine, “Standartlar” başlıklı;

11/6. Maddesinde; “İmar planları hazırlanırken varsa ulaşım planı dikkate alınarak otopark düzenlemesi yapılır. İmar planında otopark alanı ayrılırken, alan kullanım kararına bağlı olarak yerleşik ve hareketli nüfusun oluşturacağı trafik yoğunluğu dikkate alınarak semt veya bölge otoparkı düzenlenir. İmar planlarında otopark alanları ayrılırken otoparkın hizmet vereceği bölgenin sosyal, kültürel ve ekonomik durumu ile kalıcı ve hareketli nüfusun oluşturacağı trafik yoğunluğu dikkate alınır. Bu bölgelerde ulaşım planlarının yapılması esastır. Bölgesel otopark alanları ayrılırken ulaşım planları dikkate alınır.” Denilmektedir.

Eksik ve yetersiz çalışma ürünü olan plan ve Plan Açıklama Raporunda, ulaşım kararları başlığı

altın 7 sayfa ayrılmış, ancak 6 sayfası yol en kesitleri ve taşıt yolları en kesitler çizimlerine yer verilmiştir. Bu da sayfa sayısını artırmaktan öteye gitmemektedir. Planlama alanına ciddi bir nüfus ve ticaret yükü getirilmekle, yerleşik ve hareketli nüfus yükü buna bağlı olarak da trafik yoğunluğu artırılmış olmasına karşın, yeni otopark alanları planlanmamış, meri planlarda var olan mevcut otopark alanı da kaldırılmıştır. Yine cep otoparkı, toplu taşıma araçları indirme bindirme cepleri, düzenlenmemiştir. Ancak 15 m. lik yollarda yol üstü parklanma ve iki şerit gidiş geliş taşıt yolu, bisiklet yolu ve 1.50 m. genişliğinde kaldırım düzenlemesi şematik olarak gösterilmiştir. Diğer yandan alana yönelik bir ulaşım planı da yapılmamıştır. Bütün kentlerde olduğu gibi Alanya da da hem ulaşım hemde otopark büyük sorundur. Kent merkezinde yeterli otopark alanı bulunmaması nedeni ile kent içi yolları bile karşılıklı iki sıra halinde otopark olarak kullanılmakta, hatta bazı kentlerde (ki Antalya Merkezdeki) birçok yol ücretli otopark olarak kullanılmaktadır. Bütün bunlardan der alınmamış ki bu planda da bölgesel otopark, cep otoparkı vb. otopark sorununa çözüm önerileri getirilmemiştir. Yine gidiş geliş trafik, yol üstü parklanma ve bisiklet yolları birlikte planlanması önerilmiş, yoğun ticaretin ve buna bağlı yoğun hareketi nüfus için 1.50 m genişliğinde kaldırım önerilmiştir. Kaldırım genişliklerinin yayalar için yeterli olup olmadığı, yoğun yerleşik ve hareketli nüfusun oluşturacağı trafik yoğunluğu ile ilgili herhangi bir araştırma, etüt ve analiz yapılmamış, yayaların karıdan karşıya geçişleri, özellikle de çocuk arabası ile karşıdan karşıya güvenli geçişlerinin nasıl olacağı ile ilgili herhangi bir çözüm ve öneri getirilmemiştir. Bu planlarla, planlama alanının yapılaşması halinde ulaşım ve araç parklarında büyük sorunların yaşanması kaçınılmaz olacaktır.

Sınırlı kaynakların etkin biçimde kullanılarak kentsel dönüşümün ekonomik biçimde finanse edilebilecek hale getirilmesi amacı;

Plan, Kentsel standartları düşük yüksek yoğunluklu konut ve ticaret alanı planlaması ile sadece rant amaçlı kentsel dönüşümü finanse etme amacını hizmet edecektir. Küçük sanayi sitesinin eşdeğer bir alan ayrılmadan ticaret+konut, Kamusal alan olan Orman Genel Müdürlüğü alanının küçültülerek ve yerine eşdeğer bir alan ayrılmadan bir kısmının yüksek yoğunluklu konut alanı olarak planlanması, meri planlarda mevcut otopark alanının kaldırılması, kamusal alan olan Mesleki ve Teknik Öğretim Tesis alanının küçültülmesi, Millet Bahçesi olarak planlanan ve kamusal alan olan Karayolları Genel Müdürlüğü Mülkiyetindeki Resmi Kurum Alanının, eşdeğer bir alan ayrılmadan aktif yeşil alan olarak değerlendirilmesi, bu planın rant amaçlı kentsel dönüşüm planı olduğunun kanıtıdır.

Sahil Kesimi Kısmi Yapılaşma;

Plan açıklama raporunda; Plan Değişikliği Alanının Akdeniz kıyısına yakınlığı sebebiyle kısmi

yapılaşmanın tespitine ihtiyaç duyulmuştur. Bu tespit için Kıyı Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin "Tanımlar" başlıklı 4. Maddesi (a) ve (b) fıkraları uyarınca riskli alan ilan edilen planlama alanının sahil şeridi 1.nci 50 mt. ve 2.nci 50 mt.'sinde kalan yapılaşmalar tespit edilmiş ve bu parsellerin bulunduğu yapı adaların plan değişikliği ile blok nizam yüksek yoğunluklu turizm ve konut kararı getirilmiştir. Anayasa ve Kıyı Kanununda "Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır. Kıyı ve sahil şeritlerinde yararlanmada kamu yararı gözetilir. Sahil şeritlerinde yapılacak yapılar kıyı kenar çizgisine en fazla 50 metre yaklaşabilir." denilmektedir.

Her ne kadar yönetmeliğin yukarıda belirtilen maddelerine göre 1992 yılından önce yapılmış ise de ekonomik ömürlerini tamamlamış riskli bölgede kalan riskli yapılarıdır. Kaldı ki bu yapılar denize yaklaşık 130-140 mt. Mesafededir. Yani Akdeniz'de olabilecek 6.5-7 şiddetinde bir deprem sonrası oluşacak Tsunami sonucu ciddi olumsuzluklar yaşanabileceğinden risk altındadır. Plan Raporunda; bu yönde bilimsel bir araştırma ve çalışma yapıldığına, ilgili kurumlardan görüş alındığına dair açıklama bulunmaktadır. Planlama alanı riskli alan ilan edilmiştir. Alanda bulunan yapıların tamamına yakını da ekonomik ömrünü tamamlamış riskli yapılarıdır. Bu nedenle de kentsel dönüşüm amaçlı plan değişikliği hazırlanarak onaylanmıştır. Sahil şeridindeki yapıları yıkıp yeniden yapılmasını amaçlamak yerine, hem risklerin azaltılması hem de kamu yararının gözetilmesi amacıyla en azından sahil şeridinin yapı yasağı olan 1. 50 mt'lik bölümünde bulunan imar hakları diğer alanlarda verilmesi, planlama ilkelerine ve kamu yararına daha uygun bir uygulama olacağı açıktır.

İmar planları İmar Planı İlkelerine aykırıdır,

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin "İmar Planı İlkeleri" Başlıklı;

21/3. Maddesinde; "İmar planları, planlama alanına ilişkin inceleme, araştırma, etüt ve eşik analizi çalışmalarının değerlendirilmesinden elde edilen senteze dayalı olarak hazırlanır",

21/5. Maddesinde; "İmar planlarında, planlama alanının niteliğine göre mevzuatta öngörülen sağlık koruma bantları, güvenlik bölgesi ve benzeri koruma kuşakları gösterilir. İmar planları, varsa stratejik gürültü haritaları ve eylem planları dikkate alınarak hazırlanır ve planlarda bu konuda gerekli tedbirler alınır",

21/9. Maddesinde; "İnsan sağlığı ve güvenliği üzerinde doğrudan veya dolaylı olumsuz etkileri olan enerji nakil hatları, dere koruma kuşakları, taşkın risk alanları, afete maruz alanlar ve benzeri alanlara ilişkin kurum ve kuruluş görüşleri imar planlarına yansıtılır",

21/15-a. Maddesinde; "Ana merkez veya merkezi iş alanları; yönetim alanları, iş merkezleri, sosyal altyapı, konaklama, açık ve yeşil alanlar, genel

ve bölgesel otopark, ulaşım ana istasyonları gibi kullanımları içerir. Bu merkezlerin, toplayıcı veya tali yolların kesiştiği noktalarda hizmet ettiği alanın büyüklüğüne, nüfusuna, otopark ihtiyacına göre ve taşıt, toplu taşıma ve bisiklet yolları ile erişilebilirliği dikkate alınarak belirlenmesi esastır",

21/15-b. Maddesinde; "Semt veya mahalle merkezleri gibi alt merkezler; asli olarak semt veya mahalle nüfusuna hizmet vermek üzere idari tesis alanları, ticaret, eğitim, sağlık tesisleri, ibadet yerleri, sosyal ve kültürel tesis gibi kullanımlar ile park, oyun alanları, meydan gibi açık alanlar, genel ve bölge otoparkları, spor tesisleri gibi kullanımları bünyesinde bulundurulur. Bu merkezlerin birbirleriyle ve ana merkezle bağlantılarının, toplu taşıma, bisiklet ve yaya ulaşımı, açık ve yeşil alan sürekliliği ile sağlanması esastır",

21/16. Maddesinde; "İmar planları hazırlanırken varsa ulaşım ana planı da dikkate alınarak, motosiklet veya motorlu bisiklet olarak nitelendirilen motokurye araçlarının park veya şarj edilebileceği, motokuryelerin kısa süreli dinlenebilecekleri alanlar; her bir araç için 1*2 m ebadında alan ayırmak ve ulaşım trafik etüdü yapılması kaydıyla ihtiyaç duyulan dinlenme birimleri ilgili idaresince belirlenmek suretiyle, motokurye araç parkı olarak ayrılır." denilmektedir.

Plan raporunda, planlama alanına ilişkin inceleme, araştırma, etüt ve eşik analizi çalışmalarının yapıldığı, bu çalışmalar değerlendirildikten sonra elde edilen senteze dayalı olarak hazırlandığına dair bilgi, belge ve açıklama bulunmamaktadır.

Yine, mahalle ölçeğinde plan değişikliği yapılmış olmasına karşın, mahalleye yerleşecek nüfusun ihtiyacı olan idari tesis alanları, sağlık tesisi alanı, çocuk oyun alanı, sosyal ve kültürel tesis alanı, oyun alanları, spor alanları, meydan, bölge otoparkı, motosiklet ve motokurye araç parkı gibi sosyal donatı ve teknik altyapı alanları ayrılmamıştır.

Plan değişikliği alanı hemen hemen Cumhuriyet Mahallesinin tamamına yakınına kapsamaktadır. Mahallenin Doğusunda Oba Çayı, Güneyinde Akdeniz, Batısında ise Gümüşdere bulunmaktadır. Mahalle iki dere arasında kalmakta ancak plan ve açıklama raporunda, olası kuvvetli yağışlarda sel ve su baskın risklerinden etkilenip etkilenmeyeceği, sel ve su baskınlarına karşı nasıl bir önlem alınacağı ve yine Akdeniz'de olabilecek olası büyük bir deprem sonrası olabilecek tsunami riski olup olmadığı, olması halinde alınacak önlemler ile ilgili herhangi bir açıklama ve bilgi yoktur.

Planlar yönetmeliğinin "Uygulama İmar Planı" başlıklı 24. Maddesine uygun olarak hazırlanmamıştır;

Yönetmeliğinin;

24/3. Maddesinde; "Uygulama imar planlarının hazırlanması sürecinde, aşağıda genel başlıklar halinde belirtilen konularda ilgili kurum ve kuruluşlardan veriler elde edilir; bu veriler kapsamında aşağıdaki analiz ve araştırmalar yapılır:

- a) Nazım imar planı kararlarının analizi.
-
- c) Mevcut yapı yoğunluğu ve doku analizi.
- ç) Yapı adalarının ve yapıların konumu ve özellikleri.
- d) Yapılaşma ve yaklaşma mesafeleri.
- e) Mevcut nüfus yoğunluğu ve dağılımı.
- f) Sosyal altyapı tesisleri.
- g) Teknik altyapı tesisleri.
- ğ) Mülkiyet yapısı ve kamu mülkiyetindeki alanlar.
-
- i) Afet tehlikelerinin dikkate alındığı yerleşime uygunluk durumunu belirlemeye yönelik jeolojik etütler.
- j) Topografya, eğim vb. eşikler.
- k) Göl, baraj, akarsu, taşkın alanı, yeraltı ve yüzeysel su kaynakları vb. hidrolojik, hidrojelolojik yapı.
- l) Ulaşım sistemi ve kademelenmesi, durak-istasyon noktaları.
- m) Trafik düzeni ve güvenliği, yollar ve kavşaklar ile ilgili ilkeler, yapı ve tesislerden karayoluna geçiş yolu bağlantısı yapılabilecek kesimler.
- n) Yaya bölgeleri, yaya ve bisiklet yolları.
- o) Otopark kapasitesi ve dağılımı.
- ö) Açık ve kapalı alan kullanımları ve ilişkileri.
- p) Toplanma alanları.
- r) Hizmet alanlarının yer seçimi ve büyüklüğü.
- s) Kentsel tasarım projesi yapılacak alanlar ve ilkeleri."Denilmektedir.

Plan raporunda yönetmeliğin yukarıda belirtilen maddesi hükümlerine uygun olarak araştırma, etüd, çalışma, analiz yapıldığı, görüş alındığına dair, jeolojik rapor ve kısmi yapılaşma dışında bilgi ve açıklama bulunmamaktadır. Özellikle de iklimsel veriler, yıllık yağış, hakim rüzger gibi meteorolojik bilgilere yer verilmemiştir. Yine yapı yoğunluğu, doku analizi, mevcut nüfus ve dağılımı vb., çalışmalar yapılmamış, yapı adaları ve yapıların konumları belirlenirken mikro klima sağlayan hakim rüzgarlar dikkate alınmamış, yapı adaların denize paralel olarak belirlenmiş ve yine kent mikro ikliması için çok önemli olan, gündüzleri denizden karaya esen serin meltem rüzgarının, geceleri karadan denize esen serin poyraz rüzgarının önünü kesecek şekilde denize paralel kütle yapı nizamı getirilerek mikro klima engellenmiştir. Bu yapılaşma nizamı yazın serinlemek isteyen kentlilerin daha fazla iklimlendirme cihazı kullanılarak enerji israfına ve ekonomik kayıplara da neden olacaktır. Kaldı ki yönetmeliğin "Genel Planlama Esasları" başlıklı 7/j maddesinde; "Planların hazırlanmasında plan türüne göre katılım sağlanmak üzere anket, kamuoyu yoklaması ve araştırması, toplantı, çalıştay, internet ortamında duyuru ve bilgilendirme gibi yöntemler kullanılarak kurum ve kuruluşlar ile ilgili tarafların görüşlerinin alınması esastır." Denilmesine karşın, yönetmeliğin bu maddesi hükümlerine uyulmadan özellikle daha fazla deniz manzaralı konut üretimi amaçlanarak, denize paralel yapı

adaları oluşturularak denize paralel kütle nizam yapılaşma kararı getirilmiştir. Özellikle yaz aylarında gölgede sıcaklıkların 40-45 derecelere, nem oranını %90'lara çıktığı bir kentte bu tür yapılaşma kararları kentteki yaşamı olumsuz etkilemesi kaçınılmaz olacaktır. Eğer kentlilere ve kent dinamiklerine sorulmuş olsaydı bu tür bir yapılaşmanın kabul edilemeyeceği bilindiğinde, yönetmelik hükümlerine aykırı biz yaptık oldu mantığı ile plan hazırlanmış ve onaylanmıştır.

Diğer yandan, Plan notlarının A7 Maddesinde "Kentsel Tasarım Projesi onaylanmadan, mimari proje onayı yapılamaz, ruhsat düzenlenemez." Hükümü düzenlenmiştir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin; 23/3 maddesinde; "Uygulama imar planlarının hazırlanması sürecinde, aşağıda genel başlıklar halinde belirtilen konularda ilgili kurum ve kuruluşlardan veriler elde edilir; bu veriler kapsamında aşağıdaki analiz ve araştırmalar yapılır" denilerek,

24/3-s maddesinde; "Kentsel tasarım projesi yapılacak alanlar ve ilkeleri."nin belirleneceği hüküm altına alınmıştı. Ancak alanın tamamında kentsel tasarım projesi onaylanmadan uygulamaların başlayamayacağı belirtilirken kentsel tasarım ilkelerinin neler olduğu konusunda herhangi bir bilgi ve açıklama bulunmamaktadır. Yöntem olarak da doğru olmadığı kanısındayız. Yüksek yoğunluklu kütle nizam 7-8 katlı yapılaşma önerilirken kentsel tasarım projesinin de hazırlanarak birlikte onaylanması daha doğru bir yöntem olacaktır.

Plan kararları kamu yararına aykırıdır. Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin "İmar planı değişiklikleri" başlıklı 26 Maddesinde;

Madde 26/1) "İmar planı değişikliği; plan ana kararlarını, sürekliliğini, bütünlüğünü, sosyal ve teknik altyapı dengesini bozmayacak nitelikte, kamu yararı amaçlı, teknik ve nesnel gerekçelere dayanılarak yapılır."

Madde 26/2) "İmar planlarında sosyal ve teknik altyapı hizmetlerinin iyileştirilmesi esastır. Yürürlükteki imar planlarında öngörülen sosyal ve teknik altyapı standartlarını düşüren plan değişikliği yapılamaz.

Madde 26/3) "İmar planlarında bulunan sosyal ve teknik altyapı alanlarının kaldırılması, küçültülmesi veya yerinin değiştirilmesine dair plan değişiklikleri zorunluluk olmadıkça yapılmaz. Zorunlu hallerde böyle bir değişiklik yapılabilmesi için:

a) İmar planındaki durumu değiştirecek olan sosyal ve teknik altyapı alanındaki tesisi gerçekleştirecek ilgili yatırımcı Bakanlık veya kuruluşların görüşü alınır.

b) İmar planında yer alan yol hariç sosyal ve teknik altyapı alanlarının ve kamuya ait sosyal ve kültürel tesis alanlarının kaldırılabilmesi veya küçültülmesi ancak bu tesislerin hitap ettiği hizmet etki alanı

içinde eşdeğer yeni bir alanın ayrılması suretiyle yapılabilir. Eşdeğer alanın ayrılmasında yüzölçümü ve konum özellikleri korunur. Bu alanların yerinin değiştirilmesinde, mevcut plandaki hizmet etki alanına göre aynı uygulama etabı veya bölge içinde kalması, yaya erişim mesafelerinin dikkate alınması ve yeni tespit edilen alanın tesisin yapılmasına müsait olması zorunludur.

c) Düzenleme ortaklık payından elde edilen alanların yüzölçümleri toplamının altına düşülmemek kaydıyla, plan değişikliği ile kaldırılan yol alanlarının miktarları, düzenleme ortaklık payından oluşturulan park, çocuk bahçesi, meydan gibi açık ve yeşil alanlarda kullanılabilir. Ancak yol hariç düzenleme ortaklık payına tabi bir kullanımın kamu ortaklık payına tabi bir kullanıma dönüştürülmek istenilmesi halinde, düzenleme ortaklık payına tabi alanın hizmet edeceği etki alanında eşdeğer bir alan ayrılır.” Denilmektedir.

Bakanlıkça yapılan ve onaylanan plan değişikliği öncesi kent bütününe bu günkü ve gelecekteki kamu kurum alanlarının yeterli olup olmadığı ile ilgili detaylı ve bilimsel bir çalışma yapıldığına ilişkin plan açıklama raporunda herhangi bir ifade ve/veya bilgi yer almamaktadır. Yönetmeliğin yukarıda belirtilen maddelerine uyulmadan, herhangi bir zorunluluk da olmamasına karşın, kamusal alan olan ve meri imar planında bulunan otopark alanını ve Karayolları alanını eşdeğer bir alan ayırmadan kaldıran ve yine Orman Genel Müdürlüğü alanının bir bölümünü konut alanına dönüştüren, “biz yaptık oldu” mantığı ile plan değişikliği hazırlanmış ve onaylanmıştır. Her geçen gün hızla artan nüfus göz önüne alındığında, kentin ve bölgenin kamusal alan ihtiyacı da aynı oranda artmaktadır ve artacaktır. Artan kamusal alan ihtiyacının karşılanabilmesi için, yeni kamu hizmet alanları yaratılması gerekirken mevcut kamu alanları, (resmi kurum alanları) sosyal donatı ve teknik altyapı alanları rant alanlarına dönüştürülerek satılmaktadır.

Kent merkezinde kalmış çok değerli kamu arazilerinin plan değişikliği ile yok edilmesinde kamusal bir yarar bulunmamaktadır. Çünkü kentin gelecekte ihtiyaç olan ve olacak resmi kurum alanları için kamulaştırma yapılması gerekecektir. Kamulaştırılacak alanlar için ödenecek kamulaştırma bedelleri, yine fazlası ile kamu kaynaklarından karşılanacak ve satış gelirinden çok daha fazla kamulaştırma bedelleri ödemek durumunda kalınacağından, kamu büyük zararlarla uğratılacaktır.

04.11.2003 tarihinde görüşülen 266 sıra nolu TBMM “Yolsuzlukların Sebeplerinin, Sosyal ve Ekonomik Boyutlarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu” nun, V. Kısım 1.1.3.7.2-6 maddesinde;

“Özellikle son 10 yılda olmak üzere, bütçeye gelir sağlamak amacıyla büyük miktarlarda Hazine arazisi ihale yolu ile satılmış, uhdesinde kamu arazisi bulunan diğer ilgili birimlerde yine gelir amacıyla

ihale yoluyla satışlar gerçekleştirmişlerdir.

Normal şartlarda gerçekleştirilen ve ihale bedellerinin rayiç bedeller düzeyinde olduğu ihalelerin yanında, kamu arazilerinin satışına ilişkin bazı ihalelere çeşitli baskı gruplarının müdahaleleri de söz konusu olabilmektedir.

Arazi mafyası olarak adlandırılan ve baskı kullanan gruplar kamu arazilerinin satışına ilişkin ihalelere genellikle daha önceden anlaştıkları 3. kişiler adına girmekte, bu grupların ihaleye girdiğini gören diğer kişiler ya ihalelerden çekilmekte ya da fiyat artırmamaktadır. Bu yöntemle kamu ihaleleri söz konusu gruplar tarafından düşük fiyatla alınmaktadır. İhale alındıktan sonra da önceden anlaşıldığı gibi tapu aşamasında anlaşma yapılan 3. şahıslara araziler devredilmektedir.

Söz konusu baskı ve menfaat grupları önceden 3. kişilerle anlaşmadan da doğrudan ihalelere girip aynı baskı yöntemleriyle ihaleleri alabilmekte ve sonradan bu yerleri çok daha yüksek bedellere satabilmektedirler.

Ayrıca bu mafia grupları kendilerinin girmedikleri kamu arazilerinin ihalelerinde ise ihaleye giren herhangi bir kişi lehine çalışabilmekte ve diğer iştirakçileri baskı ve korkutma yoluyla sindirebilmektedirler.” Denilmektedir.

Meclis araştırma komisyonu bu raporu; kamu arazilerinin bütçe deliklerini yamamak amacı ile kamusal alanlarda, rant amaçlı plan ve plan değişiklikleri yapılarak elden çıkarılmasının yanlışlığı açıkça ortaya konmaktadır. Açıklanan nedenlerle Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin yukarıdaki maddeleri ve diğer birçok maddesine aykırı olarak hazırlanan ve onaylanan kamusal alanların elden çıkarılmasına neden olacak rant amaçlı plan değişikliği, kamu yararına aykırıdır.

Yukarıda açıkladığımız üzere plan kararları açıkça hukuka aykırıdır. Bu plan kararları uyarınca ticaret ve konut odaklı hızlı bir yapılaşma başlayacak, ilerde planların iptali halinde gerek kamu gerekse yatırımcılar telafisi imkansız zararlara uğrayacaktır. Bu nedenle yürütmenin durdurulması talep edilmektedir.

- Antalya ili, Alanya ilçesi, Cumhuriyet mahallesi sınırları içerisinde yaklaşık 37.30 hektarlık riskli alanda ve 905 ada 2 parselde yer alan taşınmaza yönelik olarak hazırlanan ,6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun ve 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 97(i) ve 97(p) maddeleri uyarınca ,Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından onaylanan 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı değişikliğinin İPTALİNE,

- Öncelikle ve ivedilikle Yürütmenin Durdurulmasına

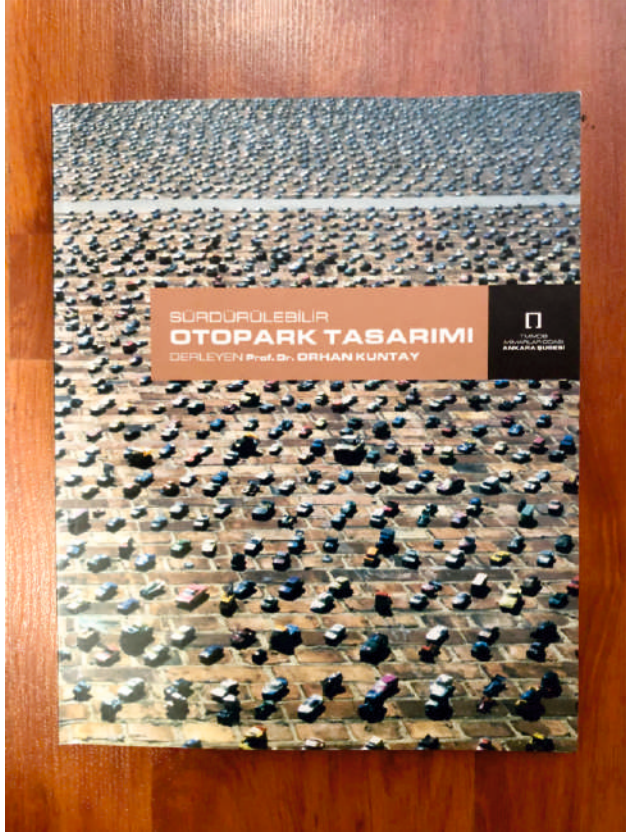
- Yargılama giderleri ile dava vekalet ücretinin davalı idareye yükletilmesine karar verilmesini saygılarımızla arz ve talep ederiz. 19.07.2023

Sürdürülebilir Otopark Tasarımı

Prof. Dr. Orhan KUNTAY

Tanıtım: Hatice AKSU - Mimar

Orhan Kuntay'ın Sürdürülebilir Otopark Tasarımı kitabı kentlerdeki nüfusun hızlı artması ve buna bağlı olarak artan araç sayısı ile ulaşım problemleriyle yaşanan sorunları, farklı ortamlarda özellikle ortak yaşam alanlarında çeşitli tasarımlar ve düzenlemelerin uygun olup olmadığını test etme olanağı sunmuştur.

Kitabın içeriğine baktığımızda, otopark planlaması ve tasarımı ile ilgili çözüm önerileri sunulmuş ve yaşam kalitesi ile ulaşım arasındaki bağın nasıl oluşturulabileceği hakkında bilgi sahibi olabileceğimizi ve erişilebilirlik kavramı ile bağdaştırılıp, aynı zamanda konforlu, güvenli, denetimli, düzenlenmiş peyzaj alanları içinde ulaşabilmeyi düşünerek tasarımların nasıl yapılacağı hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar.

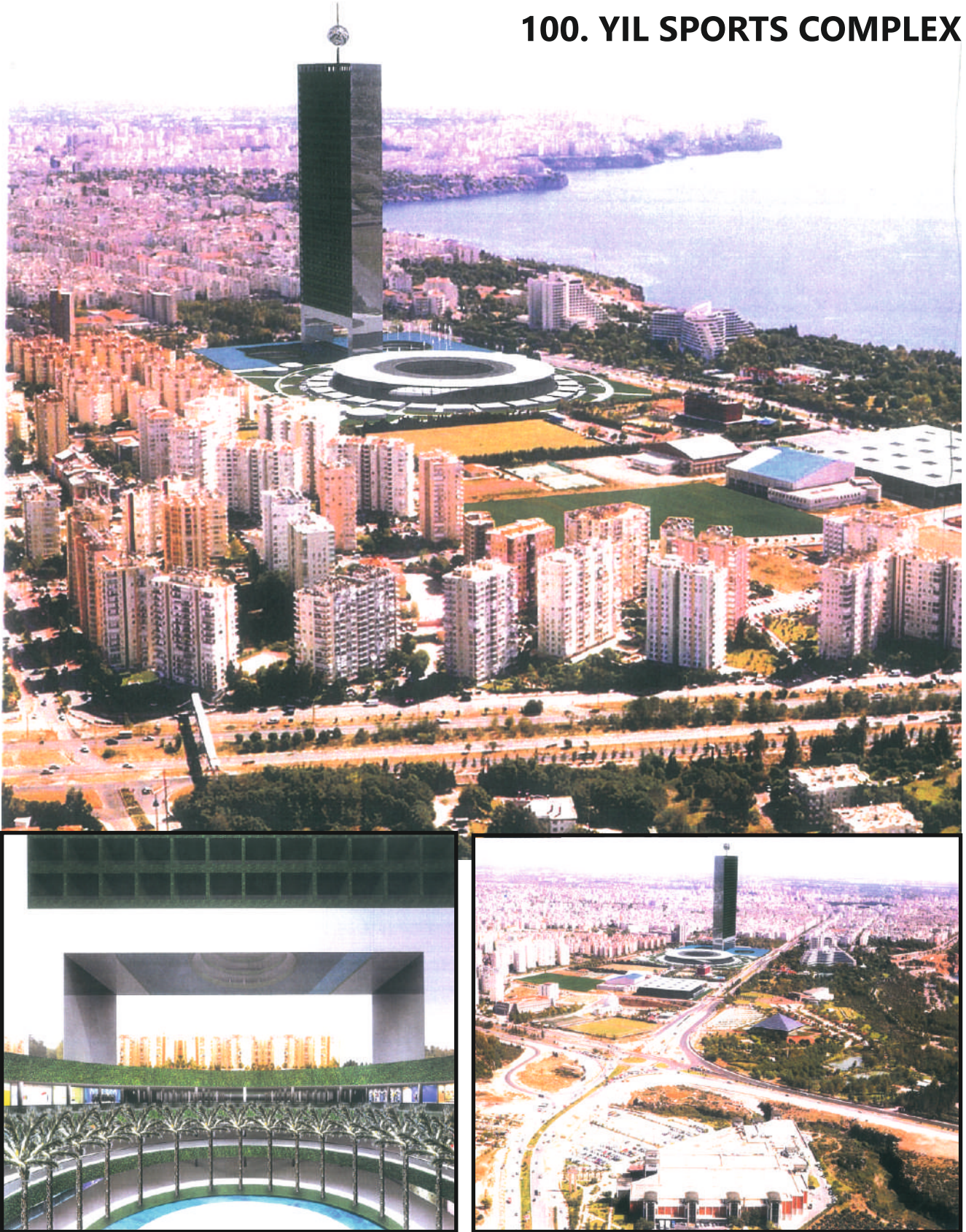
Orhan Kuntay, kitapta otopark tasarımlarını kent ile özdeşleştirilmesi gerektiğini bir kentin ulaşım açısından yaşam kalitesini belirleyen çevresel, sos-

yal ve ekonomik göstergelerin kentin yapısal özellikleri arasında değişkenlik gösterebileceğini ve göstergelerin tespit edilip, otopark talebi bölgeler belirlenip merkezi alanlarda, ara bölgelerde ve kentin çeperlerin de olmak üzere otoparklar için üç belirgin bölge ile kentsel yaşamı etkileyen göstergeler araştırılıp tasarımlar üzerinde çeşitlilik ve süreklilik nasıl sağlanması gerektiğini ele almıştır. Otopark alanlarının tasarımında temel amaç, yaya erişiminin ve kullanıcıların giriş ve çıkışındaki kullanımını kolaylaştırmak ve güvenliğin sağlanması gerektiği ve otopark ceplerindeki ölçülerin, araçların büyüklüklerine ve otopark ceplerinde bulunan duvar veya engellere göre değişkenlik gösterebileceğinden bahsetmiştir. Cep büyüklüklerinin standart otomobiller için 2,30 x 5,50 metre ve engelli otoparkı için 3,60 x 5,50 metre. Otopark ceplerinin 30, 45, 60, 90 derece gibi park yapma açıları ile birlikte koridor genişliğinin ne kadar olması gerektiği belirtilmiştir. 90 derecelik ceplerde kullanılan orta alanın 6,7 metre ve diğer açılara göre koridor genişliği en fazla olup 30 derecede koridor genişliği 3,4 metre, 45 derecede 3,7 metre ve 60 derecede 4,9 metre olarak verilmiştir. Koridor genişliğinin park yapma açısı azaltıldığı vurgulanmıştır.

Kitapta otopark alanlarındaki sorunlar tek tek ele alınıp tasarımsal öneriler sunulmuştur. Örneğin, yapılar ile otoparklar arasındaki mesafenin uzak olmasını ele alıp şehir plancıları ve mimarların çözümünde mesafenin en fazla 45 m olması gerektiğini ve katlı otopark veya yer altı park alanlarında mesafenin %30 arttırılabileceği tasarımda çözüm önerisi olarak ele almıştır. Görülen bir başka sorun olarak otopark ve garaj ile ana yol arasındaki eğik yol veya rampa eğiminin tehlikesinde önerilen tasarım ölçütleri olarak ele alınan eğimin %5 den fazla olmaması ve ana yoldan 1,8 m düz bir yolun olması gerektiğini ölçütü kullanarak otopark tasarımındaki erişimin kolaylaşabileceği belirtilmiştir.

Sürdürülebilir Otopark Tasarımı kitabında, otoparklarda karşılaşılan birçok sorunu ele alıp ve bu sorunlar karşısında tasarımcıların tasarımda performansı nasıl kullanıcı erişimine uygun tasarlaması gerektiğini ve kullanacağımız ölçütleri ele alıp otopark düzenlemelerinin uygun yapıp yapılmadığını görme olanağı sağlamıştır.

100. YIL SPORTS COMPLEX

HER NE KADAR KENT KONSEYİ, STK'LAR VE MESLEK ODALARI TEPKİLER KOYMUŞLARS DA ŞUBEMİZİN TEK BAŞINA AÇTIĞI DAVA İLE YAPIMI ENGELLENMİŞTİR.

Belediye Meclis kararı: 19.12.2006, İptal Kararı: 31.12.2008

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Antalya İl Koordinasyon Kurulu'nun (İKK) rant yaratıldığı gerekçesiyle tartışılan eski Real AVM alanında Antalya Büyükşehir ve Muratpaşa belediye meclislerinde kabul edilen imar plan değişikliğine ilişkin 1 Eylül 2023 tarihinde yaptığı basın açıklamasının yankıları sürüyor. Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin eski meclis üyeleri, hukukçular ve siyasilerden bu açıklamaya gelen sert tepkilerin ardından bir sert tepki de TMMOB Antalya İKK'nın ilk sekreteri ve Elektrik Mühendisleri Odası Antalya Şubesi'nin eski Başkanı Ayhan Dolanay'dan geldi.

'NEREDEN NEREYE GELDİK, O YÜZDEN VAH VAH DİYORUM'

TMMOB Antalya İKK'nın 3 dönem başkanlığını yapan Ayhan Dolanay, kendi dönemlerinde bir konunun nasıl ele alınıp karara bağlandığına işaret ederek, "Ben 3 dönem, yani 6 yıl İKK'nın sekreterliğini yaptım. Antalya'da ilk İKK Sekreteri de benim. Bizde şöyle olurdu. Bir konu görüşülür, tartışılır ve ortak nokta bulduktan sonra TMMOB'dan tek ses çıkardı. Doğru yol bulunurdu, yanlış varsa o yanlış görülürdü. Biz sadece kamunun çıkarını düşünürdük. Bu kamunun çıkarı, Antalya'nın da çıkarı demektir. Ben, İKK Sekreterliği yaptığım dönemde yaptım bunları. Şimdi TMMOB İKK'nın yaptığı son açıklamadan anlaşıyor ki meslek odaları kent adına önemli bir konuda bölünmüşler. Ben bu duruma 'vah' diyorum. Nereden nereye geldik, o yüzden de 'vah vah' diyorum" ifadelerini kullandı.

'TMMOB'DA DOĞRU TEKTİR, O DA KAMU YARARINA OLAN DOĞRULARDIR'

Bu rant planına karşı çıkan ve dava açacaklarını açıklayan Mimarlar Odası Antalya Şubesi'nin tavrını desteklediğini vurgulayan Ayhan Dolanay, "TMMOB İKK'nın açıklamasında, eski Real AVM alanıyla ilgili yapılan imar plan değişikliğiyle ilgili karşı karşıya gelen Şehir Plancıları Odası ile Mimarlar Odası'nın konuyu ayrı ayrı değerlendireceği belirtilmiş. Bu durumda diğerleri ibrikçi başı durumuna düşmez mi? 2 oda için herkes çaresine bakacaksa, diğerleri ne olacak? TMMOB'da doğru tektir. Doğru da önce kamu yararına olan doğrudur. Önce kamu yararına olan doğrulardır ve bu kamu yararına olan doğrularda karşı tarafta bir yanlışlık varsa ikna yöntemleri çalıştırılır eskiden. TMMOB bir birliktir. Bu birlikte ortak nokta bulunur, ortak noktada hareket edilir. Herkes kendi kafasına göre hareket ederse bu kurulun amacı ne olacak?" dedi.

'TMMOB RANTA BULAŞMAZ, BULAŞANLARI DA TASFİYE EDER, AFFETMEZ'

TMMOB'un ranta bulaşan oda başkanını affetmeyeceğini kaydeden Elektrik Mühendisi Ayhan Dolanay, "Hiçbir oda başkanı ve TMMOB yöneticisi şunu unutmamalı. TMMOB'a 1954 yılında verilen görevde 'bu ülkenin kaynaklarını en iyi şekilde yönlendirmek adına her türlü faaliyette bulunur' diyor. Önce kamudur, kamudur, kamudur... Önce TMMOB'a verilen görev, kuruluş kanununda verilen görev, bir tek kamu menfaatidir. TMMOB hiçbir zaman ranta bulaşmaz. Bulaşanları da tasfiye eder, affetmez. Yani TMMOB öyle bir örgüttür ki bu örgüt Anayasa'dan aldığı görevi kullanır, yanlış yapan üyesi varsa onun da gereğini yapar. Şube başkanı da olsa yapar, oda başkanı da olsa yapar. TMMOB yapmadığı zaman ilk seçimlerde üyeler yapar" diye konuştu.

'O GÖREVLERDEYKEN BİZE GELEN DANIŞMANLIK TEKLİFLERİNİ REDDETMIŞIZDIR'

Eski Real AVM alanında Haşim İşcan Kültür Merkezi'ni de kapsayan 43 bin 360 metrekarelik alanın ticari ve ticari-konut alanına dönüştüren imar plan değişikliğini hazırlayan Şehir Plancıları Odası Antalya Şube Başkanı Funda Yörük'e de eleştirilerde bulunan Dolanay, şunları söyledi: "Oda başkanlığı yaptığımız dönemlerde, sekreterlik yaptığımız dönemlerde, değişik kurumlardan bize de danışmanlık teklif edildi. Biz bu görevde olduğumuz sürece bazı görevlere layık görüldüğümüzden dolayı gelen tekliflere teşekkür ederek reddetmişizdir. 'Bu görevlerde olduğumuz sürece böyle teklifleri kabul edemeyiz' demişizdir, cevabımız her zaman net olmuştur. İyi ki de ranta bulaşmamışız."

'BU ÜLKEDE TUZ DA ARTIK KOKTU, YAZIKLAR OLSUN...'

"Artık bu ülkede tuz da koktu" diyen Ayhan Dolanay, eleştirilerini şöyle sürdürdü: "Temizleyecek bir şey de kalmadı. Yazıklar olsun. TMMOB yöneticileri de bu konuya duyarsız kalırsa yazık olur. Zaten plan tadilatının söz konusu olduğu bölge kilitleniyor. Kul hakkı diye bir şey var. O bölgede 10 metrekare yeşil alan varsa bunu plan değişikliğiyle 5 metrekareye düşürüyorsun. 10 metrekare yol hakkı varsa, 6-7 metrekareye düşürüyorsun. Ne hakkın var senin o insanların yolunu ve yeşil alanlarını ellerinden almaya, gasp etmeye?"

